

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

**O REVIZIJI FINANSIJSKIH ISKAZA
ZA 2020. GODINU**

AD "MONTECARGO" Podgorica

Tivat, 15.04.2021. godine

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1
ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI/BILANS STANJA/	9
ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU/BILANS USPJEHA/	13
ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE	16
ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU	18
NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE	19
<i>A. OPŠTI PODACI O DRUŠTVU</i>	<i>19</i>
<i>2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA.....</i>	<i>22</i>
<i>3. NAJZNAČAJNIJE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE DRUŠTVA.....</i>	<i>25</i>
<i>4. OBJELODANJIVANJA UZ FINANSIJSKE ISKAZE</i>	<i>39</i>

PRILOG: IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA ZA 2020. GODINU

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima društva
AD "MONTECARGO" Podgorica

Izveštaj o reviziji finansijskih iskaza

Mišljenje sa rezervom

Obavili smo reviziju finansijskih iskaza društva AD MONTECARGO Podgorica (u daljem tekstu: "Društvo"), koji obuhvataju iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanja) na dan 31. decembra 2020. godine i odgovarajući iskaz o ukupnom poslovnom rezultatu (bilans uspjeha), iskaz o promjenama na kapitalu i iskaz o tokovima gotovine za godinu koja se završava na taj dan, i napomene uz finansijske iskaze koje uključuju sumarni pregled značajnih računovodstvenih politika.

Po našem mišljenju, osim za efekte pitanja opisanih u odeljku Osnova za mišljenje sa rezervom, finansijski iskazi prikazuju istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, finansijsku poziciju Društva na dan 31. decembra 2020. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore, zasnovanim na Zakonu o računovodstvu i računovodstvenim politikama objelodanjenim u Napomenama uz finansijske iskaze.

Osnova za mišljenje sa rezervom

1. Kao što je navedeno u Napomeni 2 uz finansijske iskaze, Društvo je za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2020. godine, iskazalo nabavnu vrijednost nekretnine, postrojenja i opremu u iznosu od 51,707,754 EUR-a, akumuliranu amortizaciju u iznosu od 36,004,667 EUR-a i sadašnju vrijednost u iznosu od 15,703,087 EUR-a (2019-16,862,922 EUR-a). U prethodnim periodima, Društvo je priznalo fer vrijednost nekretnina postrojenja i opreme na način što je akumuliranu amortizaciju na dan revalorizacije, korigovalo tako da je knjigovodstvena vrijednost posle revalorizacije bila jednaka revalorizovanom iznosu sredstva. Navedeni način priznavanja sredstava nije u skladu sa zahtjevima Međunarodnog računovodstvenog stranarda 16- »Nekretnine, postrojenja i oprema«, kao ni sa usvojenim računovodstvenim politikama (Napomena C6) kojima je regulisano da kada se nekretnina, postrojenje i oprema procjenjuju, efekti revalorizacije knjiže se srazmjerno i na nabavnoj i na ispravci

vrijednosti tako da je knjigovodstvena vrijednost posle revalorizacije jednaka revalorizovanom iznosu sredstva. Pored navedenog Društvo je utvrdilo rezidualnu vrijednost za sva osnovna sredstva, što odstupa od usvojene računovodstvene politike. Efekti navedenih odstupanja od računovodstvenih politika mogu imati značajan uticaj na finansijsko stanje i poslovni rezultat Društva za 2020. godinu.

Usled gore navedenih pitanja, kao i prirode evidencije koje vodi Društvo, nismo bili u mogućnosti da utvrdimo u kom iznosu bi bila nepohodna usklađivanja u vezi sa nekretninama, postrojenjima i opremom i elementima koji su sadržani u iskazu o finansijskoj poziciji/bilansu stanja, iskazu ukupnom rezultatu/bilansu uspjeha i izvještaju o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2020. i u tom djelu ne možemo izraziti mišljenje.

2. Kao što je navedeno u Napomeni 8 uz finansijske iskaze, Društvo je za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2020. godine, iskazalo kapital u iznosu od 11,757,911 EUR-a (2019-13,590,993 EUR-a), u okviru kojeg su iskazane revalorizacione rezerve u iznosu od 1,530,145 EUR-a (2019-1,651,550 EUR-a). Društvo nije izvršilo prenos revalorizacionih rezervi na neraspoređenu dobit u visini utvrđene razlike amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstava. Zbog navedenog, Društvo nije na dan bilansa, na računu revalorizacionih rezervi koje su sastavni dio kapitala, iskazalo iznos koji odgovara revalorizacionim rezervama sredstava po osnovu kojih je ovaj račun kapitala stvoren, a kako to zahtijeva MRS 16-„Nekretnine, postrojenja i oprema“.

Zbog prirode evidencije revalorizacionih rezervi na datum bilansa, nismo se mogli uvjeriti u njihovu knjigovodstvenu vrijednost primjenjujući druge revizorske procedure.

3. Kao što je navedeno u Napomeni 25 uz finansijske iskaze Društvo je iskazalo potraživanja od povezanih lica u iznosu od 22,740 EUR-a (2019-19,400 EUR-a), dok su obaveze prema povezanim licima iskazane u iznosu od 1,639,723 EUR-a (2019-577,902 EUR-a). Navedena potraživanja i obaveze nisu u potpunosti usklađena sa iznosima koje u svojim izvještajima imaju evidentirana ova povezana lica. Neusklađeni i nepriznati dio potraživanja od strane povezanih lica iznosi 22,731 EUR-a, dok neusklađeni i nepriznati dio obaveza koji Društvo ne priznaje povezanim licima iznosi 69,565 EUR-a. Kao posljedica navedenog, na osnovu raspoložive dokumentacije nismo u mogućnosti utvrditi efekte, ako bi ih bilo, eventualnih ispravki u finansijskim iskazima za godinu koja se završava na dan 31. decembar 2020.

Obavili smo reviziju u skladu sa Zakonom o reviziji Crne Gore i Međunarodnim standardima revizije (ISA). Naša odgovornost prema tim standardima detaljnije je opisana u paragrafu *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih iskaza*. Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Etičkim kodeksom za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne etičke standarde za računovođe (IESBA Kodeks) i etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih iskaza u Crnoj Gori, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje sa rezervom.

Materijalno značajna neizvjesnost povezana sa stalnošću poslovanja

Skrećemo pažnju na Napomenu 26, koja ukazuje da je Društvo sa stanjem na dan 31.decembar 2020.godine iskazalo tekuće obaveze u visini od 5,675,856 EUR-a (2019 -4,141,804 EUR-a), što je za 3,046,660 EUR-a (2019.- 2,135,511 EUR-a) više od iznosa tekuće imovine. Nadalje, za 2020. godinu Društvo je ostvarilo neto gubitak od 1,833,084 EUR-a (2019.- 853,904 EUR-a) i iskazalo akumulirani gubitak u iznosu od 7,698,900 EUR-a (2019.- 5,865,816 EUR-a). Uzimajući u obzir navedeno, rukovodstvo je svjesno da u ovom trenutku postoje neizvjesnosti oko sposobnosti Društva da iz vlastitih izvora ostvari svoje potrebe za finansiranjem. Ove činjenice ukazuju na postojanje materijalno značajnih neizvjesnosti koje mogu da izazovu sumnju u pogledu mogućnosti Društva da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja.

Za otklanjanje navedenih neizvjesnosti pri primjeni načela stalnosti poslovanja, rukovodstvo je uzelo u obzir sledeće: Društvo je u svojim planovima predvidjelo da će u narednoj godini ostvariti bolje rezultate u poslovanju kroz proces unapređenja poslovnih aktivnosti i uz puno iskorišćenje svih šinskih sredstava, koja su na raspolaganju Društvu. Takođe uz podršku Ministarstva kapitalnih investicija predviđeno je učešće u projektima koji prate unapređenje željezničkih sistema u okviru Međunarodne željezničke organizacije (UIC). Naše mišljenje sa rezervom nije modifikovano u pogledu ovog pitanja.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih iskaza za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih iskaza u cjelini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo iznijeli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima. Pored pitanja koja su opisana u odeljku *Osnova za mišljenje sa rezervom* odredili smo da su pitanja opisana u nastavku ključna revizijska pitanja koje će biti saopštena u našem izveštaju.

Ključna revizijska pitanja	Odgovarajuća revizijska procedura
<i>Priznavanje i vrednovanje prihoda</i>	
Društvo ostvaruje poslovne prihode od usluga prevoza robe na unutrašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju. Cijene usluga prevoza definisane su usvojenim željezničkim tarifama i ugovorima za prevoz robe. Kontrolu obračuna i odobravanja prihoda i primjene uslova preciziranih komercijalnim ugovorima i tarifskim propisima (cijene prevoza, povlastice i dr.) obavlja posebno organizovana služba za kontrolu prihoda, na osnovu procedura koje su propisane Uputstvom za transportno računovodstvo i blagajničko poslovanje na željezničkim stanicama. Transakcije vezane za prevoz se obrađuju u interno izrađenom informacionom sistemu koji nije integrisan u računovodstveni sistem. Obračun nadoknada po osnovu razmjene i korišćenja teretnih vagona između Društva i stranih željezničkih uprava (RIV-a) kasni u prosjeku do tri mjeseca. Zbog navedenog u toku i na kraju godine vrši se procjena prihoda i troškova od RIV-a i ista se knjiže preko aktivnih vremenskih razgraničenja i pasivnih vremenskih razgraničenja. Utvdili smo da je prihod od usluga prevoza u željezničkom saobraćaju ključno pitanje revizije zbog prirode stavke i složenosti evidentiranja transakcija, kao i zbog promjena cjenovnih i tarifnih modela. Takođe, pitanje priznavanja prihoda smatramo bitnim jer postoji rizik od priznavanja prihoda u različitim periodima u odnosu na datum kada je usluga pružena u vezi količine i cijene pružene usluge. Objelodanjene informacije koje se odnose na priznavanje prihoda izvršeno je u Napomeni 3.29 i Napomeni 15, uz finansijske iskaze.	Naš revizijski pristup uključivao je testiranje kontrola i detaljne revizorske procedure, uključujući sledeće: - Razumijevanje politika i procedura koje se primjenjuju na priznavanje prihoda kao i procjena okruženja IT sistema povezanih sa fakturisanjem i mjerenjem relevantnih sistema koji podržavaju obračunavanje prihoda; - Obavljanje analitičkih postupaka ključnih komponenti Društva, analizirajući aktuelne performanse sa istim performansama prethodne godine; - Obavljanje cut-off procedura na uzorku transakcija prihoda na kraju godine kako bi se zaključilo da li je priznavanje obavljeno za odgovarajući vremenski period; - Provjere na bazi uzorka uslova navedenih u fakturi; - Procjena sistema fakturisanja i sistema za mjerenje sve do evidentiranja u glavnoj knjizi kako bi ocijenili potpunost i tačnost prihoda; - Pregled objelodanjivanja u Napomenama; Zaključak: <i>Na osnovu sprovedenih procedura, nismo identifikovali značajna odstupanja u odnosu na priznavanje i vrednovanje prihoda u 2020.</i>

Skretanje pažnje

Naše mišljenje ne sadrži rezervu po sledećem:

- (a) Kao što je navedeno u Napomeni 13 uz finansijske iskaze, Društvo je na osnovu Sporazuma o reprogramu duga sa "Željeznicom Srbije" AD, u 2016 izvršilo otpis obaveza za kamate prema "Željeznici Srbije" AD Beograd u iznosu od 565.770 EUR-a. Potpisnici Sporazuma su se tada saglasili da se ovaj Sporazum može staviti van snage u slučaju da nadležni organi Vlade Republike Srbije, u postupku davanja saglasnosti, donesu zaključak o odlaganju primjene Sporazuma ili o njegovim eventualnim korekcijama. Postupkom nezavisne provjere salda od strane "Željeznice Srbije" AD, Beograd dobijena je konfirmacija salda sa stanjem na 31.12.2020. godine u kojoj je navedeno da „Željeznica Srbije AD, Beograd još uvijek čeka saglasnost Vlade Republike Srbije za otpis kamata u iznosu od 565.770,38 EUR-a i da ukoliko pomenuta saglasnost ne bude odobrena, vršiće se korekcije Sporazuma po tom osnovu“. Po procjeni rukovodstva, Društvo neće biti izloženo materijalno značajnim potencijalnim gubicima po ovom osnovu.
- (b) Kao što je navedeno u Napomeni 6 uz finansijske iskaze, Društvo je sa stanjem na dan 31.decembar 2020.godine, iskazalo sredstva "Stambenog fonda" u iznosu od 262,072 EUR-a i to u okviru bilansne pozicije gotovine u iznosu od 26,620 EUR-a i bilanse pozicije drugih potraživanja u iznosu od 235,452 EUR-a (Napomena 5). Istovremeno, u okviru bilansne pozicije kratkoročnih obaveza, Društvo je iskazalo obaveze prema "Stambenom fondu" u iznosu od 235,452 EUR-a (Napomena 13). Pored navedenog Društvo je na dan 31. decembar 2020. godine iskazalo sredstva "Fonda za prevenciju invalidnosti na radnom mjestu i rekreativni odmor svih zaposlenih u okviru drugih potraživanja u iznosu od 43,817 EUR-a (Napomena 5), uz istovremeno iskazivanje obaveza na bilansnoj poziciji kratkoročnih obaveza u istom iznosu od 43,817 EUR-a (Napomena 13). Formiranje i korišćenje navedenih namjenskih sredstava regulisano je Kolektivnim ugovorom, na način da se na bruto zarade izdvajaju sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u visini od 3% na obračunate bruto zarade i 0.2% na obračunate bruto zarade za prevenciju invalidnosti na radnom mjestu i rekreativni odmor svih zaposlenih. Shodno Kolektivnom ugovoru Društvo je u obavezi da ova sredstva svakog mjeseca izdvaja na poseban račun "Stambenog fonda" i "Fonda invalidnosti". Po procjeni rukovodstva, iako sredstva navedenih fondova u punom iznosu nisu izdvojena na namjenske poslovne račune, već se evidentiraju preko odovarajućih računa potraživanja i obaveza, Društvo neće biti izloženo materijalno značajnim potencijalnim gubicima po ovom osnovu.

- (c) Kao što je navedeno u Napomeni 27, Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje kazni i zateznih kamata. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 65/01,80/04, 29/05, i "Sl. list CG"br.73/10, 20/11, 28/12, 8/15 i 47/17), period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih poreskih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala.

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske iskaze

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih iskaza u skladu sa računovodstvenim propisima Crne Gore zasnovanim na Zakonu o računovodstvu (Sl.list Crne Gore br.52/16), kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne u pripremi finansijskih iskaza koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne prikaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih iskaza, rukovodstvo je odgovorno za procjenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primjenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namjerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje, ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izvještavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je da obezbjedimo razumno uvjeravanje o tome da finansijski iskazi, uzeti kao cjelina, ne sadrže materijalno značajne pogrešne prikaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, kao i da izdamo revizorski izvještaj koji sadrži naše mišljenje. Razumno uvjeravanje predstavlja visok nivo uvjeravanja, ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvijek otkriti materijalno pogrešne prikaze kada oni postoje. Pogrešni prikazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih iskaza.

Kao dio revizije u skladu sa MSRev standardima, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako mi:

- Vršimo identifikaciju i procjenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih prikaza u finansijskim iskazima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji su adekvatni za tu vrstu rizika i prikupljamo revizijske dokaze koji su dovoljni i odgovarajući da obezbjede osnovu za izražavanje našeg mišljenja. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni prikazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći od rizika koji je rezultat greške, jer kriminalna radnja može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namjerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole;
- Stičemo razumjevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema interne kontrole Društva;
- Vršimo procjenu primjenjenih računovodstvenih politika i u kojoj mjeri su razumne računovodstvene procjene i povezana objelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo;
- Donosimo zaključak o prikladnosti primjene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvjesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvjesnost, dužni smo da u svom izvještaju skrenemo pažnju na povezano objelodanjivanja u finansijskim iskazima ili, ako takva objelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procjenu cjelokupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih iskaza, uključujući objelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim iskazima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Mi komuniciramo sa licima ovlašćenim za upravljanje, u vezi sa, između ostalog, planiranim obimom i vremenskim rasporedom revizije i značajnim revizijskim nalazima, uključujući i sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtjevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavjestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gdje je to moguće, o povezanim mjerama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih iskaza za tekući period i stoga su to ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izvještaju revizora, osim ako zakon ili regulativa

isključuje javno objelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno rijetkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izvještaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posljedice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Izvještaj o usklađenosti sa drugim zakonskim i regulatornim zahtjevima

Rukovodstvo Društva je odgovorno za sastavljanje i prezentiranje godišnjeg izvještaja menadžmenta u skladu sa zahtjevima iz Zakona o računovodstvu (Sl.list Crne Gore br.52/16).

Naše mišljenje o finansijskim iskazima se ne odnosi na godišnji izvještaj menadžmenta i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka kojim se pruža uvjeravanje o godišnjem izvještaju menadžmenta.

U vezi sa revizijom finansijskih iskaza, naša odgovornost je da pročitamo godišnji izvještaj menadžmenta i pritom razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između godišnjeg izvještaja menadžmenta i finansijskih iskaza, ili da li izgleda da naša saznanja stečena tokom revizije, ili na drugi način, predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U skladu sa zahtjevima Zakona o računovodstvu razmotrili smo da li je godišnji izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa članom 11 i 14. ovog Zakona.

Prema našem mišljenju, koje je zasnovano na procedurama koje smo sproveli tokom revizije:

- informacije prezentirane u godišnjem izvještaju menadžmenta Društva za 2020. godinu, usklađene su sa finansijskim iskazima Društva za 2020 godinu.
- godišnji izvještaj menadžmenta Društva za 2020. godinu, sastavljen je u skladu sa članom 11. i 14. Zakona o računovodstvu.

Dodatno, na osnovu poznavanja i razumjevanja poslovanja Društva i njegovog poslovnog okruženja stečenog tokom obavljanja revizije, od nas se zahtjeva da izvijestimo da li su identifikovani materijalno značajno pogrešni prikazi u Godišnjem izvještaju menadžmenta Društva za 2020. godinu. U vezi sa tim, osim za efekte pitanja iznijetih u odeljku Osnova za mišljenje sa rezervom, nismo uočili da postoje značajni pogrešni prikazi u Godišnjem izvještaju menadžmenta Društva za 2020. godinu.

Tivat, 15.04.2021. godine

Ovlašćeni revizor,
Ljerka Momčilović

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI
/BILANS STANJA/
na dan 31.12.2020. godine

POZICIJA	Broj napomene uz fin. Iskaze	EUR-a Iznosi		
		Prethodna godina		
		Tekuća godina	Krajnje stanje 2019 g.	Početno stanje 2019 g.
AKTIVA				
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL				
B. STALNA IMOVINA (I+II+III)		16.078.704	17.004.650	0
I. NEMATERIJALNA ULAGANJA (1 do 4)		14.595	5.928	0
1. Ulaganja u razvoj		0	0	0
2. Koncesije,patenti, licence i slična prava i ostala nem.ulaganja		14.595	5.928	0
3. Goodwill		0	0	0
4. Avansi za nemat.ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi		0	0	0
II. NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (1 +2+3+4)		15.703.086	16.862.922	0
1. Zemljište i objekti		331.207	332.980	0
2. Postrojenja i oprema		15.279.374	16.437.010	0
3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (3.1+3.2+3.3)		4.055	4.482	0
3.1. Investicione nekretnine				0
3.2. Biološka sredstva		0	0	0
3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva				0
4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi		88.450	88.450	0
III. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (1 do 7)		361.023	135.800	0
1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		0	0	0
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima		0	0	0
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica(sem zavisnih pravnih lica)		0	0	0
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)		0	0	0
5.Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća		0	0	0
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)				
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja		361.023	135.800	0

**ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI/BILANS STANJA/
(nastavak)**

P O Z I C I J A	Broj napomene uz fin. Iskaze	Iznosi			EUR-a
		Tekuća godina	Prethodna godina		
			Krajnje stanje 2019 g.	Početno stanje 2019 g.	
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		0	0	0	
D. OBRTNA SREDSTVA (I+II+III+IV+V)		2.629.196	2.006.293	0	
I. ZALIHE (1 do 4)		270.922	337.686	0	
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)		270.922	337.686	0	
2. Nedovršena proizvodnja		0	0	0	
3. Gotovi proizvodi i roba		0	0	0	
4. Dati avansi		0	0	0	
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (1 do 4)		2.199.781	1.480.278	0	
1. Potraživanja od kupaca		1.563.694	1.030.971	0	
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica				0	
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica				0	
4. Ostala potraživanja (4.1+4.2+4.3)		636.087	449.307	0	
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit		0	0	0	
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost		330.122	37.197	0	
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja		305.965	412.110	0	
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (1 do 3)		0	0	0	
1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju		0	0	0	
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli		0	0	0	
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani				0	
IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA U BLAGAJNI		158.493	188.329	0	
V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO		0	0	0	
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA		174.045	15.509	0	
F. UKUPNA AKTIVA (A+B+C+D+E)		18.881.945	19.026.452	0	

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI/BILANS STANJA/ (nastavak)

P O Z I C I J A	Broj napomene uz fin. iskaze	Iznosi		Početno stanje 2019 g.
		Tekuća godina	Prethodna godina Krajnje stanje 2019 g.	
P A S I V A				
A. KAPITAL (I+II+III+IV+VI+VIII)		11,757,910	13,590,992	0
I. OSNOVNI KAPITAL		17,463,668	17,463,668	0
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		0	0	0
III. EMISIONA PREMIJA		0	0	0
IV. REZERVE (1+2+3+4-5)		1,636,483	1,757,888	0
1. Zakonske rezerve		106,338	106,338	0
2. Statutarne rezerve		0	0	0
3. Druge rezerve		0	0	0
4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata		1,530,145	1,651,550	0
5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osnovu finansijskih sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata		0	0	0
VI. NERASPOREĐENA DOBIT ILI GUBITAK (1+2-3-4)		(7,342,241)	(5,630,564)	0
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina		235,253	117,781	0
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine		121,406	117,472	0
3. Gubitak ranijih godina		5,865,816	5,011,913	0
4. Gubitak tekuće godine		1,833,084	853,904	0
VII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBEĐUJE KONTROLU		0	0	0
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (I +II)		337,744	169,297	0
I. DUGOROČNA REZERVISANJA (1 do 3)		156,225	154,948	0
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih		156,225	154,948	
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku		0	0	
3. Ostala dugoročna rezervisanja		0	0	
II. DUGOROČNE OBAVEZE (1+ 2)		181,519	14,349	0
1. Dugoročni krediti		171,292	0	0
2. Ostale dugoročne obaveze		10,227	14,349	0
C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE		1,081,431	1,089,581	0
D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE		0	0	

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI/BILANS STANJA/ (nastavak)

POZICIJA	Broj napomene uz fin. iskaze	Iznosi		Početno stanje 2019 g.
		Tekuća godina	Prethodna godina Krajnje stanje 2019 g.	
E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (I + II)		5,675,856	4,141,804	0
I KRATKOROČNA REZERVISANJA		174,193	162,466	0
II. KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 8)		5,501,663	3,979,338	0
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije		0	0	0
2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija		670,748	493,901	0
3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije		117,252	150,777	0
4. Obaveze prema dobavljačima		1,224,581	1,589,812	0
5. Obaveze po menicama		0	0	0
6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima		0	0	0
7. Obaveze prema ostalim povezanim licima		1,639,724	571,902	0
8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (8.1 do 8.5)		1,849,358	1,172,946	0
8.1. Ostale obaveze iz poslovanja		0	0	0
8.2. Ostale kratkoročne obaveze		1,844,007	1,170,870	0
8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda		5,351	2,076	0
8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit		0	0	0
8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno		0	0	0
F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA		29,004	34,778	0
G. UKUPNA PASIVA (A+B+C+D+E+F)		18,881,945	19,026,452	0

Odgovorno lice za sastavljanje fin. iskaza:

Lidija Mitrović
Lidija Mitrović

v.d.Direktor

Dragan Kljajević
Dragan Kljajević

**ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU
/BILANS USPJEHA/
u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine**

EUR-a

P O Z I C I J A	Broj napomene uz fin.iskaze	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1. Prihodi od prodaje - neto prihod		5.876.697	6.647.118
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje		0	0
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		0	0
4. Ostali prihodi iz poslovanja (a do c)		250.469	614.522
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja		191.554	28.095
b) Ostali prihodi iz poslovanja		58.915	586.427
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine		0	0
5. Troškovi poslovanja (a+b)		3.841.880	4.431.066
a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala		1.002.570	1.313.382
b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)		2.839.310	3.117.684
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (a+b)		3.704.923	3.601.405
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi		2.230.836	2.114.876
b) Troškovi poreza i doprinosa (1 do 3)		1.474.087	1.486.529
1/ Troškovi poreza		283.288	280.180
2/ Troškovi doprinosa za penzije		736.980	714.655
3/ Troškovi doprinosa		453.819	491.694
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (a+b)		0	0
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)		0	0
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtne imovine (osim finansijske)		0	0
8. Ostali rashodi iz poslovanja		383.988	8.523
I. Poslovni rezultat (1+2+3+4-5-6-7-8)		(1.803.625)	(779.354)

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/ (nastavak)

P O Z I C I J A	Broj napomene uz fin.iskaze	Iznos Tekuća godina	EUR-a Prethodna godina
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (a do c)		0	0
a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		0	0
b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		0	0
c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica		0	0
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (		1.245	1.635
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica		0	0
b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica		0	0
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica		1.245	1.635
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (a do c)		0	0
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		0	0
b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica		0	0
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica		0	0
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne		0	0
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja		0	0
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja		0	0
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (a do c)		38.854	73.266
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i		0	0
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim		0	0
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim		38.854	73.266

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU /BILANS USPJEHA/ (nastavak)

POZICIJA	Broj napomene uz fin.iskaze	Iznos EUR-a	
		Tekuća godina	Prethodna godina
II. Finansijski rezultat (9+10+11+12-13)		(37.609)	(71.631)
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (I+II)		(1.841.234)	(850.985)
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno		0	0
V. Rezultat prije oporezivanja (III+IV)		(1.841.234)	(850.985)
14. Poreski rashod perioda (1+2)		(8.150)	2.919
1. Tekući porez na dobit		0	0
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda		(8.150)	2.919
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (V-14)		(1.833.084)	(853.904)
VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (1 do 8)	0	0	0
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava		0	0
2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja		0	0
3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala		0	0
4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova definisanih naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa definisanim planovima penzionih naknada		0	0
5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva		0	0
6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje		0	0
7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine		0	0
8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka		0	0
VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/		0	0
VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (VI-VII)		0	0
IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (15-VIII)		(1.833.084)	(853.904)
X. ZARADA PO AKCIJI		0	0
1. Osnovna zarada po akciji		0	0
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji		0	0
XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA		0	0
XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBEĐUJU KONTROLU		0	0

Odgovorno lice za sastavljanje fin. iskaza:

Lidija Mitrović

v.d.Direktor

Dragan Kljajević

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine

P O Z I C I J A	Iznos	
	Tekuća godina	Prethodna godina
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 3)	5,134,107	6,503,727
1. Prodaja i primljeni avansi	5,109,675	6,484,667
2. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	0	0
3. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	24,432	19,060
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 5)	5,181,874	6,150,674
1. Isplate dobavljačima i dati avansi	2,611,415	3,949,895
2. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	2,543,713	2,151,850
3. Plaćene kamate	25,340	48,929
4. Porez na dobit	0	0
5. Plaćanja po osnovu ostalih javnih prihoda	1,406	0
III. Neto tok gotovine iz poslovnih aktivnosti (I - II)	(47,767)	353,053
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	51,895	1,635
1. Prodaja akcija i udjela (neto prilivi)	0	0
2. Prodaja nemat. ulaganja, nekret., postrojenja, opreme i bio. sredstava	0	0
3. Ostali finansijski plasmani (neto prilivi)	50,754	0
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	1,141	1,635
5. Primljene dividende	0	0
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	362,669	68,105
1. Kupovina akcija i udjela (neto odlivi)	0	0
2. Kupovina nemat. ulag. nekret., postr., opreme i bio. sred.	19,169	68,105
3. Ostali finansijski plasmani (neto odlivi)	343,500	0
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti investiranja (I-II) (I - II)	(310,774)	(66,470)

ISKAZ O TOKOVIMA GOTOVINE (nastavak)

EUR-a

P O Z I C I J A	Iznos	
	Tekuća godina	Prethodna godina
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 3)	639,062	0
1. Uvećanje osnovnog kapitala	0	0
2. Dugoročni i kratkoročni krediti (neto prilivi)	639,062	0
3. Ostale dugoročne i kratkoročne obaveze	0	0
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 4)	310,357	518,003
1. Otkup sopstvenih akcija i udjela	0	0
2. Dugoročni i kratkoročni krediti i ostale obaveze (neto odlivi)	306,475	509,981
3. Finansijski lizing	3,882	8,022
4. Isplaćene dividende	0	0
III. Neto tok gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	328,705	(518,003)
D. NETO TOK GOTOVINE (AIII + BIII + CIII)	(29,836)	(231,420)
E. GOTOVINA NA POČETKU IZVJEŠTAJNOG PERIODA	188,329	419,749
F. POZITIVNE KURSNE RAZ. PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	0	0
G. NEGATIVNE KURSNE RAZ. PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	0	0
H. GOTOVINA NA KRAJU IZVJEŠTAJNOG PERIODA (D+E+F+G)	158,493	188,329

Odgovorno lice za sastavljanje fin. iskaza:

Lidija Mitrović
LMitrovic

v.d. Direktor
Dragan Kljajević

ISKAZ O PROMJENAMA NA KAPITALU

u periodu od 01.01. do 31.12.2020. godine

OPIS										EUR-a	
	Osnovni kapital	Ostali kapital	Neuplaćeni upisani kapital	Emisiona premija	Rezerve	Revalorizacije rezerve	Neraspoređena dobit	Gubitak	Otkupljene sopstvene akcije i udeli	Ukupno	
1	Stanje na dan: 01.01.2019. godine	17,463,668	0	0	0	106,338	1,769,023	117,781	5,011,912	0	14,444,898
2	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2019. godine	17,463,668	0	0	0	106,338	1,769,023	117,781	5,011,912	0	14,444,898
4	Neto promjene u godini	0	0	0	0	0	(117,472)	117,472	853,904	0	(853,904)
5	Stanje na dan: 31.12.2019. godine	17,463,668	0	0	0	106,338	1,651,551	235,253	5,865,816	0	13,590,994
6	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvenih politika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
7	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2020. godine	17,463,668	0	0	0	106,338	1,651,551	235,253	5,865,816	0	13,590,994
8	Neto promjene u godini	0	0	0	0	0	(121,406)	121,406	1,833,084	0	(1,833,084)
9	Stanje na dan: 31.12.2020. godine	17,463,668	0	0	0	106,338	1,530,145	356,659	7,698,900	0	11,757,910

Odgovorno lice za sastavljanje fin. iskaza:

Lidija Mitrović

v.d.Direktor

 Dragan Kljajević

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE

1. OPŠTI PODACI O DRUŠTVU

Svoju djelatnost ovo Društvo obavlja pod nazivom AD MONTECARGO Podgorica.

Društvo je osnovano 08.06.2009 godine pod nazivom Akcionarsko društvo "Montecargo", Podgorica (u daljem tekstu Društvo), na osnovu Odluke o restrukturiranju putem odvajanja od Akcionarskog društva Željezničkog prevoza Crne Gore Podgorica, uz osnivanje ovog novog društva.

U skladu sa odredbama Zakona o privrednim društvima Društvo je izvršilo registraciju u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici 19.06.2009. godine pod registracionim brojem 4 - 0385650/001. Posljednja promjena podataka u Centralnom registru Privrednog suda u Podgorici izvršena je 23. marta 2021. godine, registracijom promjene podataka, pod registracionim brojem 4 - 0385650/026.

Društvo obavlja privrednu djelatnost sa sledećim registracionim oznakama:

Pun naziv firme: AKCIONARSKO DRUŠTVO "MONTECARGO". Podgorica;

Vrsta pravnog lica: Akcionarsko društvo;

Mjesto: Podgorica;

Adresa: Trg Golotočkih žrtava br.13;

Šifra osnovne djelatnosti: 4920;

Naziv osnovne djelatnosti: Željeznički prevoz tereta;

Matični broj: 02758628;

Poreski identifikacioni broj: 02758628;

PDV registracion broj: 30/31-08863-0

Oznaka i broj rješenja u Centralnom registru privrednih subjekata: 40385650

Prosječan broj zaposlenih u 2020. godini je 295, a u 2019. prosječan broj zaposlenih bio je 286.

Društvo je u većinskom vlasništvu Države, jedini je teretni operater na prugama Crne Gore i bavi se prevozom tereta u domaćem i međunarodnom željezničkom prometu kao svojom osnovnom djelatnošću.

U skladu sa članom 5. Zakona o računovodstvu ("Službeni list CG", br.52/16), Društvo je razvrstano u srednje pravno lice i prema članu 29. Zakona o reviziji ("Službeni list CG",

br.01/17), kao subjekt od javnog interesa i srednje pravno lice obveznik je revizije finansijskih iskaza.

Na dan objavljivanja ovih finansijskih iskaza, tj. na dan 31.03.2021. godine, Odbor direktora Društva čine članovi čija su imena prikazana u pregledu koji slijedi:

Ime i prezime	Pozicija
G-din Miroslav Brajović	Predsjednik
G-din Slobodan Đukić	Član
G-din Dejan Konatar	Član
G-din Marinko Medojević	Član
G-din Veselin Kovač	Član
i	
G-din Dragan Kljajević	V.D.Izvršni direktor
G-dja Radoslava Milutinović	Sekretar

Na dan 31. 12.2020. godine Odbor direktora Društva činili su članovi i izvršni direktor čija su imena prikazana u pregledu koji slijedi:

Ime i prezime	Pozicija
G-din Slavenko Jovanović	Predsjednik
G-din Dževat Musić	Član
G-dja Darinka Mijović	Član
G-din Veselin Kovač	Član
G-din Isljam Zejnilović	Član
i	
G-din Muradif Grbović	Izvršni direktor
G-dja Radoslava Milutinović	Sekretar

Revizorski odbor Društva čine članovi čija su imena prikazana u pregledu koji slijedi:

Ime i prezime	Pozicija
G-din Aleksandar Skrobanović	Predsjednik
G-din Adis Kučević	Član
G-dja Lidija Mitrović	Član

Interni revizor Društva za 2020. godinu je bio:

G-din Dragan Kljajević

Odgovorna lica za sastavljanje finansijskih iskaza su:

1. Dragan Kljajević, vd Izvršni direktor
2. Lidija Mitrović, vd direktor sektora za ekonomske poslove.

Finansijsko računovodstvo odvija se preko softvera za obradu podataka i obuhvata sve bitne elemente za analitičko i sintetičko sagledavanje poslovnih promjena. Glavna knjiga finansijskog računovodstva vodi se u Društvu i odgovara načelima urednog knjigovodstva.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH ISKAZA

Osnove za sastavljanje finansijskih iskaza

2.1.1. Izjava o usaglašenosti

Finansijski iskazi Društva su sastavljeni u skladu sa Zakonom o računovodstvu ("Službeni list CG", br. 52/16) i drugim računovodstvenim propisima koji se primjenjuju u Crnoj Gori.

2.1.2. Uticaj i primjena novih i revidiranih MSFI i MRS

Priloženi finansijski izvještaji sastavljeni su uz primjenu MRS odnosno MSFI koji su bili u primjeni na dan 1. januara 2013. godine i na njima zasnovanim propisima o računovodstvu Crne Gore.

Na osnovu Zakona o računovodstvu, pravna lica u Crnoj Gori sastavljaju finansijske iskaze po MRS - Međunarodnim računovodstvenim standardima, odnosno po MSFI- Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, koje je objavio IASB - Odbor za međunarodne računovodstvene standarde i utvrdio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova, koje je od odgovarajućeg organa IFAC- Međunarodna federacija računovođa, dobilo pravo na prevod i objavljivanje.

Nadležno pravno lice kome su povjereni poslovi računovodstva i revizije u navedenom smislu je Institut sertifikovanih računovođa Crne Gore (ISRCG). Na osnovu obavještenja ISRCG od 01.02.2019. godine primjenjuju se standardi izdati do 31.07.2013. godine. Tokom 2020. prevedeni su i objavljeni Standardi koji su izdati do 01. januara 2019. godine. ISRCG je 27.11.2020.godine, izdao obavještenje u kome je između ostalog navedeno da su od 01.01.2021. godine u Crnoj Gori od prevedenih i zvaničnih tekstova MSFI u Crnoj Gori, MSFI 16- Lizing se primjenjuje od 01.01.2021.godine, zvanična primjena MSFI 9 (za privredu) i MSFI 15 se odlaže, kao i da je dozvoljena ranija primjena MRS/MSFI čija se zvanična primjena odlaže.

Rukovodstvo Društva analizira promjene u važećim Standardima i tumačenjima, kao i novousvojene Standarde i tumačenja izdata nakon 31.07.2013. godine, i nakon ustanovljavanja Standarda i tumačenja koji su relevantni za Društvo, ima namjeru da iste primijeni u sastavljanju finansijskih izvještaja nakon što oni budu obavezni za primjenu u Crnoj Gori. Rukovodstvo Društva je izabralo da ne usvoji ove nove Standarde i izmjene postojećih Standarda i primijeni Standarde na način kako je to navedeno u obavještenju Instituta sertifikovanih računovođa od 27.11.2020.godine. Rukovodstvo predviđa da usvajanje ovih novih Standarda i izmjena postojećih Standarda neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Društva u periodu inicijalne primjene.

U narednom pregledu dati su standardi i izmjene postojećih MRS i MSFI koje je objavio IASB - Odbor za međunarodne računovodstvene standarde za izvještajni period, koji na dan 31. decembar 2020. godine nisu još uvijek obaveznoj primjenjeni u Crnoj Gori:

Standardi	Datum primjene za finansijske iskaze koji počinju na ili nakon
Izmjene MRS 32 - (Prebijanje finansijske imovine i finansijskih obaveza)	01.01.2014.
Izmjene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 27 (Investicioni entiteti)	01.01.2014.
Izmjene MRS 36 (Objavljivanje nadoknadivog iznosa za nefinansijsku imovinu)	01.01.2014.
Izmjene MRS 39 (Novacije derivata i nastavak računovodstva zaštite)	01.01.2014.
Izmjene MRS 19 (Definisani planovi primanja: Nakande zaposlenih)	01.07.2014.
Izmjene MSFI 11 (Računovodstveni tretman spajanja ulaganja u zajedničke operacije)	01.01.2016.
Izmjene MRS 16 i MRS 38 (Razjašnjenje prihvatljive metode amortizacije i depresijacije)	01.01.2016.
Izmjene MRS 16 (Poljoprivreda; Višegodišnji zasadi)	01.01.2016.
Izmjene MRS 27 (Equity metoda u pojedinačnim finansijskim izvještajima)	01.01.2016.
Izmjene MRS 1 – Podsticanje objelodanjivanja	01.01.2016.
Izmjene MSFI 10, MSFI 12 i MRS 28 (Zavisni entitet: Primjena izuzeća od konsolidacije)	01.01.2016.
MSFI 14 – Regulisana vremenska razgraničenja	01.01.2016.
Izmjena MRS 12 (Priznavanje odloženih poreskih sredstava za nerealizovane gubitke)	01.01.2017.
Izmjene MRS 7 (Incijative za objelodanjivanja)	01.01.2017.
MSFI 9 – Finansijski instrumenti	01.01.2018.
MSFI 15 – Prihodi od ugovora sa kupcima	01.01.2018.
Izmjene MRS 40 – Investicione nekretnine (Prenos investicionih nekretnina)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 2 –Plaćanje akcijama (Klasifikacija i mjerenje transakcija plaćanja akcijama)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 4 – Ugovori o osiguranju (primjena MSFI 9)	01.01.2018.
Izmjene MSFI 9 - Finansijski instrumenti (Karakteristike plaćanja unaprijed sa negativnom kompenzacijom)	01.01.2018.
MSFI -16 Lizing	01.01.2019.
Izmjene MSFI 9 – Finansijski instrumenti (Mogućnosti plaćanja unaprijed sa negativnom kompenzacijom)	01.01.2019.
Izmjene MRS 19 – Prianje zaposlenih (Plan izmjena, ograničenja i poravnja)	01.01.2019.
Izmjene MRS 28-Investivije u pridružene entitete i zajedničke poduhvate (Dugoročni interesi u pridruženim entitetima i zajedničkim poduhvatima)	01.01.2019.

MSFI 9, MRS 9 i MSFI 7 izmjene - Reforma uporedive kamatne stope	01.01.2020.
MSFI 3 – Poslovne kombinacije, definicija poslovanja	01.01.2020.
MRS 1 – Presentacija finansijskih izvještaja i MRS 8 – Računovodstvene politike, promjenana računovodstvenih procjena i greške, Definicija materijalnosti	01.01.2020.
Konceptualni okvir u MFSI	01.01.2020.

2.2. Presentacija finansijskih iskaza

Finansijski iskazi su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih iskaza za privredna društva i druga pravna lica (Sl.list CG br. 11/20).

Finansijski iskazi su iskazani u evrima (EUR), osim ukoliko nije drugačije navedeno. Euro predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Crnoj Gori i to je istovremeno i funkcionalna valuta.

Uporedni podaci prikazani su u EUR-ima na dan 31. decembar 2019. godine.

2.3. Računovodstveni metod

Finansijski iskazi su sastavljeni po metodu prvobitne nabavne vrijednosti (istorijskog troška), osim ukoliko MSFI ne zahtjevaju drugačiji osnov vrednovanja na način opisan u računovodstvenim politikama

3. NAJZNAČAJNIJE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE DRUŠTVA

3.1 Pravila procenjivanja – osnovne pretpostavke

Finansijski iskazi su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti poslovanja.

Prema načelu nastanka poslovnog događaja učinci poslovnih promjena i drugih događaja se priznaju u momentu nastanka (a ne kada se gotovina ili njen ekvivalent primi ili isplati). Finansijski iskazi sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (osim Iskaza o tokovima gotovine) pružaju informacije ne samo o poslovnim promjenama iz prethodnog perioda, koje uključuju isplatu i prijem gotovine, već takođe i o obavezama za isplatu gotovine u budućem periodu i o resursima koji predstavljaju gotovinu koja će biti primljena u budućem periodu.

Finansijski iskazi su sastavljeni pod pretpostavkom da će Društvo da posluje u neograničenom vremenskom periodu i da će da nastavi sa poslovanjem i u doglednoj budućnosti.

3.2 Priznavanje elemenata finansijskih izveštaja

Sredstvo se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi priticati u Društvo i kada sredstvo ima nabavnu vrijednost ili cijenu koštanja ili vrijednost koja može da se pouzdano izmjeri.

Obaveza se priznaje u bilansu stanja kada je vjerovatno da će odliv resursa koji sadrži ekonomske koristi proisteći iz podmirenja sadašnjih obaveza i kada se iznos obaveze koja će se podmiriti može pouzdano da izmjeri.

Prihod se priznaje u bilansu uspjeha kada je povećanje ekonomskih koristi povezano sa povećanjem sredstva ili smanjenjem obaveza koje mogu pouzdano da se izmjere, odnosno da priznavanje prihoda nastaje istovremeno sa priznavanjem povećanja sredstava ili smanjenja obaveza.

Rashodi se priznaju u bilansu uspjeha kada smanjenje ekonomskih koristi koje je povezano sa smanjenjem sredstava ili povećanjem obaveza može pouzdano da se izmjeri, odnosno da priznavanje rashoda nastaje istovremeno sa priznavanjem porasta obaveza i smanjenjem sredstava.

Kapital se iskazuje u skladu sa finansijskim konceptom kapitala kao uloženi novac ili uložena kupovna moć i predstavlja neto imovinu Društva. Iz finansijskog koncepta kapitala proističe koncept očuvanja kapitala. Očuvanje kapitala mjeri se nominalnim monetarnim jedinicama – EUR. Po ovom konceptu dobitak je zarađen samo ako finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na kraju perioda premašuje finansijski (ili novčani) iznos neto imovine na početku

perioda, nakon uključivanja bilo kakvih raspodjela vlasnicima ili doprinosa vlasnika u toku godine.

3.3 Preračunavanje stranih sredstava plaćanja i računovodstveni tretman kursnih razlika

Poslovne promjene nastale u stranoj valuti su preračunate u EUR po referentnom deviznom kursu koji objavljuje Centralna banka Crne Gore, a koji je važio na dan poslovne promjene.

Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u EUR po referentnom deviznom kursu koji objavljuje Centralna banka Crne Gore za taj dan.

Neto pozitivne ili negativne kursne razlike, nastale prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha.

Srednji kurs važnijih stranih valuta, na dan bilansa, izražen u EUR je bio sledeći:

	Važi za	31.12.2020.	31.12.2019.
AMERICKI DOLAR	1 USD	0.8143	0.8937
SVAJCARSKI FRANAK	1 CHF	0.9211	0.9198
FUNTA STERLINGA	1 GBP	1.1073	1.1736

3.4. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL procenjuje se u visini ugovorenog nenaplaćenog iznosa. Ako je upisani kapital u stranoj valuti na dan bilansa vrednuje se po srednjem kursu.

3.5. NEMATERIJALNA ULAGANJA se priznaju samo kada je vjerovatno da će od tog ulaganja priticati ekonomske koristi i kada je nabavna vrijednost ulaganja pouzdano mjerljiva, a obuhvataju se: ulaganja u razvoj, koncesije, patenti, licence, nematerijalni troškovi, ulaganja u ostalu nematerijalnu imovinu (u okviru kojih su troškovi zakupa, pravo korišćenja državnog zemljišta), kao i kupovinom stečeni goodwill.

Nematerijalna ulaganja, vrednuju se u skladu sa MRS 38 – Nematerijalna ulaganja. Početno priznavanje nematerijalnih ulaganja vrši se po nabavnoj vrijednosti (paragraf 74 MRS 38).

Amortizacija nematerijalnih ulaganja obračunava se proporcionalnom metodom. Za nematerijalna ulaganja sa neograničenim vijekom trajanja ne obračunava se amortizacija. Obračun amortizacije počinje od narednog mjeseca u odnosu na mjesec kojem je nematerijalno ulaganje raspoloživo za upotrebu. Metod amortizacije i korisni vijek se procjenjuju na kraju svakog izvještajnog perioda i kada je to potrebno vrši se njihova korekcija.

3.6. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

Ova imovina obuhvata zemljište, građevinske objekte, postrojenja i opremu, i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi, avanse date za njihovu nabavku i ulaganje na tuđim nekretninama i postrojenjima. Početno priznavanje vrši se po nabavnoj vrijednosti.

Ukoliko knjigovodstvena vrijednost nekretnina, postrojenja i opreme odstupa od tržišne vrijednosti, u skladu sa paragrafom 31 MRS 16 – Nekretnine, postrojenja i oprema, procjena se vrši po poštenoj vrijednosti. Kada se nekretnina, postrojenje i oprema procjenjuju efekti revalorizacije knjiže se srazmjerno i na nabavnoj i na ispravci vrijednosti tako da je knjigovodstvena vrijednost posle revalorizacije jednaka revalorizovanom iznosu sredstva. Pozitivni efekti procjene evidentiraju se u korist revalorizacione rezerve. Negativni efekti procjene smanjuju revalorizacionu rezervu a ako revalorizaciona rezerva ne postoji, negativni efekti procjene terete rashode obezvređenja.

Društvo priznaje opremu (alat i inventar i kancelarijsku opremu) kao osnovno sredstvo u svim slučajevima kada je korisni vijek sredstva duži od jedne godine, bez obzira na nabavnu vrijednost.

Građevinski objekti, postrojenja i oprema amortizuju se u toku korisnog vijeka.

Amortizacija nekretnina postrojenja i opreme se obračunava na nabavnu odnosno procjenjenu, poštenu vrijednost na početku godine kao i na nekretnine, postrojenja i opremu stavljen u upotrebu u toku godine, primjenom proporcionalnog metoda u toku procjenjenog korisnog vijeka upotrebe sredstava.

Društvo primenjuje sledeći korisni vijek trajanja sredstava stope amortizacije:

Broj Klase/ Grupe	Naziv Klase/Grupe	Ukupan vijek	Stopa amortizacije u %
1	Zemljište	-	0,0
2	Gradjevinski objekti		
2.1.	Poslovne i pogonske zgrade i drugi objekti od tvrdog materijala	100	1,00
2.2.	Stanovi	100	1,00
2.3.	Montažni objekti, vodovod i podzemni rezervoari	40	2,50
2.4.	Sporedni gradjevinski objekti /konteneri, ograde, nadzemni rezervoari i sl./	25	4,00
3	Šinska i drumska vozila		
3.1.	Lokomotive	50	2.00
3.2.	Teretni vagoni	50	2.00
3.3.	Putnički vagoni i prtljažna kola	40	2.50
3.4.	Šinska mehanizacija	40	2.50
3.5.	Drumska vozila	10	10.00
4	Mašine i oprema		
4.1.	Mašine i druga proizvodna oprema	25	4,00
4.2.	Informatička oprema	5	20,00
5	Alati, inventar i nameštaj		
6.1.	Alati i inventar	10	10,00
6.2.	Kancelarijski nameštaj	20	5,00
7	Muzejska i umetnička sredstva	-	0,00

Osnovicu za obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme čini nabavna vrijednost ili cijena koštanja, odnosno poštena vrijednost umanjena za preostalu vrijednost. Preostala vrijednost se procjenjuje prema vrijednostima na dan nabavke.

Preostala vrijednost se utvrđuje i umanjuje osnovicu za obračun amortizacije u slučaju kada postoji jasna politika Društva da se sredstvo otuđi prije isteka roka trajanja ili kada je vrijednost sredstva na kraju perioda korišćenja sredstva (vrijednost otpada) značajna.

Sredstva se isknižavaju iz evidencije u momentu otuđenja ili ukoliko se ne očekuju buduće ekonomske koristi od upotrebe tog sredstva. Dobici ili gubici po osnovu prodaje ili otpisa sredstava (kao razlika između neto prodajne vrijednosti i knjigovodstvene vrijednosti) priznaju se u bilansu uspjeha odgovarajućeg perioda.

3.7. INVESTICIONE NEKRETNINE

Ova imovina obuhvata zemljište i građevinske objekte. Početno priznavanje se vrši po nabavnoj cijeni. U toku korisnog vijeka investicione nekretnine se ili procjenjuju po poštenoj vrijednosti ili se vrši amortizacija građevinskih objekata (paragraf .38 i 53 MRS 40 - Ulaganja u nekretnine).

Ako se investicione nekretnine amortizuju pozitivni efekti procjene evidentiraju se u korist revalorizacione rezerve, a negativni efekti na teret revalorizacione rezerve, a ako te revalorizacione rezerve nema, negativni efekti procjene terete rashode obezvređenja.

Ukoliko se investicione nekretnine ne amortizuju, pozitivni efekti procjene su prihod od usklađivanja vrijednosti a negativni efekti procjene su rashod po osnovu obezvređenja tekućeg perioda.

3.8. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA
obuhvataju: učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica, učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica, učešća u kapitalu drugih pravnih lica, dugoročne hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, dugoročni krediti u zavisnim, povezanim i drugim pravnim licima, dugoročni krediti u zemlji i inostranstvu, hartije od vrijednosti koje se drže do dospeljeća i ostali dugoročni plasmani

3.8.1. Učešća u kapitalu ostalih pravnih lica

Učešće u kapitalu ostalih pravnih lica se inicijalno vrijednuje po nabavnoj vrijednosti a na dan bilansiranja po tržišnoj vrijednosti ukoliko se ista može utvrditi na berzi hartija od vrijednosti, a efekat usklađivanja se uključuje u kapital (kao nerealizovani dobitci-gubici) sve do otuđenja kada se ista uključuje u bilans uspjeha kao dobitak – gubitak.

3.8.2. Dugoročni krediti i dugoročna potraživanja

Dugoročni krediti u zemlji predstavljaju finansijske kredite odobrene i date drugim pravnim licima za period duži od jedne godine i sa ugovorenim kamatnom stopom.

U okviru dugoročnih potraživanja iskazuju se:

- Potraživanja od zavisnih, povezanih i ostalih pravnih lica
- Potraživanja od zaposlenih

- Ostala potraživanja sa rokom dospijeca dužim od 12 mjeseci nakon datuma bilansiranja. U suprotnom, ukoliko je period kraći od 12 mjeseci, klasifikuju se kao kratkoročna potraživanja.

3.9. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA kvantificiraju se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit i MRS 12 – Porez na dobit a evidentiraju u korist odloženih poreskih prihoda.

3.10. ZALIHE

3.10.1. Zalihe materijala, rezervnih djelova i inventara sa jednokratnim otpisom i robe procenjuju se po nabavnoj vrijednosti, koja obuhvata faktornu vrijednost dobavljača i zavisne troškove nabavke. Neto faktorna vrijednost je faktorna vrijednost umanjena za popuste i rabate. Obračun izlaza zaliha materijala i rezervnih djelova, sitnog inventara vrši se po prosečnoj nabavnoj cijeni. Obračun izlaza, prodaje zaliha robe, vrši se po metodi prosečne cijene.

Ako je vladajuća nabavna cijena zaliha materijala, rezervnih djelova, sitnog inventara i robe niža od knjigovodstvene nabavne cijene, zalihe se vrednuju po neto prodajnoj cijeni a razlika se evidentira na teret rashoda po osnovu obezvređenja.

Zalihe materijala, rezervnih djelova, sitnog inventara i robe koje nemaju upotrebnu vrijednost, kao i zalihe koje po kvalitetu ne odgovaraju standardima otpisuju se na teret rashoda perioda.

3.10.2. Zalihe učinaka procenjuju se po cijeni koštanja koja obuhvata proizvodne troškove. Ako je cijena koštanja viša od neto prodajne cijene zalihe učinaka se vrednuju po neto prodajnoj cijeni. Za procenjivanje zaliha nedovršene proizvodnje neto prodajna cijena proizvoda umanjuje se za iznos troškova neophodnih za završetak proizvodnje proizvoda.

Zalihe učinaka koje nemaju upotrebnu vrijednost otpisuju se na teret rashoda perioda. Ispravka vrijednosti obezvređenje zaliha vrši se na osnovu procjene rukovodstva Društva.

3.10.3 Dati avansi za zalihe i usluge obuhvataju avanse date za nabavku materijala, robe i usluga, zaduženjem ovog računa u korist računa sa kojeg je izvršeno plaćanje avansa. Ukoliko postoji vjerovatnoća da Društvo neće biti u stanju da realizuje sve dospjele iznose datih avansa prema ugovorenim uslovima, vrši se ispravka vrijednosti datih avansa.

3.11. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA obuhvataju potraživanja od kupaca, potraživanja iz specifičnih poslova, druga potraživanja, potraživanja za više plaćen porez na dobit i potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost.

3.11.1. Potraživanja od kupaca obuhvataju potraživanja po osnovu prodaje proizvoda, usluga i robe. Oba potraživanja se raščlanjuju na kupce matična i zavisna pravna lica, kupce ostala povezana pravna lica, kupce u zemlji i kupce u inostranstvu, a u skladu sa računovodstvenom regulativom.

Ukoliko postoji vjerovatnoća da Društvo neće biti u stanju da naplati sve dospjele iznose prema ugovorenim uslovima, vrši se ispravka potraživanja. Za potraživanja od kupaca vrši se ispravka vrijednosti ako nisu naplaćena u roku od 90 dana od dospjeca.

Potraživanja u stranoj valuti vrednuju se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda. Definitivno nenaplativa potraživanja direktno se otpisuju na teret ostalih rashoda.

3.11.2. Potraživanja iz specifičnih poslova obuhvataju potraživanja od usluga prevoza robe na unutašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju. Ova potraživanja evidentiraju se preko prelaznih računa a u cilju obezbjeđenja kontrole obuhvatnosti tovarnih listova koji prate prevoz robe na unutašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju.

3.11.3. Druga Potraživanja obuhvataju potraživanja za za kamatu i dividendu, potraživanja od zaposlenih, potraživanja od državnih organa i organizacija za regrese, premije, stimulacije, dotacije i sl. U okviru drugih potraživanja obuhvataju se i potraživanja po osnovu stambnog fonda i fonda invalidnosti koji se obračunavaju na osnovu Kolektivnog ugovora u visini od 3%, odnosno 0.2%, na bruto zarada zaposlenih uz istovremeno odobravanje ostalih kratkoročnih obaveza.

3.11.4. Potraživanja za više plaćen porez na dobit obuhvataju potraživanja po osnovu više plaćenog poreza na dobit.

3.11.5 Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost obuhvataju razliku između prethodnog poreza i iznosa poreza na dodatu vrijednost iskazanu u izlaznim fakturama Društva pod uslovom da plaćeni porez na dodatu vrijednost nije konpenziran sa naplaćenim porezom na dodatu vrijednost,

3.12. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI obuhvataju kratkoročne kredite (kratkoročni krediti matičnim i povezanim pravnim licima, kratkoročne kredite ostalim povezanim pravnim licima, kratkoročne kredite u zemlji, kratkoročne kredite u inostranstvu i dio dugoročnih kredita koji dospeva za naplatu naredne godine), hartije od vrijednosti koje dospjevaju za naplatu do godinu dana, hartije od vrijednosti kojima se trguje i ostale kratkoročne finansijske plasmane. Kratkoročni krediti i hartije od vrijednosti u stranoj valuti vrednuju se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda. Hartije od vrijednosti uključene na listu kotacije berze efekata, vrednuju se po berzanskoj cijeni na dan bilansa. Pozitivni efekti promjene cijene hartije od vrijednosti evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativni na teret finansijskih rashoda.

Kratkoročni finansijski plasmani od dužnika u stečaju kao i plasmani koji nisu naplaćeni za 365 dana od dana dospjeća indirektno se otpisuju na teret ostalih rashoda.

3.13. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI obuhvata neposredno unovčive hartije od vrijednosti (ove hartije od vrijednosti zamenjuju gotovinu u platnom prometu, čekovi, na primjer), gotovinu na poslovnom računu u domaćoj valuti, gotovinu na poslovnom računu u stranoj valuti, izdvojene depozite u domaćoj ili stranoj valuti i gotovinu u blagajni u domaćoj ili stranoj valuti.

U okviru gotovine Društvo evidentira na računim poslovnih banaka namjenska sredstva stambenog fonda i fonda invalidnosti.

Ekvivalenti i gotovina u stranoj valuti vrednuje se po srednjem kursu na dan bilansa. Pozitivne kursne razlike evidentiraju se u korist finansijskih prihoda a negativne na teret finansijskih rashoda.

3.14. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO su nekretnine, postrojenja i oprema koja se drže radi prodaje, a vrednuju se po nižem od sledeća dva iznosa: po knjigovodstvenoj vrijednosti ili fer, poštenoj, vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje.

Sredstva poslovanja koje se obustavlja su nematerijalna sredstva, nekretnine, postrojenja i oprema djela društva čije se poslovanje obustavlja. Ova sredstva se vrednuju po sadašnjoj (neotpisanoj) vrijednosti.

Ako početna vrijednost ovih sredstava ne odgovara tržišnoj cijeni umanjenoj za troškove prodaje vrši se procjenjivanje po poštenoj vrijednosti. Pozitivni efekti su prihodi od usklađivanja vrijednosti a negativni efekti procjene su rashodi po osnovu obezvređenja. (paragraf 18,19 i 23 MSFI 5 - Stalna sredstva namijenjena prodaji i prestanak poslovanja)

3.15. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA obuhvataju unaprijed obračunate troškove (troškovi koji se odnose na budući obračunski period), potraživanja za nefakturisani prihod, razgraničene troškove po osnovu obaveza (unaprijed obračunate kamate, na primjer) i ostala aktivna vremenska razgraničenja.

3.16. KAPITAL obuhvata: osnovni kapital, ostali osnovni kapital, emisionu premiju, rezervni kapital (zakonske i statutarne rezerve), revalorizacione rezerve, nerealizovane dobitke po osnovu hartija od vrijednosti, neraspoređenu neto dobit ranijih ili tekuće godine i upisani neuplaćeni kapital.

Nerealizovani gubici po osnovu hartija od vrijednosti i gubitak iz ranijih godina i tekuće godine su ispravka vrijednosti kapitala.

Otkupljene sopstvene akcije su takođe ispravka vrijednosti kapitala.

Kapital i gubitak unose se u bilans u visini nominalne knjigovodstvene vrijednosti, a otkupljene sopstvene akcije po otkupljenoj cijeni.

Upisani neuplaćeni kapital u stranoj valuti vrednuje se po srednjem kursu na dan bilansa.

Revalorizaciona rezerva se smanjuje

- u korist neraspoređene dobiti ranijih godina kada se sredstvo od koga potiče revalorizaciona rezerva u potpunosti amortizuje ili proda po cijeni iznad sadašnje vrijednosti, i/ili kada se sredstvo koristi, za iznos koji odgovara razlici između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrijednosti sredstva i amortizacije zasnovane na prvobitnoj nabavnoj vrijednosti sredstva.
- za iznos gubitka prodatog sredstva od koga potiče revalorizaciona rezerva do visine revalorizacione rezerve.

Gubitak iznad vrijednosti kapitala je razlika između ukupnog gubitka i kapitala.

3.17. DUGOROČNA REZERVISANJA predstavljaju obaveze za pokriće troškova i rizika proisteklih iz prethodnog poslovanja koji će se pojaviti u narednim godinama a odnose se na:

- rezervisanja za troškove u garantnom roku,
- rezervisanja za troškove obnavljanja prirodnih bogatstava,
- rezervisanja za troškove restrukturiranja,
- rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih, i
- ostala rezervisanja za vjerovatne troškove (sudske troškove).

Ova rezervisanja Društvo procjenjuje na bazi stvarno očekivanih troškova, a smanjuju se u momentu nastanka troškova za koje je izvršeno rezervisanje. Neiskorištena dugoročna rezervisanja ukidaju se u korist ostalih prihoda.

3.18. DUGOROČNE OBAVEZE obuhvataju obaveze po dugoročnim kreditima i dugoročne obaveze po finansijskom lizingu. Dugoročne obaveze iskazuju se u nominalnoj neisplaćenoj vrijednosti a u stranoj valuti iskazuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa ili po kursu ugovorenom sa kreditorom. Dugoročne obaveze sa valutnom klauzulom vrednuju se takođe po srednjem kursu na dan bilansa valute utvrđene valutnom klauzulom.

3.19. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE kvantificiraju se u skladu sa Zakonom o porezu na dobit i MRS 12 - Porez na dobit, a evidentiraju se na teret poreskih rashoda perioda.

3.20. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHOD I PRIMLJENE DONACIJE obuhvataju primljene donacije i državna davanja u slučaju kada se od države dobijaju uslovi koji tek treba da se ispune a u skladu sa MRS 20 i ostalim relevantnim MSFI. Ova davanja se ne priznaju odmah kao prihod već postepeno u mjeri u kojoj se ispunjavaju postavljeni uslovi.

3.21. KRATKOROČNA REZERVISANJA predstavljaju obaveze za pokriće troškova i rizika proisteklih iz tekućeg poslovanja koji će se pojaviti u narednoj godini a odnose se na:

- rezervisanja za neiskorišćene naknade za godišnje odmore i
- rezervisanja za druge naknade i beneficije koji će se pojaviti u narednoj godini-kao što je preraspodjela radnog vremena.

Ova rezervisanja Društvo procjenjuje na bazi stvarno očekivanih troškova, a smanjuju se u momentu nastanka troškova za koje je izvršeno rezervisanje. Neiskorištena kratkoročna rezervisanja ukidaju se u korist ostalih prihoda.

3.22. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE obuhvataju kratkoročne obaveze sa rokom dospjeća do godinu dana i dio dugoročnih obaveza koji dospjeva za plaćanje u narednoj godini. Kratkoročne finansijske obaveze iskazuju se u nominalnoj vrijednosti a obaveze u stranoj valuti i sa valutnom klauzulom iskazuju se po srednjem kursu strane valute na dan bilansa ili po ugovorenom kursu sa kreditorom.

3.23. OBAVEZE IZ POSLOVANJA obuhvataju primljene avanse, depozite i kaucije, dobavljače, izdate mjenice i čekove povjeriocima i obaveze iz specifičnih poslova.

Obaveze iz poslovanja se evidentiraju u momentu nastanka dužniko -povjerilačkog odnosa, iskazuju se u neplaćenom iznosu a u stranoj valuti iskazuju se po srednjem kursu na dan bilansa.

3.24. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE

3.24.1. Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada obuhvataju neto zarade i naknade zarade, kao i naknade zarada koja se refundiraju i poreze i doprinose po navedenim osnovama na teret zaposlenog i na teret poslodavca.

3.24.2. Druge obaveze obuhvataju obaveze za kamate, troškove finansiranja, dividende, za učešće u dobitku, obaveze prema zaposlenima, članovima upravnog i nadzornog odbora, obaveze prema fizičkim licima za naknade prema ugovorima i ostale obaveze.

3.25. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VRIJEDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA obuhvataju obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost, obaveze za akcizu, obaveze za poreze, carine i druge dažbine, obaveze za doprinose na teret troškova i ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine.

3.26. OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DOBIT obuhvataju neplaćeni porez na dobit koji je utvrđen u skladu sa Zakonom o porezu na dobit.

3.27. OBAVEZE PO OSNOVU STALNIH SREDSTAVA NAMENJENIH PRODAJI I SREDSTAVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO obuhvataju se obaveze u skladu sa MSFI 5 - Stalna sredstva namijenjena prodaji i poslovanja koje prestaje.

3.28. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA obuhvataju unaprijed obračunate troškove, obračunate prihode budućeg perioda, obračunate zavisne troškove nabavke, odložene prihode i primljene donacije.

3.29. PRIHODI su bruto prilivi ekonomskih koristi u određenom periodu, koji se ostvaruju iz redovnih aktivnosti Društva, kada ovi prilivi dovode do povećanja njegovog kapitala, osim onih povećanja koji se odnose na unose vlasnika u kapital. Pod priliivom se podrazumjeva i neto priliv ekonomske koristi nastao prodajom materijala i stalnih sredstava(dobici).

3.29.1. Prihodi od prodaje obuhvataju prihode od prodaje proizvoda, usluga i robe umanjene za poreske dažbine i date popuste nezavisno od momenta naplate.

Društvo ostvaruje prihod od usluga prevoza robe na unutašnjem i međunarodnom željezničkom saobraćaju. Cijene usluga prevoza definisane su usvojenim željezničkim tarifama i ugovorima za prevoz robe. Kontrolu obračuna i odobravanja prihoda i primjene uslova preciziranih komercijalnim ugovorima i tarifskim propisima (cijene prevoza, povlastice i dr.) obavlja posebno organizovana služba za kontrolu prihoda, na osnovu procedura koje su propisane Uputstvom za transportno računovodstvo i blagajničko poslovanje na željezničkim stanicama.

3.29.2. Prihodi od aktiviranja učinaka obuhvataju prihode po osnovu upotrebe robe, proizvoda i usluga za nematerijalna ulaganja, za osnovna sredstva, za materijal, i za sopstveni transport nabavke materijala i robe i drugo.

3.29.3. Ostali prihodi iz redovnog poslovanja obuhvataju prihode od dotacija, regresa, kompenzacija, povraćaja dažbina po osnovu prodate robe i učinaka, prihodi od donacija, zakupa, članarina i tantijema.

3.29.4 Ostali prihodi iz poslovanja obuhvataju dobitke po osnovu prodaje nekretnina, postrojenja i opreme (osnovnih sredstava) i nematerijalnih ulaganja, dobitke od prodaje bioloških sredstava, dobitke po osnovu prodaje dugoročnih hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu, dobitke od prodaje materijala, naplaćena otpisana potraživanja, viškove, prihode po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, prihode od smanjenja obaveza, prihode od ukidanja dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi.

3.29.5. Prihodi od usklađivanja vrijednosti imovine obuhvataju pozitivne efekte promjene poštene (fer) vrijednosti nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, bioloških sredstava i zaliha do visine prethodno iskazanih rashoda za ta sredstva po osnovu vrednosnog usklađivanja, kao i drugih ukidanja ispravki vrijednosti po osnovu vrednosnog usklađivanja u skladu sa MRS 16, MRS 38, MRS 36, MSFI 9 i drugim relevantnim MSFI i računovodstvenom politikom.

3.29.6. Finansijske prihode čine finansijski prihodi od matičnih i zavisnih pravnih lica, prihodi od kamata, od učešća u dobitku povezanih pravnih lica, od pozitivnih kursnih razlika, od pozitivnih efekata valutne klauzule i ostali finansijskih prihodi.

3.30. RASHODI su smanjenje ekonomske koristi tokom obračunskog perioda u obliku odliva ili smanjenja sredstava ili stvaranja obaveza, što dovodi do smanjenja kapitala, izuzev smanjenja koja su povezana sa raspodjelom učesnicima u kapitalu (podjela dividendi).

3.30.1. Poslovne rashode čine: nabavna vrijednost prodate robe, troškovi materijala za izradu, troškovi ostalog materijala, troškovi goriva i energije, troškovi bruto zarada i naknada zarada, ostali lični rashodi, troškovi proizvodnih usluga, troškovi amortizacije i rezervisanja i nematerijalne troškove (porezi i doprinosi nezavisni od rezultata).

Poslovni rashodi se priznaju po načelu uzročnosti prihoda i rashoda odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su nastali, nezavisno od plaćanja.

3.30.2. Ostale rashode čine gubici po osnovu prodaje i rashodovanja nekretnina, postrojenja i opreme i nematerijalnih ulaganja, gubici po osnovu rashodovanja i prodaje bioloških sredstava, gubici po osnovu prodaje hartija od vrijednosti i učešća u kapitalu pravnih lica, gubici od prodaje materijala, manjkovi, rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika, rashodi po osnovu direktnih otpisa potraživanja i ostali nepomenuti rashodi.

3.30.3. Rashodi po osnovu usklađivanja vrijednosti imovine iskazuju se negativni efekti vrednosnih usklađivanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava, dugoročnih i kratkoročnih finansijskih plasmana, zaliha, hartija od vrijednosti i potraživanja.

3.30.4. Finansijske rashode čine finansijski rashodi iz odnosa matičnih i zavisnih pravnih lica, rashodi po osnovu kamata, negativnih kursnih razlika, rashodi po osnovu efekata valutne klauzule i ostali finansijski rashodi.

3.31. NETO REZULTAT POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO je razlika između prodajne vrijednosti sredstava obustavljenog poslovanja i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

3.32. DRUGE STAVKE REZULTATA POVEZANE SA KAPITALOM obuhvataju stavke prihoda i rashoda koje nisu priznate u bilansu uspjeha tekućeg perioda jer tako zahtevaju ili dozvoljavaju drugi Standardi. U ove stavke se klasifikuju: promjene revalorizacionih rezervi (koje se priznaju u skladu sa MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema i MRS 38 Nematerijalna ulaganja),

- aktuarski dobici i gubici po definisanim planovima doprinosa priznatih u skladu sa paragrafom 93A MRS 19 Naknade zaposlenima,
- dobici i gubici koji proizilaze iz preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja (koje se radi u skladu sa MRS 21 Učinci promjena kurseva stranih valuta),
- dobici i gubici po osnovu ponovnog vrednovanja finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju i
- efektivni dio dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata hedžinga u hedžingu tokova gotovine.

C33. POREZ NA DOBIT

Tekući porez

Porez na dobit predstavlja iznos koji se obračunava i plaća u skladu sa Zakonom o porezu na dobit pravnih lica ("Sl. list RCG", br. 65/01, 12/02, 80/04 i "Sl. list C G", br. 40/08, 86/09, 73/10, 40/11, 14/12, 61/13 i 55/16). Konačni iznos obaveze poreza na dobit utvrđuje se primjenom poreske stope od 9% na poresku osnovicu utvrđenu u poreskom bilansu Društva. Poreska osnovica prikazana u poreskom bilansu uključuje dobit prikazan u zvaničnom bilansu uspijeha koji se koriguje za stalne razlike koje su definisane propisima o oporezivanju Crne Gore.

Propisi u Crnoj Gori ne predviđaju da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od 5 godina.

Odloženi porez

Odloženi porez na dobit se obračunava korišćenjem metode utvrđivanja obaveza prema bilansu stanja, za privremene razlike proizašle između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove odgovarajuće poreske osnovice korišćene u izračunavanju oporezive dobiti. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive

privremene razlike, dok se odložena poreska sredstva priznaju u mjeri u kojoj je vjerovatno da će oporezivi dobici biti raspoloživi za korišćenje odbitnih privremenih razlika.

Odloženi porez se obračunava po poreskim stopama za koje se očekuje da će se primjenjivati u periodu kada se sredstvo realizuje ili obaveza izmiruje. Odloženi porez se evidentira na teret ili u korist bilansa uspjeha, osim kada se odnosi na pozicije koje se knjiže direktno u korist ili na teret kapitala, i u tom slučaju se odloženi porez takođe raspoređuje u okviru kapitala.

3.34. Značajne računovodstvene procjene (paragraf 125 MRS 1-Prezentacija finansijskih iskaza)

Sastavljanje finansijskih iskaza zahtjeva od rukovodstva Društva da vrši i utvrđuje pretpostavke koje mogu da imaju efekte na prezentovane vrijednosti sredstava i obaveza i objelodanjivanja potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih iskaza, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, tekućim i očekivanim uslovima poslovanja i ostalim raspoloživim informacijama na dan sastavljanja finansijskih iskaza.

Najznačajnija područja koja od rukovodstva zahtjevaju vršenje procjene i donošenje pretpostavki predstavljene su u daljem tekstu:

3.34.1. Korisni vijek nekretnina, postrojenja i opreme

Društvo procjenjuje preostali vijek nekretnina, postrojenja i opreme na kraju svake poslovne godine. Procjena korisnog vijeka nekretnina, postrojenja i opreme je zasnovana na istorijskom iskustvu sa sličnim sredstvima, kao i predviđenim tehnološkim napredkom i promjenama ekonomskih i industrijskih faktora.

Ukoliko se sadašnja procjena razlikuje od prethodnih procjena, promjene u poslovnom okruženju Društva se evidentiraju u skladu sa MRS 8 – „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“. Ove procjene mogu da imaju značajne efekte na knjigovodstvene vrijednosti nekretnina, postrojenja i opreme kao i na iznose amortizacije tekućeg obrćunskog perioda.

3.34.2. Umanjenje vrijednosti imovine

Na dan bilansa stanja, Društvo vrši pregled knjigovodstvenih vrijednosti materijalne i nematerijalne imovine i procjenjuje da li postoje indikacije za umanjeње vrijednosti nekog sredstva. Prilikom procjenjivanja umanjeња vrijednosti sredstva koja gotovinske tokove ne generišu nezavisno, dodjeljuju se odgovarajućoj jedinici koja generiše novac. Naknadne promjene u dodjeljivanju jedinici koja generiše novac ili u vremenu novćnih tokova mogu da utiču na knjigovodstvene vrijednosti odnosne imovine.

3.34.3. Ispravka vrijednosti potraživanja

Ispravka vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja je izvršena na osnovu procjenjenih gubitaka usled nemogućnosti kupaca da ispune svoje obaveze u roku koji prelazi rok tolerancije naplativosti potraživanja. Procjena rukovodstva je zasnovana na starosnoj analizi potraživanja od kupaca, istorijskim otpisima, kreditnoj sposobosti kupaca i promjenama u postojećim uslovima prodaje. Ovo uključuje i pretpostavke o budućem ponašanju kupaca i očekivanoj budućoj naplati. Promjene u uslovima poslovanja, djelatnosti ili okolnostima vezanim za određene kupce, mogu da imaju za posledice korekciju ispravke vrijednosti sumnjivih i spornih potraživanja objelodanjene u priloženim finansijskim izvještajima.

3.34.4. Ispravka vrijednosti zastarjelih zaliha i zaliha sa usporenim obrtom

Društvo vrši ispravku vrijednosti zastarjelih zaliha kao i zaliha sa usporenim obrtom. Pored toga određene zalihe Društva, vrednovane su po njihovoj neto prodajnoj vrijednosti. Procjena neto prodajne vrijednosti zaliha vrši se na osnovu najpouzdanijih raspoloživih dokaza u vrijeme vršenja procjene. Ova procjena uzima u obzir očekivano kretanje cijena i troškova u periodu nakon datuma bilansa stanja i njena realnost zavisi od budućih događaja koji treba da potvrde uslove koji su postojali na dan bilansa stanja.

3.34.5. Sudski sporovi

Prilikom odmjeraivanja i priznavanja rezervisanja i utvrđivanja izloženosti potencijalnim obavezama koje se odnose na postojeće sudske sporove rukovodstva, Društvo donosi određene procjene. Ove procjene su neophodne radi utvrđivanja vjerovatnoće nastanka negativnih ishoda i određivanja iznosa neophodnog za konačno sudsko poravnanje. Usled inherentne neizvjesnosti u postupku procjenjivanja, stvarni gubici mogu da se razlikuju od gubitaka inicijalno utvrđenih procjenom. Zbog toga se procjene koriguju kada Društvo dođe do novih informacija, uglavnom uz podršku internih stručnih službi ili spoljnih savjetnika. Izmjene procjene mogu da u značajnoj mjeri utiču na buduće poslovne rezultate

4. OBJELODANJIVANJA UZ FINANSIJSKE ISKAZE

1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

	EUR-a	
	Ostala nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna bruto vrednost na početku godine	5,928	5,928
Povećanje:	9,500	9,500
Nabavke u toku godine	9,500	9,500
Revalorizacija u toku godine	0	0
Smanjenje:	0	0
Prodato	0	0
Rashodovano	0	0
Nabavna bruto vrednost na kraju godine	15,428	15,428
Kumulirana ispravka na početku godine	0	0
Povećanje:	833	833
Amortizacija u toku godine	833	833
Obezvređenje u toku godine	0	0
Smanjenje:	0	0
Kumulirana ispravka u prodaji	0	0
Kumulirana ispravka u rashodovanju	0	0
Stanje ispravke na kraju godine	833	833
Neto sadašnja vrednost:		
31.12.2020. godine	14,595	14,595
Neto sadašnja vrednost:		
31.12.2019. godine	5,928	5,928

Na poziciji nematerijalnih ulaganja Društvo evidentira ulaganja u programe za obradu podataka.

U toku 2020. godine, Društvo je shodno Odlukama rukovodstva izvršilo ulaganja u softver za obračun zarada nabavne vrijednosti od 9,500 EUR-a.

Amortizacija nematerijalnih ulaganja obačunata je pravolinijskim metodom i evidentirana je na rashodima u iznosu od 833 EUR-a.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE ISKAZE
31. decembar 2020. godine

AD "MONTECARGO" Podgorica

Ostalo	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Smanjenje:	0	2,072,904	0	0	23	175	0	0	0	2,073,103
Po osnovu prodaje	0	465	0	0	0	0	0	0	0	465
Po osnovu rashodovanja	0	2,072,439	0	0	23	175	0	0	0	2,072,638
Po osnovu prenosa na sredstva namenjena prodai	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Po osnovu manjkova utvrđenih popisom	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Stanje na kraju godine	23,501	22,611,789	13,300,656	49,313	957	16,016	2,435	0	0	36,004,667
Neto sadašnja vrednost:										
31.12.2020. godine	331,207	7,419,124	7,779,964	35,361	12,567	32,359	4,055	88,450		15,703,087
Neto sadašnja vrednost:										
31.12.2019. godine	332,981	8,169,860	8,182,776	39,912	10,296	34,167	4,482	88,450		16,862,924

Na poziciji nekretnina, postrojenja i opreme iskazane su ukupne nekretnine, postrojenja i oprema koji na dan bilansa imaju neto knjigovodstvenu vrijednost 15,703,087 EUR-a (2019- 16,862,922 EUR-a). Vrednovanje ove imovine se vrši po nabavnoj vrijednosti, osim ako knjigovodstvena vrijednost znatnije odstupa od fer vrijednosti na dan bilansa.

Posledenja nezavisna procjena Nekretnine postrojenja i oprema izvršena je na dan 01. jula 2014. godine od strane ovlašćenog procjenitelja. Društvo je procjenjenu vrijednost priznalo kao fer vrijednost na način što je akumuliranu amortizaciju, na dan revalorizacije, korigovalo tako da je knjigovodstvena vrijednost posle revalorizacije jednaka revalorizovanom iznosu sredstva.

U okviru nekretnina Društvo je iskazalo upravnu zgradu, i ista je u vlasništvu Društva. Radi obezbeđenja za vraćanje kredita Društva (Napomena 12), u korist banke upisana je hipoteka. na ovoj nekretnini čija knjigovodstvena vrijednost na dan 31. decembra 2020. godine iznosi 331,207 EUR-a (2019- 332,980 EUR-a). Pored navedenog na nekretnini postoje i drugi tereti, kao što su zabilježbe po žalbi ostalog povezanog lica Željezničke infrastrukture Crne Gore AD Podgorica.

Povećanja nekretnina, postrojenja i opreme

U toku 2020. godine, Društvo je shodno Odlukama rukovodstva nabavilo opremu nabavne vrijednosti 9,670 EUR-a (2019. - 63,478 EUR-a). Veće nabavke opreme u 2020.godini, prikazane su u narednom pregledu:

EUR-a

Nabavljeno sredstvo	Datum nabavke	Nabavna vrednost
1	2	2
LAPTOP HP+WIN10-KANC.14	15.01.2020	557.28
2 RAČUNARA HP+WIN10-KANC.3	13.03.2020	1069.26
3 NOKIA 105 DS-KANC.2	18.03.2020	61.74
LAPTOP ASUS +WIN10-KOLSKA VAGA	22.04.2020	231.4
5 TABLET SAMSUNG GALAXY-KANC.7	05.05.2020	621.07
2 SAMSUNG GALAXY A20E-KANC.9	07.05.2020	262.81
MONITOR LG 22MK400H-B 21,5"-KANC.18	18.05.2020	72.73
SAMSUNG GALAXY A20E-KANC.11	19.06.2020	131.4
2 RAČUNAR HP PRODESK+W10P-KANC.13	21.09.2020	1,180.00
MOBILNI SAMSUNG A20E-KANC.11	05.10.2020	106.61
MOBILNI SAMSUNG A20E-ASANOVJE R.	09.10.2020	106.61
2 LAPTOPA HP NOT +WIN10P-KANC.5	01.12.2020	1,600.00
RAČUNAR HP+WIN10P-KANC.12	29.12.2020	590
KLIMA TCL TAC-12-KANC.3	24.01.2020	320
PLAKAR I 2 KOMODE	20.01.2020	214.8
PANEL KONVEKTOR NOBO-KANC.1	12.02.2020	161.16
2 STOLICA KANCELARIJSKA CRNA-KANC.1	25.02.2020	66
KANCEL.FOTELJA LINER CRNA-KANC.8	25.06.2020	73.55
KLIMA BERGEN PINE -KANC.1	03.07.2020	355.37
KLIMA BERGEN TILIA-KANC.8	24.07.2020	231.41
RADNI STO I FOTELJA	18.08.2020	330.58
KLUB STO-RADNI STO I TROKRILNI ORMAR	03.11.2020	346.88
3 STOLICA -KANC.4	03.12.2020	679.01
KLIMA GREE FAIRY 12 - DISPEJLERI	07.12.2020	300.00
Ukupno:	0	9,670

Nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi

Na dan 31.12.2020. godine, Društvo je u okviru nekretnina, postrojenja i opreme iskazalo **sredstva u pripremi** u iznosu od 88,450 EUR-a (2019.- 88,450 EUR-a) a odnose se na vrijednost rezervnih djelova koji su trebavani iz magacina Društva i shodno ugovorenim uslovima, isporučeni izvođaču koji obavlja investicione opravke na teretnim vagonima. Ugradnjom ovih djelova u vagone obezbjeđuje se duži vijek eksploatacije i povećá stepen sigurnosti i bezbjednosti u saobraćaju.

Smanjenje nekretnina, postrojenja i opreme

Na predlog komisije za popis i Odluke Odbora Direktora, Društvo je u 2020. godini, rashodovalo opremu nabavne vrijednosti 2,367,330 EUR-a, akumulirane amortizacije 2,073,638 EUR-a i neto sadašnje vrijednosti od 294,692 EUR-a. U narednom pregledu je spisak rashodovanih sredstava:

EUR-a

Rashodovana sredstva	Količina/kom	Nabavna vrednost	Ispravka vrednosti	Sadašnja vrednost (3-4)	Dobitak gubitak (2-5)
1	2	3	4	5	6
ZATVORENA TERETNA KOLA	67	2,366,514	2,072,439	294,075	(294,075)
KANCELARIJSKI OPREMA	1	300	23	277	(277)
ŠTAMPAČ EPSON L3060-KANC.17	1	164	72	93	(93)
MOBILNI TELEFON	2	351	104	248	(248)
Ukupno:		2,367,330	2,072,638	294,692	(294,692)

Rukovodstvo društva je u 2020. godini donijelo odluku da donira jedan teretni vagon Klubu ljubitelaj željeznice »Pančevo«. Shodno Ugovoru o donaciji od 10.03.2020. godine ustupljen je teretni vagon nabavne vrijednosti 4,367 EUR-a, akumulirane amortizacije 465 EUR-a i sadašnje vrijednosti 3,902.EUR-a.

Gubitak od rashodovane i donirane opreme u visini od 298,594 EUR-a, evidentiran je na teret ostalih rashoda (Napomena 16).

Amortizacija građevinskih objekata, postrojenja i opreme obačunata je pravolinijskim metodom i evidentirana je na rashodima u iznosu od 870,912 EUR-a (2019- 879,755 EUR-a) (Napomena 16).

Osnovica za obračun amortizacije nekretnina, postrojenja i opreme utvrđena je na nabavnu vrijednost nakon oduzimanja rezidualne vrijednosti od 4,211,989 EUR-a. Društvo je utvrdilo rezidualne vrijednosti za sva osnovna sredstva od 3% do 50% (građevinski objekat) nabavne vrijednosti.

3. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI

	EUR-a	
	Dugoročni kredit u zemlji	Ukupno
1. Bruto vrednost na početku godine	135,800	135,800
2. Povećanje bruto vrednosti u toku godine:	343,500	343,500
a) Po osnovu novih plasmana	343,500	343,500
b) Po osnovu pozitivnih kursnih razlika		
c) Po osnovu usklađivanja vrednosti		
d) Po osnovu nerealizovanih dobitaka hartija od vrednosti		
3. Smanjenja bruto vrednosti u toku godine:	118,277	118,277
a) Po osnovu naplate	52,254	52,254
b) Po osnovu prodaje		
c) Po osnovu negativnih kursnih razlika		
d) Po osnovu otpisa	66,023	66,023
e) Po osnovu nerealizovanih gubitaka hartija od vrednosti		
f) Po osnovu prenosa na kratkoročne finansijske plasmane		
4. Bruto vrednosti na kraju godine (1+2-3)	361,023	361,023
5. Ispravka vrednosti na početku godine		
6. Ispravka vrednosti na kraju godine		
Neto vrednost 31.12.2020. godine (4-6)	361,023	361,023
Neto vrednost 31.12.2019. godine (1-5)	135,800	135,800

U okviru dugoročnih finansijskih plasmana Društvo je na dan 31. decembra 2020. godine iskazalo iznos od 361,023 EUR-a (2019- 135,800 EUR-a), koji se u cjelosti odnosi na kredite date za stambenu izgradnju, na osnovu Pravilnika o rješavanju stambenih potreba zaposlenih i Odluka odbora direktora. Stambeni krediti se dodjeljuju iz sredstava Stambenog fonda koji se formira na osnovu obračunatih doprinosa od 3% na bruto zarade zaposlenih (Napomena 5 i 6), daju se na period od 10, 15 i 20 godina, uz kamatnu stopu od 1.5 % godišnje i pravo na umanjenje kreditne obaveze po osnovu radnog staža korisnika kredita.

Potraživanja po ovim kreditima nisu obezbeđena nekim od instrumenata obezbjeđenja, hipotekom, bankarskim garancijama ili mjenicama.

U narednoj tabeli dat je pregled datih stambenih kredita:

Ime dužnika	Broj korisnika kredita	Iznos kredita	Kamatna stopa	Rok vraćanja	Neotplaćeno 31.12.2019	Novi krediti	Otpisani dug u 2020.	Otkup kredita	Otplaćeni anuiteti	Neotplaćeno 31.12.2020
Stambeni krediti iz 2008	1	5,000	1.5	20 godina	3,240				62	3,178
Stambeni krediti iz 2010	2	10,000	1.5	10 god.	3,875				500	3,375
Otkup stana	2				4,588					4,588
Stambeni krediti iz 2013	20	58,500	1.5	10 i 20 god.	40,471				6,543	33,928
Stambeni krediti iz 2016	39	91,780	1.5	15 i 20 god.	73,918		5,584	1,311	3,016	64,007
Stambeni krediti 2019	1	10,000	1.5	20.god.	9,708				375	9,333
Stambeni krediti 2020	84	343,500	1.5			343,500	60,440	37,772	2,672	242,616
	149	518,780			135,800	343,500	66,023	39,083	13,168	361,025

EUR-a

U 2020. godini dodjeljeno je 84 novih kredita u ukupnoj vrijednosti od 343,500 EUR-a. Potraživanja za date kredite su umanjena po osnovu naplaćenih anuiteta u iznosu od 52,251 EUR-a I po osnovu otpisa duga u iznosu od 66,023 EUR-a, i za isti iznos su terećeni ostali rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja (Napomena 16).

4. ZALIHE

EUR-a

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Materijal na zalihi (1.1-1.2)	8,877	14,223
1.1. Nabavna vrednost	8,877	14,223
1.2. Ispravka vrednosti (otpis)	0	0
2. Goriva i maziva na zalihi (2.1-2.2)	8,972	14,725
2.1. Nabavna vrednost	8,972	14,725
2.2. Ispravka vrednosti (otpis)	0	0
3. Rezervni djelovi na zalihi (3.1-3.2)	253,072	308,737
1.1. Nabavna vrednost	253,072	308,737
1.2. Ispravka vrednosti (otpis)	0	0
2. Sitan inventar i alat u upotrebi – neto (3.1-3.2)	0	0
2.1. Nabavna vrednost	47,776	174,595

2.2. Ispravka vrednosti (otpis)	47,776	174,595
I Zalihe - neto (1 do 2)	270,921	337,686
1. Bruto dati avansi	0	0
2. Ispravka vrednosti datih avansa	0	0
II Dati avansi - neto (1-2)	0	0
UKUPNO ZALIHE I DATI AVANSI (I+II)	270,921	337,686

Na dan 31.12.2020. Društvo je iskazalo zalihe u iznosu od 270,921 EUR-a (2019.- 337,686 EUR-a).

Društvo evidentira zalihe materijala i sitnog inventara sa jednokratnim otpisom, prilikom nabavke, preko analitičkih računa i po količini i po vrijednosti, a mjerenje se vrši po nabavnoj vrijednosti. Obračun izlaza zaliha materijala, vrši se po prosječnoj ponderisanoj nabavnoj cijeni.

Zalihe rezervnih djelova bile su predmet analize stanovišta njihovog obrta. Utvrđeno je da rezervni djelovi knjigovodstvene vrijednosti od 108,652 EUR-a, nisu imali izlaz u zadnjih 365 dana. Na osnovu izvršene procjene rukovodstva koja se zasnivala na prirodi poslovanja, nije vršena ispravka vrijednosti ovih zaliha sa usporenim obrtom.

Društvo je na dan 31.12.2020. godine u skladu sa obavezama iz člana 21. Zakona o računovodstvu i u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa imovine i obaveza pravnog lica, izvršilo popis zaliha i utvrdilo da nema ni viškova ni manjkova.

Na dan 31.12.2020. godine, Društvo je iskazalo sledeće zalihe po pojedinim magacinima:

EUR-a						
RB	NAZIV	UKUPNO BRUTO VRIJEDNOST	MATERIJAL	Gorivo i maziv	REZERVNI DJELOVI	Sitan inventar i HTZ oprema
1	Nikšić	868	518		350	
2	Bar	0				
3	Podgorica	301,570	7,792		246,003	47,775
4	Podgorica	7,270	551		6,719	
5	Podgorica	8,988	17	8,971.53		
		318,697	8,878	8,972	253,073	47,775

Na predlog popisne komisije Rukovodstvo Društva je donijelo odluku da izvrši isknjiženje sitnog inventara i HDZ opreme koja nije za upotrebu, u ukupnoj vrijednosti od 127,088 EUR-a i to :

-alat i inventar u upotrebi	43,616 EUR-a
-HDZ oprema	<u>83,472 EUR-a</u>
Ukupno:	127,088 EUR-a

Navedena sredstva su otpisana u prethodnom periodu i ovaj otpis nije teretio troškove poslovanja izvještajnog perioda.

5. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA

	EUR-a						
	Kupci - ostala povezana pravna lica	Kupci u zemlji	Kupci u inostranstvu- usluge	Kupci željezničkih ino uprava	Potraživanja za PDV	Potraž. iz specifičnih poslova	Druga potraž. Potraživanja - ukupno
Bruto potraživanje na početku godine	6,100	30,679	871,063	240,271	37,197	13,715	1,597,420
Bruto potraživanje na kraju godine	0	93,651	1,398,887	188,298	330,122	14,034	2,316,924
Ispravka vrijednosti na početku godine			117,143				117,143
Smanjenje ispravke vrijednosti u toku godine po osnovu direktnog otpisa							0
Smanjenje ispravke vrijednosti u toku godine po osnovu naplate							0
Povećanje ispravke vrijednosti u toku godine							0
Ispravka vrijednosti na kraju godine	0	0	117,143	0	0	0	117,143

NETO STANJE

31.12.2020. godine	0	93,651	1,281,744	188,298	330,122	14,034	291,931	2,199,781
31.12.2019. godine	6,100	30,679	753,920	240,271	37,197	13,715	398,395	1,480,277

Na dan 31.12.2020. godine Društvo je iskazalo kratkoročna potraživanja u iznosu od 2,199,781 EUR-a (2019. - 1,480,277 EUR-a), dok su u bruto iznosu ova potraživanja iskazana u iznosu od 2,316,924 EUR-a (2019.- 1,597,420 EUR-a).

U okviru kratkoročnih potraživanja Društvo je iskazalo Potraživanja od kupaca za izvršene usluge u bruto iznosu od 1,680,836 EUR-a (2019-1,148,113 EUR-a) i to:

- *Potraživanja od kupaca u zemlji* iskazana su u iznosu od 93,651 EUR-a (2019.- 30,679 EUR-a). Struktura ovih potraživanja data je u narednoj tabeli:

Red. br.	Naziv kupca	31.decembra 2020	Struktura %	EUR-a
1	UNIPROM METALI NIKŠIĆ - NIKŠIĆ ŽELJEZNIČKA INFRASTRUKTURA CRNE	67,580	72%	
2	GORE A.D. - PODGORICA GRAĐEVINARSTVO I SAVJETOVANJE	9,440	10%	
3	DOO PODGORICA - PODGORICA	4,327	5%	
4	MAKSPRO D.O.O Podgorica - Podgorica	4,133	4%	
5	LUKA BAR AD - PORT OF BAR - BAR	3,745	4%	
6	NIKŠIĆKI MLIN - NIKŠIĆ FABRIKA STOCNE HRANE SPUZ -	3,067	3%	
7	DANILOVGRAD	957	1%	
8	Port of Adria - Bar	244	0%	
9	MONTEMLIN SPUŽ - SPUŽ	157	0%	
UKUPNO (1 do 9)		93,651	100%	

- *Potraživanja od kupaca iz inostranstvu za usluge* iskazana su u bruto iznosu od 1,398,887 EUR-a (2019- 871,063 EUR-a). Struktura ovih potraživanja data je u narednoj tabeli:

Red.br.	Naziv kupca	31.decembra 2020	Struktura %	EUR-a
1	METAL INVESTEMENTS LIMITED - Hong Kong	731,420	52.29%	
2	TRANS CARGO LOGISTIC Gmbh - Austrija	165,606	11.84%	

3	HBIS GROUP Serbia Iron&Steel Beograd - Beograd	124,177	8.88%
4	LOKOMOTIVA DOO BEOGRAD - BEOGRAD	93,481	6.68%
5	MERCATOR DS -	84,033	6.01%
6	KORDUN METALI - NOVI SAD	81,375	5.82%
7	MOSOLF AUTOMOTIVE RAILWAY GMBH - KIRCHHEIM/TECK	45,659	3.26%
8	TRANSJUG BEOGRAD -	33,110	2.37%
9	GEFCO BEOGRAD - BEOGRAD	19,786	1.41%
10	ALEMANI TRADE DOO - BEOGRAD	10,275	0.73%
11	PANŠPED D.O.O. - NOVI SAD	4,366	0.31%
12	LIVNICA POŽEGA DOO - POŽEGA	2,850	0.20%
13	BOM TRADE D.O.O. - Novi Sad	2,736	0.20%
14	KOMBINOVANI PREVOZ - BEOGRAD	15	0.00%
UKUPNO (1 do 14)		1,398,887	100%

- *Potraživanja od kupaca iz inostranstva -železničkih uprava (RIV) iskazana su u bruto iznosu od EUR-a (2019.- 240,271 EUR-a). Struktura ovih potraživanja data je u narednoj tabeli:*

EUR-a			
Red.br.	Naziv kupca	31.decembra 2020	Struktura %
1	HEKURHIA SHQIPTARE - Drač - Albanija	105,856	56.22%
2	Srbija Kargo a.d. - Beograd	31,635	16.80%
3	Železnice Srbije a.d. - Beograd	23,376	12.41%
4	Železnice na Republika Severna Makedonija - Skoplje	19,785	10.51%
5	SNTFM CFR MARFA S.A. - Bukurešt - Rumunija	7,074	3.76%
6	RAIL CARGO HUNGARIA - Budimpešta- Mađarska	572	0.30%
UKUPNO (1 do 6)		188,298	100.0%

Društvo je na dan 31.12.2020. godine u skladu sa obavezama iz člana 21. Zakona o računovodstvu izvršilo usaglašavanje potraživanja i usaglasilo 32 % potraživanja od kupaca.

U skladu sa poslovnim politikom, svoje proizvode i usluge Društvo prodaje na odloženi rok plaćanja koji iznosi od 15 do 45 dana. Naplata potraživanja obezbeđena depozitima i avansima u iznosu od 117,252 EUR-a. Društvo nema druge instrumenate obezbjeđenja naplata potraživanja, hipoteke, bankarske garancije ili mjenice.

Na dan bilansa na poziciji *ispravke potraživanja od kupaca* iskazani iznos od 117,143 EUR-a (2019- 117,143 EUR-a) odnosi se na:

- Ispravljena potraživanja od kupaca iz inostranstva u iznosu od 117,143 EUR-a (2019- 117,143 EUR-a) (Transjug Beograd -33,110 EUR-a i Mercator DS – 84,033 EUR-a).

Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost iskazana su u iznosu od 330,122 EUR-a (2019. -37,197 EUR-a) i obuhvataju razliku između prethodnog poreza i iznosa PDV- a iskazanog u izlaznim fakturama. Navedeni poreski kredit je uglavnom nastao po osnovu obračunate 0% PDV, za prevoznike usluge koje su neposredno povezane sa izvozom.

Potraživanja iz specifičnih poslova iznose 14,034 EUR-a (2018-13,715 EUR-a) od kojih se 13,300 EUR-a (2018.-13,300 EUR-a) odnosi na uplatu depozita po ugovoru za iznajmljena vozila od ostalog povezanog lica Željezničke infrastrukture Crne Gore. Po osnovu iznajmljivanja vozila Društvo i ovo povezano lice vode spor.

Druga potraživanja iskazana su u iznosu od 291,931 EUR-a (2018-398,395 EUR-a) odnose se na:

- Potraživanja po osnovu akontacija za službeno putovanje u iznosu od 91 EUR-a (2019.- 2,203 EUR-a);
- Potraživanja iz kase uzajamne pomoći u iznosu od 200 EUR-a (2019-0 EUR-a);
- Potraživanja "stambenog fonda" u iznosu od 60,443 EUR-a (2019- 255,442 EUR-a). Iskazana potraživanja formirana su na osnovu prinudnih naplata koje su izvršene na teret namjenskog računa "stambenog fonda" u prethodnim periodima (Napomena 6), umjesto sa tekućih poslovnih računa.
- Potraživanja "fonda invalidnosti" u iznosu od 32,150 EUR-a (2019-35,370 EUR-a). Iskazana potraživanja su formirana po osnovu prinudnih naplata koje su izvršene na teret namjenskog računa "fonda invalidnosti" (Napomena 6), umjesto sa tekućih poslovnih računa;
- Potraživanja "stambenog fonda" od doprinosa na lična primanja u iznosu od 175,009 EUR-a (2019- 86,554 EUR-a). Iskazana potraživanja formirana su po osnovu ovog obračunatog a neuplaćenog doprinosa u korist namjenskog računa "stambeni fond" za 2019 i 2020. godinu (Napomena 6).
- Potraživanja "fonda invalidnosti" od doprinosa na lična primanja u iznosu od 11,667 EUR-a (2019- 5,770 EUR-a). Iskazana potraživanja formirana su po osnovu ovog obračunatog a neuplaćenog doprinosa u korist namjenskog računa "fond invalidnosti" 2019 i 2020. godinu (Napomena 6).

Potraživanja "stambenog fonda" i "fonda invalidnosti" posledica su internih obaračuna i Društvo u navedenim iznosima u poslovnim knjigama iskazuje obaveze (Napomena 13).

- Potraživanja za bolovanja preko 60 dana od Fonda zdravstva 12,371 EUR-a (2019- 8,547 EUR-a);

Starosna struktura potraživanja na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine predstavljena je na sledeći način:

EUR-a

Starost potraživanja u danima	Potraživanja do 365 dana starosti	Potraživanja starija od godinu dana	Ukupno (2+3)
1	2	3	4
Potraživanja od kupaca u zemlji (bruto)	90,584	3,067	93,651
Ispravka vrijednosti			0
Neto potraživanja	90,584	3,067	93,651
Potraživanja od kupaca iz inostranstva (bruto)	1,278,143	120,744	1,398,887
Ispravka vrijednosti	0	117,143	117,143
Neto potraživanja	1,278,143	3,601	1,281,744
Potraživanja od željezničkih uprava (bruto)	35,648	152,650	188,298
Ispravka vrijednosti			0
Neto potraživanja	35,648	152,650	188,298
Potraživanja iz specifičnih poslova (bruto)	319	13,715	14,034
Ispravka vrijednosti			0
Neto potraživanja	319	13,715	14,034
Druga potraživanja (bruto)	107,179	184,752	291,93
Ispravka vrijednosti			0
Neto potraživanja	107,179	184,752	291,93

Na dan bilansa Društvo je iskazalo kratkoročna potraživanja starija od godine dana u iznosu od 355,896 (2019-289,057 EUR-a). U okviru navedenih potraživanja starijih od godinu dana iznos od 216,532 EUR-a odnosi se na potraživanja koja su povezana sa obavezama i to potraživanja od kupaca RIV-a -30,450 EUR-a EUR-a (potraživanja i obaveze prema željezničkim upravama) kojima se istovremeno i duguje, potraživanja po osnovu depozita od 13,300 EUR-a koji je dat povezanom licu kome se istovremeno i duguje, kao i potraživanja iz internih obračuna od 184,752 EUR-a, koja se istovremeno iskazuju i kao obaveze.

6. GOTOVINSKI EKVIVALENTI I GOTOVINA

	EUR-a	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Poslovni račun	102,682	15,166
2. Devizni poslovni račun	50,141	67,363
3. Blagajna	3,925	4,186
4. Izdvojena novčana sredstva	1,704	1,498
5. Ostala novčana sredstva	42	100,116
UKUPNO (1 do 5)	158,494	188,329

Društvo je na dan 31.12.2020. godine iskazalo novčana sredstva u iznosu od 158,494 EUR-a (2019-188,329 EUR-a) i ista se odnose na sredstva na računima banaka i u blagajni.

Na poslovnim računima banaka iskazana su sredstva koja se odnose na sledeće račune:

- Poslovne, tekuće, račune:

EUR-a				
Red br	Naziv banke	Broj tekućeg računa	31. decembra 2020	31. decembra 2019
1	Crnogorska Komercijalna Banka AD Podgorica	510-29751-27	1,056.73	3,283.98
2	Crnogorska Komercijalna Banka AD Podgorica-“Stambeni fond”	510-29753-21	26,620.00	3,050.11
3	Crnogorska Komercijalna Banka AD Podgorica-“Fond invalidnosti”	510-29754-18		
3	Hipotekarna banka AD Podgorica	520-35609-45	71,867.07	8,832.05
	Zapad banka AD Podgorica	570-1110000991-2	3,138.07	

- Devizni računi:

EUR-a				
Red br	Naziv banke	Broj deviznog računa	31. decembra 2020	31. decembra 2019
1	Crnogorska Komercijalna Banka AD Podgorica	ME 2551+2975127	140.81	7,940.00
2	Hipotekarna banka AD Podgorica	520042+977772	50,000.00	59,423.08

- Izdvojena novčana sredstva za business kartice:

EUR-a

Red br	Naziv banke	Broj deviznog računa	31. decembra 2020	31. decembra 2019
1	Crnogorska Komercijalna Banka AD Podgorica	8877512912	821.30	1,497.80
2	Hipotekarna banka AD Podgorica	520040+285346	882.26	0.00

Društvo je na dan 31.12.2020. godine u skladu sa obavezama iz člana 21. Zakona o računovodstvu izvršilo popis i usaglasilo stanje novčanih sredstava sa bankama.

Na dan 31.12.2020.godine komisija za popis je popisala:

- u blagajni gotovinu u iznosu od 45.13 EUR-a;
- u staničnim blagajnama gotovinu i gotovinske ekvivalente od 3,924.78 EUR-a:

EUR-a

Vrsta gotovine i gotovinskih ekvivalenata	Stanična blagajna				Ukupno
	Podgorica	Bjelo Polje	Bar	Nikšić	
Novac	44	20	114	3	182
Obrasci za prodaju	838	796	1,272	582	3,488
Ostali vrijednosni papiri					
Novac-dotacije	100	60	50		210
UKUPNO	982	876	1,436	585	3,880

Izdvojena novčana sredstva koja na dan bilansa iznose 42 EUR-a (2019.- 100,116 EUR-a), odnose se na.

- Depozit za business kartice kod CKB AD Podgorica u iznosu 42 EUR-a;
- Sredstva po oročeni depozitu kod Hipotekarne banke AD Podgorica u iznosu od 100,074 EUR-a prenesena su na redovan račun 31.01.2020.godine, a shodno uslovima iz ugovora po ugovoru br.0100-2-2289 od 14.11.2018. godine, koji je više puta obnavljan.

Namjenska sredstva: »Stambeni fon« i »Fond invalidnosti« :

U okviru poslovnih računa Društvo na dan bilansa iskazuje gotovinu na računu "Stambenog fonda" u iznosu od 26,620 EUR-a (2018.- 3,050 EUR-a) i "Fonda invalidnosti" od 0 EUR-a (2018. – 0 EUR-a). Formiranje i korišćenje navedenih namjenskih sredstava regulisano je Kolektivnim ugovorom, na način da se na bruto zarade izdvajaju sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih u visini od 3% na obračunate bruto zarade i 0.2% na obračunate bruto zarade za prevenciju invalidnosti na radnom mjestu i rekreativni odmor svih zaposlenih.

Shodno Kolektivnom ugovoru Društvo je u obavezi da ova sredstva svakog mjeseca izdvaja na poseban račun.

Društvo je na dan 31.12.2020. godine iskazalo sredstva Stambenog fonda u sledećim iznosima:

	EUR-a
- gotovina na namjenskom računu 510-29753-21 kod Crnogorske Komercijalne Banka AD Podgorica-“Stambeni fond”.	26,620
- obračunati a neuplaćeni doprinos na račun stambenog fonda za period od 01.01.2019.do 31.12.2020 godine (Napomena 5 i 13)	175,009
- prinudno naplaćena sredstva sa računa stambenog fonda za obaveze koje nisu povezana sa ovim namjenskim računom (Napomena 5 i 13)	60,443
UKUPNO SREDSTVA “STAMBENOG FONDA”	262,072

Na dan 31.12.2020.godine Društvo je iskazalo sredstva Fonda za prevenciju invalidnosti na radnom mjestu i rekreativni odmor svih zaposlenih u sledećim iznosima:

	EUR-a
- gotovina na namjenskom računu 510-29754-18 kod Crnogorske Komercijalne Banka AD Podgorica “Fond solidarnosti”	0
- obračunati a neuplaćeni doprinos na račun stambenog fonda za period 01.01.2019.do 31.12.2020 godine (Napomena 5 i 13)	11,667
- prinudno naplaćena sredstva sa računa stambenog fonda za obaveze koje nisu povezana sa ovim namjenskim računom (Napomena 5 i 13)	32,150
UKUPNO SREDSTVA “FONDA INVALIDNOSTI”	43,817

7. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

	EUR-a	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Unapred plaćeni troškovi	516	536
2. Potraživanja za nefakturisani prihod	162,487	0
3. Razgraničeni troškovi po osnovu obaveza (unapred obračunate kamate)	3,000	14,685
4. Razgraničeni PDV	8,041	288
UKUPNO (1 do 8)	174,044	15,509

Na dan bilansa Društvo je iskazalo aktivna vremenska razgraničenja u iznosu od 174,044 EUR-a (2019-15,509 EUR-a) a odnose se na:

- Unaprijed plaćene troškove po osnovu osiguranja imovine u iznosu od 516 EUR-a (2019.- 536 EUR-a);
- Potraživanja za nefakturisani prihod u iznosu od 162,487 EUR-a (2019.-0 EUR-a) a odnosi se na prihode tekućeg izvještajnog perioda koji nisu fakturisani kucima, a za koje su nastali troškovi u tekućem izvještajnom periodu. U januaru 2021. godini Društvo je fakturisalo izvršene usluge iz 2020. godini sledećim kupcima: Lokomotiva DOO Beograd -45,127 EUR-a, Mosolf Automotive RailwayGmbH, Germany- 56,243 EUR-a, Tran Cargo Logistic GmbH Austria- 49,492 I Kordun Metali Novi Sad – 11,625 EUR-a. .
- Potraživanja za nefakturisani prihod po osnovu potraživanja od željezničkih uprava za decembar 2020. godine u iznosu od 3,000 EUR-a (2019.- 14,685 EUR-a);
- Razgraničene PDV u iznosu od 8,041 EUR-a (2019.- 288 EUR-a) a odnosi se na PDV u primljenim fakturama koje se evidentiraju u tekućem izvještajnom periodu, a pravo na odbitak prethodnog poreza nastaje u narednom izvještajnom periodu.

8. KAPITAL

	EUR-a	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.

1. Akcijski kapital	17,463,668	17,463,668
I. Svega osnovni kapital (1)	17,463,668	17,463,668
2. Rezerve	106,338	106,338
II. Svega rezerve (2)	106,338	106,338
III. Revalorizacije rezerve	1,530,145	1,651,550
3. Neraspoređena dobit ranijih godina (3.1+3.2)	235,254	117,781
3.1 Neraspoređena dobit ranijih godina po osnovu prenosa revalorizacionih rezervi	117,781	117,781
3.2 Neraspoređena dobit ranijih godina po osnovu prenosa neto dobiti iz bilansa uspjeha	117,473	0
4. Neraspoređena dobit tekuće godine (4.1+4.2)	121,406	117,473
4.1 Neraspoređena dobit tekuće godine po osnovu prenosa sa revalorizacionih rezervi	121,406	117,473
4.2 Neraspoređena dobit tekuće godine po osnovu prenosa neto dobiti iz bilansa uspjeha	0	0
IV. Svega neraspoređeni dobitak (3+4)	356,660	235,254
5. Gubitak ranijih godina	5,865,816	5,014,831
6. Gubitak tekuće godine	1,833,084	850,985
V. Svega gubitak (5+6)	7,698,900	5,865,816
KAPITAL (I+II+III+IV-V)	11,757,911	13,590,994

Promjene kapitala u toku tekuće godine:

a) Osnovni kapital

Na dan 31.12.2020.godine u Centralnoj depozitarnoj agenciji je registrovano 3,340,114 akcija nominalne vrijednosti 5,2285 EUR-a (2019. godine – 3,340,114 akcija po 5,2285 EUR-a). Vrijednost akcijskog kapitala iskazana u knjigama Društva je usaglašena sa registrovanim kapitalom u Centralnom klirinškom depozitarnom društvu

EUR-a

	Aksijski kapital	Svega osnovni kapital
Stanje na početku godine	17,463,668	17,463,668
Povećanje u toku godine		
Smanjenje u toku godine		
Stanje 31.12. tekuće godine	17,463,668	17,463,668

Struktura aksijskog kapitala:

	Broj akcionara	Broj akcija	% akcija	Ukupna vrijednost
Država	1	2,853,947	85.44%	14,921,862
Fizička lica	3,390	134,918	4.04%	705,419
Otvoreni investicioni fond TREND	1	128,669	3.85%	672,746
Otvoreni investicioni fond HLT FOND	1	87,970	2.63%	459,951
Republički fond penzijskog i invalid.osiguranja	1	51,442	1.54%	268,964
Otvoreni investicioni fond Eurofond u likvidaciji	1	38,900	1.16%	203,389
Zavod za zapošljavanje	1	20,512	0.61%	107,247
NLB Banka AD/NM Zbirni kastodi račun 8	1	10,695	0.32%	55,919
UniversalCapital Bank AD/UCB Zbirni kastodi račun 2	1	5400	0.16%	28233.9
Ostala pravna lica	40	7,661	0.23%	40,056
Svega aksijski kapital	3,438	3,340,114	100.00%	17,463,786

Sve akcije Društva su obične akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Akcije Društva se kotiraju na Standardnom tržištu akcija (Berzansko tržište) Montenegroberze, berze akcija u Crnoj Gori, pod simbolom trgovine »MORG«. Tržišna vrijednost jedne akcije sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine iznosila je 0.1870 EUR-a (31. decembra 2019. godine 0.3950 EUR-a).

Nominalna vrijednost jedne akcije je	5.2285	EUR-a
Knjigovodstvena vrijednost jedne akcije je	3.5202	EUR-a
Poslednja prodajna cena jedne akcije ostvarena na berzi	0.1870	EUR-a

b) Rezerva

EUR-a

Stanje na početku godine	106,338
---------------------------------	----------------

Povećanje u toku godine	0
Smanjenje u toku godine	0
Stanje 31.12. tekuće godine	106,338

c) Revalorizazione rezerve

EUR-a

Stanje na početku godine	1,651,550
Povećanje u toku godine	0
a) po osnovu pozitivnog efekta nematerijalnih ulaganja	0
b) po osnovu pozitivnog efekta nekretnina, postrojenja i opreme	0
c) po osnovu pozitivnog efekta dugoročnih hartija od vrednosti	0
Smanjenje u toku godine	121,406
a) po osnovu negativnog efekta nematerijalnih ulaganja	0
b) po osnovu negativnog efekta nekretnina, postrojenja i opreme	0
c) po osnovu negativnog efekta dugoročnih hartija od vrednosti	0
d) po osnovu gubitka prodatog sredstva	5,468
e) po osnovu prenosa na neraspoređeni dobitak ranijih godina	115,938
Stanje 31.12. tekuće godine	1,530,145

Promjene na revalorizacionim rezervama nastale su po osnovu umanjjenja istih na način da je revalorizaciona rezerva svakog pojedinačnog sredstva podjeljena sa njegovim preostalim vijekom trajanja i za utvrđeni iznos je umanjena revalorizaciona rezerva i prenesena na neraspoređenu dobit. U 2020. godini izvršen je prenos revalorizacionih rezervi na neraspoređenu dobit po tom osnovu u visini od 115,938 EUR-a (2019-117,473 EUR-a). Pored toga, revalorizacije rezerve rashodovanih sredstava su prenesene na neraspoređenu dobit u vrijednosti od 5,468 EUR-a.

d) Neraspoređeni dobitak po osnovu prenosa sa revalorizacionih rezervi

EUR-a

Stanje na početku godine	235,253
Povećanje:	121,406
a) po osnovu neto dobitka tekuće godine	0
b) po osnovu prenosa sa revalorizacionih rezervi	121,406

c) po osnovu fundamentalne greške	0
Smanjenje:	0
a) po osnovu prenosa u osnovni kapital	0
b) po osnovu prenosa u rezerve	0
c) po osnovu pokrića gubitka	0
d) po osnovu ispravke fundamentalne greške	0
e) po osnovu isplate dividende, bonusa i naknada zaposlenima	0
f) po drugim osnovama	0
Stanje 31.12. tekuće godine	356,660

e) Gubitak

EUR-a

Stanje na početku godine	5,865,816
Povećanje po osnovu gubitka tekuće godine	1,833,084
Smanjenje po osnovu otpisa (pokrića)	0
Stanje 31.12. tekuće godine	7,698,900

9. DUGOROČNA REZERVISANJA

EUR-a

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije u početnom bilansu	154,947	174,022
2. Rezervisanja u toku godine	1,278	0
3. Iskorišćena rezervisanja u toku godine		
4. Ukinuta rezervisanja u korist prihoda	0	19,075
Rezervisanja za naknade i druge beneficije na kraju godine (1+2-3-4)	156,225	154,947
DUGOROČNA REZERVISANJA	156,225	154,947

U skladu sa Zakonom o radu kao i odredbama opštih akata kojima su regulisana prava zaposlenih, Društvo ima obavezu da zaposlenom isplati otpremninu prilikom odlaska u penziju u iznosu četiri prosječne neto zarade u Crnoj Gori ostvarene u prethodnom polugodištu. Takođe Društvo se obavezalo da za jubilarne nagrade isplati u neto iznosu po sledećem modelu:

- za 10 godina ukupnog radnog staža – 35% prosječne zarade u Crnoj Gori,
- za 20 godina ukupnog radnog staža – 70% prosječne zarade u Crnoj Gori i

- za 30 godina ukupnog radnog staža – 100% prosječne zarade u Crnoj Gori.

Ovlašteni aktuar je izvršio procjenu sadašnje vrijednosti ove obaveze koja za 2020. godinu iznosi:

- za otpremnine za odlazak u penziju 224,712 EUR-a
- za jubilarne nagrade 34,506 EUR-a

Društvo je na osnovu te procjene formiralo odgovarajuća dugoročna i kratkoročna rezervisanja.

Pregled dugoročnih i kratkoročnih rezervisanja kao i promjene u toku godine dajemo u narednoj tabeli:

	EUR-a		
	Rezervisanja za otpremnine 2020	Rezervisanja za jubilarne nagrade 2020	Ukupno rezervisanja
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije u početnom bilansu	126,245	28,703	154,948
2. Rezervisanja u toku godine		3,753	3,753
3. Iskorišćena rezervisanja u toku godine			
4. Ukinuta rezervisanja u korist prihoda	2,475		2,475
I. Dugoročna rezervisanja za naknade i druge beneficije na kraju godine (1+2-3-4)	123,770	32,456	156,225
	Rezervisanja za otpremnine 2020	Rezervisanja za jubilarne nagrade 2020	Ukupno rezervisanja
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije u početnom bilansu	83,015	2,251	85,266
2. Rezervisanja u toku godine	27,613	2,033	29,650
3. Iskorišćena rezervisanja u toku godine	3,970	2,238	6,209
4. Ukinuta rezervisanja u korist prihoda	5,715		5,715
I. Kratkoročna rezervisanja za naknade i druge beneficije na kraju godine (1+2-3-4)	100,942	2,050	102,993
UKUPNO (I+II)	224,712	34,506	259,218

Kratkoročna rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih su evidentirana u okviru bilansne pozicije kratkoročna rezervisanja (Napomena 12).

10. DUGOROČNE OBAVEZE

	EUR-a	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Dugoročni krediti	171,292	0
2. Ostale dugoročne obaveze	10,227	14,349
DUGOROČNE OBAVEZE (1+2)	181,519	14,349

U narednoj tabeli dato je stanje dugoročnih obaveza:

EUR-a						
Kreditor	Godina i datum nastanka	Iznos kredita	Kamatna stopa	Datum otplate	31.decembar 2020.	31.decembar 2019.
1	2	3	4			
1. Hipotekarna banka AD Podgorica	19.12.2018	1,000,000	4.95	14.08.2020	0	490,019
2. Hipotekarna banka AD Podgorica	03.08.2020	1,000,000	4.5	01.03.2022	837,918	
3. Porsche Leasing DOO Podgorica	11.03.2019	20,994	6%	15.03.2024	14,349	18,231
I Dugoročni krediti ukupno (1 do 3)					852,267	508,250
Preneseno na kratkoročne obaveze tekući dio dugoročnog kredita- 2.Hipotekarna banka					666,627	490,019
3 Preneseno na kratkoročne obaveze tekući dio dugoročnih obaveza					4,122	3,882
II Ukupno tekući dio dugoročnih obaveza prenesen na kratkoročne obaveze					670,748	493,901
Dugoročni krediti na dan 31.12.2020 (I-II)					181,519	14,349

Dugoročne obaveze Društva na dan 31. decembra 2020. godine odnose se na sledeće:

- Obaveze po kreditu shodno Ugovoru br.100-3-967/2 od 03.08.2020.godine, koji je zaključen sa Hipotekarnom bankom AD, na iznos od 1,000,000 EUR-a, sa nominalnom kamatnom stopom u visini 4,5%, na godišnjem nivou, rokom otplate do 01.03.2024. godine i otplatom u jednakim mjesečnim anuitetima. Kredit je namjenjen za održavanje tekuće likvidnosti.

Na dan 31.12.2020. godine obaveza po navedenom kreditu iznosila je 837,918 EUR-a, i ista je iskazana u okviru bilansne pozicije dugoročnih obaveza u visini od 171,292 EUR-a i u okviru pozicije kratkoročne finansijske obaveze-dio dugoročnih obaveza koje dospjevaju do jedne godine u visini od 666,627 EUR-a (Napomena 12).

- Obaveze po lizingu na osnovu Ugovora br.10075 od 11.03.2019.godine, zaključenog sa Porsche Leasing DOO Podgorica, na iznos od 20,994 EUR-a, sa nominalnom kamatnom stopom u visini 6%, na godišnjem nivou, rokom otplate do 15.03.2024. godine i otplatom u jednakim mjesečnim anuitetima. Obaveze po lizingu su namjenjene za nabavku vozila.

Na dan 31.12.2020. godine navedena obaveza iznosila je 14,349 EUR-a, i ista je iskazana u okviru bilansne pozicije dugoročnih obaveza u visini od 10,227 EUR-a i u okviru pozicije kratkoročne finansijske obaveze-dio dugoročnih obaveza koje dospjevaju do jedne godine u visini od 4,122 EUR-a (Napomena 12).

Društvo je usaglasilo obaveze sa kreditorima na dan 31.12.2020. godine.

Za obezbjeđenje potraživanja povjerioca Hipotekarna banka AD, uspostavljena je hipoteka na osnovu notarskog zapisa na imovini upisanoj u listu nepokretnosti broj 1690 KO Podgorica, na poslovnim prostorima upisanim na katastarskoj parceli 5469/47 (Napomena 2).

Sredstva obezbjeđenja urednog vraćanja kredita pored hipoteke na nekretninama u vlasništvu Društva, predstavljaju i mjenice i mjenično ovlašćenje Društva kao i ovlašćenje za naplatu sa računa Društva.

11. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
Odložene poreske obaveze po osnovu (a do c)	1,081,431	1,089,581
a) revalorizacije obračunate po stopi poreza na dobitak (paragraf 61 i 62 MRS 12)	0	0
b) poslovnih kombinacija (paragraf 66 MRS 12)	0	0
c) po drugim osnovama	1,081,431	1,089,581

Odložene poreske obaveze se odnose na privremene razlike između osnovice po kojoj se nekretnine, postrojenja i oprema priznaju u poreskom bilansu i iznosa po kojima se ta sredstva priznaju u finansijskim iskazima Društva.

Kretanje odloženih poreskih sredstava i odloženih poreskih obaveza dato je u narednoj tabeli:

EUR-a

1	Stanje 1. januara 2019. Odložene poreska obaveza	1,086,662
---	---	-----------

2	Efekat na iskaz o ukupnom rezultatu za 2019. - Odložena poreska obaveza	2,919
3	Stanje 31. decembra 2019. Odložena poreska obaveza (1+2)	1,089,581
4	Efekat na iskaz o ukupnom rezultatu za 2020. Odloženo poresko sredstvo	-8,149
5	Stanje 31. decembra 2020. Odložene poreske obaveze (4+5)	1,081,432

12. KRATKOROČNA REZERVISANJA

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Razgraničenja po osnovu kratkoročnih rezervisanja za naknade zaposlenim	102,993	85,266
2. Kratkoročnih rezervisanja za sudske sporove	71,200	77,200
KRATKOROČNA REZERVISANJA (1 do 2)	174,193	162,466

U narednom pregledu su date promjene na kratkoročnim rezervisanjima u toku 2020. godine:

	31. decembra 2020	31. decembra 2019
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije u početnom bilansu	85,266	99,320
2. Rezervisanja u toku godine	29,650	165
3. Iskorišćena rezervisanja u toku godine	6,209	5,843
4. Ukinuta rezervisanja u korist prihoda	5,715	8,376
I. Rezervisanja za naknade i druge beneficije na kraju godine (1+2-3-4)	102,993	85,266
	31. decembra 2020	31. decembra 2019
1. Rezervisanja za sudske sporove u početnom bilansu	77,200	153,500
2. Rezervisanja u toku godine	5,000	0
3. Iskorišćena rezervisanja u toku godine	10,944	44,373
4. Ukinuta rezervisanja u korist prihoda	55	31,927
II. Rezervisanja za sudske sporove na kraju godine (1+2-3-4)	71,200	77,200

Ukupno kratkoročna rezervisanja (I+II)	174,193	162,466
---	----------------	----------------

Kratkoročna rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih na dan 31.12.2020. godine iznosi 102,993 EUR-a i odnose se na tekući dio dugoročnih rezervisanja za troškove otpremnina kod odlaska u penziju i naknada za jubilarne nagrade. Pregled kratkoročnih rezervisanja za naknade i beneficije zaposlenim prikazan je u okviru napomene dugoročna rezervisanja (Napomena 9).

U okviru pozicije kratkoročnih rezervisanja iskazana su rezervisanje za procjenjenu vjerovatnu obavezu po osnovu sudskih sporova. Društvo je po ovom osnovu u 2020.godini formiralo rezervisanja u iznosu od 71,200 EUR-a (2019. -77,200 EUR-a), na osnovu izvještaja pravnog zastupnika koji se odnosi na 15 sporova sa fizičkim licima (radni sporovi)(Napomena 22).

13. KRATKOROČNE OBAVEZE

Društvo je na dan bilansa iskazalo kratkoročne obaveze u vrijednosti od 5,501,663 EUR-a. Kratkoročne obaveze obuhvataju:

1. **Kratkoročne finansijske obaveze prema licima koja nisu matično i povezana lica u vrijednosti od 670,749 EUR-a**
2. **Kratkoročne obaveze iz poslovanja u vrijednosti od 4,830,916 EUR**

1. Kratkoročne finansijske obaveze prema licima koja nisu matično i povezana lica

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije	4,122	3,882
2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	666,627	490,019
UKUPNO (1+2)	670,749	493,901

EUR-a

Obaveze Društva po osnovu kratkoročnih finansijskih obaveza na dan 31. decembra 2020. godine u iznosu od 670,748 EUR-a, odnose se na:

- tekući dio dugoročnog kredita odobrenog od Hipotekarne banke AD koji dospjeva u narednoj godini u vrijednosti od 666,627 EUR-a
- tekući dio dugoročnih obaveza prema Porsche Leasing DOO koji dospjeva u narednoj godini u vrijednosti od 4,122 EUR-a

Naveden obaveze detaljno su prikazane u okviru dugoročnih finansijskih obaveza (Napomena 10).

2. Kratkoročne obaveze iz poslovanja

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	117,252	150,777
2. Obaveze prema dobavljačima	1,224,582	1,589,812
2.1 Dobavljači u zemlji	56,804	202,357
2.2 Dobavljači u inostranstvu	1,167,778	1,387,455
3. Obaveze po mjenicama	0	
4. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima	0	0
4.1 Dobavljači matično i zavisna pravna lica		
4.2 Kratkoročne finansijske obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima		
5. Obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima	1,639,724	571,902
5.1 Dobavljači ostala povezana pravna lica	1,639,724	571,902
5.2 Kratkoročne finansijske obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima		
6. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze	1,849,358	1,172,946
6.1. Ostale obaveze iz poslovanja		
6.2. Ostale kratkoročne obaveze	1,844,007	1,170,870
6.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih Prihoda	5,351	2,076
6.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit	0	0
KRA TKOROČNE OBA VEZE IZ POSLOVANJA (1 do 6)	4,830,916	3,485,437

U okviru kratkoročnih obaveza iskazani su **Primljeni avansi** u iznosu od 117,252 EUR-a (2019-150,777 EUR-a), **Obaveze prema dobavljačima** u iznosu od 1,224,582 EUR-a (2019-1,589,812 EUR-a) i **Obaveze prema ostalim povezanim pravnim licima** u iznosu od 1,639,724 EUR-a (2019-571,902 EUR-a). Navedene obaveze odnose se na obaveze iz poslovanja i date su u narednom pregledu:

	EUR-a	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	117,252	150,777
2. Dobavljači – matična i zavisna pravna lica	0	0
3. Dobavljači – ostala povezana pravna lica	1,639,724	571,902
4. Dobavljači u zemlji	56,804	202,357
5. Dobavljači u inostranstvu	1,167,778	1,387,455
OBAVEZE IZ POSLOVANJA (1 do 5)	2,981,557	2,312,490

Na dan 31.12.2020. godine, Društvo je u okviru kratkoročnih obaveza iskazalo obaveze za primljene depozite kupaca u iznosu od 117,252 EUR-a (2019.godine -150,777 EUR-a), i isti su prikazani u narednoj tabeli:

	Obaveze za primljene depozite i avanse	31. decembra 2020	%
1	Eurolog System	15,000	12.79
2	Panšped	10,000	8.53
3	Trans cargo logistics	30,000	25.59
4	Lokomotiva Beograd	30,000	25.59
5	Makspro	722	0.62
6	Kodar energomontaža	1,530	1.30
7	16-Feb	30,000	25.59
	Ukupno primljeni depoziti(1 do 8)	117,252	100

Depoziti su uplaćeni na osnovu ugovora sa kupcima za 2018 i 2019. godinu.

U tabelarnom pregledu koji slijede iskazani su podaci o obavezama prema dobavljačima:

	Dobavljači ostala povezana lica	SALDO	%
1	Željeznička infrastruktura Crne Gore a.d. - Podgorica	967,643	59.01
2	Održavanje željezničkih vozničkih sredstava - Podgorica	500,869	30.55

3	Željeznički prevoz Crne Gore a.d. - Podgorica	171,212	10.44
I	Ukupno dobavljači povezana lica (1 do 3)	1,639,724	100.00
Dobavljači u zemlji		SALDO	%
1	Humci DOO - Cetinje	26,144	46.03
2	M OIL DOO - Podgorica	5,395	9.50
3	DIibiem DOO - Bar Špedicija - Bar	4,390	7.73
4	Tekom-promet - Podgorica	3,488	6.14
5	G TECH - Podgorica	2,650	4.66
6	Tehnotekstil DOO - Nikšić	2,133	3.76
7	Ostali dobavljači u zemlji	12,604	22.19
II	Ukupno dobavljači u zemlji (1 do 7)	56,804	100.00
Dobavljači u inostranstvu			
A	Dobavljači RIV	SALDO	%
1	Železnice Srbije a.d. - Beograd	526,548	54.35
2	Željeznice Bosne i Hercegovine ZFBH -	160,715	16.59
3	SNTFM CFR MARFA S.A. - Bukurešt - Rumunija	109,524	11.31
4	Železnična spoločnosť Cargo Slovakia, a.s. - Bratislava - Slovačk	64,118	6.62
5	BDŽ Cargo - Sofija - Bugarska	43,392	4.48
6	RAIL Cargo Hungaria - Budimpešta-Mađarska	12,668	1.31
7	Slovenske Železnice DOO - Ljubljana	12,147	1.25
8	Železnica FRrancuska SNCF -	8,845	0.91
9	Ostali dobavljači RIV	30,804	3.18
	Ukupno dobavljači RIV (1 do 9)	968,761	100.00
B	Dobavljači u inostranstvu-ostali	SALDO	%
1	Livnica Požega DOO - Požega	71,571	35.96
2	UIC Paris -	36,310	18.24
3	Forum Train Europe - FTE -	28,188	14.16
4	CER AISBL -	18,026	9.06
5	CIT International-	11,645	5.85
6	Kordun Metali – Novi Sad	11,400	5.73
7	TRANS Cargo Logistic Gmbh - Austrija	11,143	5.60
8	Aleman Trade DOO - Beograd	6,840	3.44
9	Ostali dobavljači	3,894	1.96
	Ukupno dobavljači u inostranstvu-ostali(1 do 9)	199,017	100.00
III	Ukupno dobavljači u inostranstvu (A+B)	1,167,778	
Svega obaveze prema dobavljačima (I+II+III)		2,864,306	

Na dan 31.12.2020. godine Društvo je u skladu sa obavezama iz člana 21. Zakona o računovodstvu i u skladu sa Pravilnikom o načinu i rokovima za vršenje popisa i usklađivanja

knjigovodstvenog stanja sa stanjem popisa, izvršilo usaglašavanje obaveza i usaglasilo 96% obaveza sa dobavljačima.

Društvo je, na osnovu Sporazuma o reprogramu duga sa "Željeznicom Srbije" AD, u 2016 izvršilo otpis obaveza za kamate prema "Željeznici Srbije" AD Beograd u iznosu od 565.770,38 EUR-a. Potpisnici Sporazuma su se tada saglasili da se ovaj Sporazum može staviti van snage u slučaju da nadležni organi Vlade Republike Srbije, u postupku davanja saglasnosti, donesu zaključak o odlaganju primjene Sporazuma ili o njegovim eventualnim korekcijama. „Željeznica Srbije AD, Beograd još uvijek čeka saglasnost Vlade Republike Srbije za otpis kamata u iznosu od 565.770,38 EUR-a.

Starosna struktura obaveza prema dobavljačima data je u sledećoj tabeli:

R.Br.	Starost obaveza prema dobavljačima	Obaveze do 365 dana starosti	Obaveze starije od 365 dana	Obaveze starije od 730 dana	Ukupno
	1	2	3	4	5(2+3+4)
1	Obaveze prema dobavljačima povezanim licima	1,639,724	0	0	1,639,724
2	Obaveze prema dobavljačima u zemlji	56,803	0	0	56,803
3	Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	120,664	35,991	42,362	199,017
4	Obaveze prema dobavljačima RIV	65,135	75,476	828,149	968,761
	Ukupno (1 do 4)	1,882,326	111,467	870,511	2,864,306

Ostale kratkoročne obaveze iz poslovanja iskazane su u vrijednosti od u vrijednosti od 1,844,007 EUR-a (2019-1,170,870 EUR-a). U narednom pregledu su prikazane ove obaveze:

	EUR-a	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Neto obaveze po osnovu zarada i naknada zarada	162,410	161,415
2. Obaveze za poreze i doprinose na zarade i naknade zarada na teret zaposlenog	889,293	399,178
3. Obaveze za porez i doprinose na zarade i naknade zarada na teret poslodavca	667,926	305,684
4. Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	0	0
5. Obaveze za dividendu i učešće u dobitku	0	0
6. Obaveze prema zaposlenom po osnovu službenog putovanja, smeštaja, otpremnine i drugo	16,554	478
7. Obaveze prema članovima upravnog odbora	12,361	8,083
8. Obaveze prema fizičkim licima po ugovoru o delu	2,870	2,000

9. Ostale obaveze (obustavljene neto zarade, obaveze za članarine i sl.)	92,592	294,032
OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE (1 do 9)	1,844,007	1,170,870

Ostale kratkoročne obaveze odnose se na sledeće:

1. Obaveze za neto zarade i naknade zarada za decembar 2020. godine u iznosu od 162,410 EUR-a
2. Obaveze za neizmirene poreze i doprinose na zarade na teret zaposlenih za period februar-decembar 2020. godine u ukupnom iznosu od 889,293 EUR-a (2019-399,178 EUR-a).
3. Obaveze za doprinose na teret poslodavca u ukupnom iznosu od 667,926 EUR-a (2019-305,684 EUR-a) koje se odnose na neplaćene doprinose za 2019. godinu u vrijednosti od 123,200 EUR-a i neplaćene doprinose na teret poslodavca za period januar-decembar 2020. godine u vrijednosti od 544,726 EUR-a.
4. Obaveze za poreze i doprinose za ostale naknade iznose 16,554 EUR-a a odnose se na poreze i doprinose obračunate za otpremnine, jubilarne naknade, zimnicu u vrijednosti od 9,045 EUR-a kao i porez na otpisane stambene kredite u vrijednosti od 7,509 EUR-a.
5. Obaveze prema članovima Upravnog i revizorskog odbora iznose 12,361 EUR-a i odnose se na neizmirene obaveze za naknade Odboru direktora i Revizorskog odbora za decembar 2020. u visini od 2,645 EUR-a i neplaćene poreze i doprinose na ova primanja za 2019 godinu u vrijednosti od 358 EUR-a I neplaćene doprinose za period januar-decembar 2020. godine u iznosu od 9,358 EUR-a.
6. Obaveze prema fizičkim licima za ugovorene usluge iznose 2,870 EUR-a I odnose se na obaveze po ugovoru o djelu za decembar 2020. godine u iznosu 2,250 EUR-a I obaveze po ugovoru o zakupu u vrijednosti od 620 EUR-a
7. Ostale obaveze u visini od 92,592 EUR-a (2019-294,032 EUR-a) se odnose na sredstva koja treba prenijeti na posebni račun u okviru poslovnog računa namjenjen za stambene kredite radnicima. Društvo ove obaveze evidentira i na poziciji drugih potraživanja u visini od 92,592 EUR-a .

Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda

	EUR-a	
	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost	0	0
2.1. Obaveze za akcize	0	0

2.2. Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	0	0
2.3. Obaveze za doprinose koji terete troškove	0	0
2.4. Obaveze za poreze i doprinose na ugovor o djelu I ugovor o zakupu sa fizičkim licima	5,351	2,076
OBAVEZE PO OSNOVU POREZA NA DODATU VREDNOST I OSTALIH JAVNIH PRIHODA (1 do 3)	5,351	2,076

Obaveze po osnovu poreza na dobit

EUR-a

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Dobit/Gubitak u bilansu uspjeha prije oporezivanja	(1,841,234)	(850,985)
2. Oporeziva dobit/gubitak po poreskom bilansu	(803,972)	(937,053)
3. Iskorišćeni poreski gubici		
4. Oporeziva dobit (2-3)	0	0
5. Obaveze po osnovu Poreza na dobit (4*9%)	0	0

Usaglašavanje dobiti prije oporezivanja i poreske osnovice

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
Dobit prije oporezivanja		
Gubitak poslovne godine	1,841,234	850,985
Kapitalni dobici		
Kapitalni gubici		
Usklađenje rashoda		
Korekcije za stalne razlike		
- reprezentacija		
- ispravke vrijednosti pojedinačnih potraživanja koja se ne priznaju u poreske svrhe		
- transferne cene		

- kamate zbog neblagovremeno plaćenih javnih prihoda		
Troškovi koji nisu nastali u svrhu obavljanja poslovnih aktivnosti	6,900	
- rezervisanjan koja se ne priznaju u poreska svrhe		
- ostale razlike	9,369	18,428
- otpisana sumnjiva potraživanja koja se ne priznaju u poreske svrhe		
Korekcija za privremene razlike:		
- računovodstvena amortizacija	871,746	879,755
- poreska amortizacija	728,605	930,909
- dugoročna rezervisanja		
 Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa koji nisu isplaćeni u poreskom periodu (čl.11a Zakona)	1,632,960	878,914
 Usklađenje prihoda		
Troškovi zarada, troškovi otpremnina prilikom odlaska u penziju, troškovi usljed tehnološkog viška i ostalih isplata naknada prilikom prestanka radnog odnosa, koji nijesu bili priznati u poreske svrhe u prethodnim poreskim periodima (godina 2017.)	755,108	452,256
Prihod od naplaćenih sumnjivih potraživanja ostvaren u poreskom periodu, a koja u ranijem poreskom periodu (godina 2018.) nijesu priznata kao rashod u poreske svrhe		480,000
 Oporeziva dobit	-803,972	-937,053
Iznos gubitka u poreskoj prijavi iz prethodnih godina, do visine oporezive dobiti		
Poreska osnovica		
Obračunati porez (po stopi od 9%)	0	0
Umanjenja po osnovu poreskih kredita		
Tekući porez na dobit	0	0
Preplaćeni porez		

Neiskorišćeni poreski krediti

Pregled neiskorišćenih poreskih kredita i rokovi do kada mogu da budu iskorišćeni prikazani su kao što sledi:

Godina nastanka	Godina isteka	31 decembra 2020	31 decembra 2019
2014	2019		2,649,913
2015	2020	519,976	519,976
2016	2021	302,355	302,355
2017	2022		
2018	2023	1,847,611	1,847,611
2019	2024	937,053	937,053
2020	2025	803,972	
		4,410,967	6,256,908

14. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA

EUR-a

	31. decembra 2020.	31. decembra 2019.
1. Razgraničenja po osnovu RIV-a	4,300	10,074
2. Ostala pasivna razgraničenja	24,704	24,704
PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA (1 do 2)	29,004	34,778

Pasivna vremenska razgraničenja na dan bilansa iznose 29,004 EUR-a (2019-34,778 EUR-a). U okviru pasivnih vremenskih razgraničenja iskazane su procjene nastale za nefakturisane obaveze od ino željezničkih uprava, RIV-a, za novembar i decembar 2020. godine u visini od 4,300 EUR-a kao i razgraničenja po osnovu usaglašenja po protokolima sa ino upravama željeznica po osnovu RIV-a u visini od 24,704 EUR-a.

15. POSLOVNI PRIHODI

EUR-a

	01.01-31.12. 2020.	01.01-31.12. 2019.
a) Prihodi od prodaje		
1. Prihodi od prodaje robe matičnom i zavisnim pravnim licima	0	0
2. Prihodi od prodaje robe ostalim povezanim pravnim licima	0	0
3. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	0	0
4. Prihodi od prodaje stalnih sredstva namenjenih prodaji	0	0
5. Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	0	0
I. Prihodi od prodaje robe (1 do 5)	0	0
6. Prihodi od prod. proiz. i usl. mat. i zavisnim prav. licima	0	0
7. Prihodi od prod. proiz. i usl. ostalim povez. prav. licima	0	0
8. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	116,829	344,163
9. Prihodi od prod. proizvoda i usluga na inostranom tržištu	5,759,868	6,302,955
II Prih. od prodaje proizvoda i usluga - ukupno (6 do 9)	5,876,697	6,647,118
A. PRIHODI OD PRODAJE (I+II)	5,876,697	6,647,118
b) Promena vrednosti zaliha učinaka		
10. Povećanja vrednosti zaliha učinaka	0	0
11. Smanjenje vrednosti zaliha učinaka	0	0
B PROMJENA VRIJEDNOSTI ZALIHA UČINAKA		
c) Prihodi od aktiviranja i potrošnje		
12. Prihodi od aktiviranja ili potrošnje učinaka za sopstvene potrebe	0	0
13. Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe za sopstvene potrebe	0	0
C. PRIHODI OD AKTIVIRANJA ILI POTROŠNJE UČINAKA I ROBE (12+13)	0	0
d) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja		
14. Prihodi od premija, subvencija, dotacija i donacija		
15. Prihodi od zakupnine	190,386	25,980

16. Prihodi od članarina		
17. Prihodi od tantijema ili licitiranih naknada		
18. Ostali poslovni prihodi	1,168	2,114
D. Ostali prihodi iz redovnog poslovanja(14 do 18)	191,554	28,094

e)Ostali prihodi iz poslovanja

1. Dobici od prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
2. Dobici od prodaje bioloških sredstava	0	0
3. Dobici od prodaje učešća u kapitalu i dugoročnih hartija od vrednosti	0	0
4. Dobici od prodaje materijala	0	0
5. Viškovi	0	0
6. Naplaćena otpisana potraživanja	0	506,896
7. Prihodi od efekata ugovorene zaštite od rizika	0	0
8. Prihodi od smanjenja obaveza	0	234
9. Prihodi od ukidanja dugoročnih rezervisanja	8,246	59,573
10. Ostali nepomenuti prihodi	50,669	19,724
2. Prihodi, efekti promene računovodstvenih politika i ispravke grešaka iz ranijih godina	0	0
E. Ostali prihodi iz poslovanja	58,915	586,427

f) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađenja imovine

11. Prihodi od usklađivanja vred. bioloških sredstava	0	0
12. Prihodi od usklađivanja vred. nematerijalnih ulaganja	0	0
13. Prihodi od usklađivanja vred. nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
15. Prihodi od usklađivanja vrednosti zaliha	0	0
17. Prihodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine	0	0

F. Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađenja imovine

III OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA (D+E+F)

UKUPNO PRIHODI IZ POSLOVANJA (A+B+C+III)	6,127,165	7,261,639
---	------------------	------------------

16. POSLOVNI RASHODI

	EUR-a	
	01.01-31.12. 2020.	01.01-31.12. 2019.
1. Nabavna vrednost prodate robe	0	0
2. Nabavna vrednost prodatih nekretnina pribavljenih radi prodaje	0	0
a. Nabavna vrednost prodate robe (1+2)	0	0
3. Troškovi materijala za izradu	22,664	32,431
4. Troškovi ostalog (režijskog) materijala	295,021	303,567
5. Troškovi goriva i energije	684,886	977,384
b. Troškovi materijala (3 do 5)	1,002,570	1,313,382
A NABAVNA VRIJEDNOST PRODATE ROBE I TROŠKOVI MATERIJALA (a+b)	1,002,570	1,313,382
6. Troškovi amortizacije	871,746	879,755
7. Troškovi rezervisanja	38,400	165
c. Troškovi amortizacije i rezervisanja (6+7)	910,146	879,920
8. Troškovi usluga na izradi učinaka	0	0
9. Troškovi transportnih usluga	47,498	242,494
10. Troškovi usluga na održavanju	899,714	908,096
11. Troškovi zakupnina	822,811	875,452
12. Troškovi sajmovi	0	0
13. Troškovi reklame i propagande	0	2,650
14. Troškovi istraživanja	0	0
15. Troškovi razvoja koji se nekapitalizuju	0	0
16. Troškovi ostalih usluga	0	1,561
d.1) Troškovi proizvodnih usluga (8 do 16)	1,770,024	2,030,254
17. Troškovi neproizvodnih usluga	26,745	25,879
18. Troškovi reprezentacije	17,643	27,482
19. Troškovi premije osiguranja	21,566	56,931
20. Troškovi platnog prometa	17,097	15,383
21. Troškovi članarina	15,497	25,691
22. Troškovi poreza	10,332	9,744
23. Troškovi doprinosa	0	0
24. Ostali nematerijalni troškovi	50,257	46,400
d.2) Nematerijalni troškovi (17 do 24)	159,136	207,511
d. Ostali poslovni rashodi (d.1+d.2)	1,929,160	2,237,764
B OSTALI TROŠKOVI PPOSLOVANJA (c+d)	2,839,306	3,117,684
I TROŠKOVI POSLOVANJA (A+B)	3,841,876	4,431,066

25. Neto troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	2,230,836	2,114,876
26. Troškovi poreza i doprinosa	1,474,087	1,486,529
26.1 Troškovi poreza	283,288	280,180
26.2 Troškovi doprinosa za penzije	736,980	714,655
26.3 Troškovi doprinosa	453,819	491,694
II. Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih primanja (25 do 26)	3,704,923	3,601,405
27. Obezvređenje bioloških sredstava	0	0
28. Obezvređenje nematerijalnih ulaganja	0	0
29. Obezvređenje nekretnina, postrojenja i opreme	0	0
e) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađenja stalne imovine (osim finansijske) (27 do 29)		
30. Obezvređenje zaliha materijala i robe	0	0
31. Obezvređenje ostale imovine	0	0
f) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađenja obrtne imovine (osim finansijske) (30 do 31)		
III RASHODI PO OSNOVU VRIJEDNOSNOG USKLAĐENJA IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)(e+f)	0	0
32. Gubici po osnovu rashodavanja i prodaje nemater. ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	298,594	981
33. Gubici po osnovu rashodavanja i prodaje bioloških sredstava	0	0
34. Gubici po osnovu rashodavanja i prodaje učešća u kapitalu i hartija od vrednosti	0	0
35. Gubici od prodaje materijala	0	0
36. Manjkovi	0	0
37. Rashodi po osnovu efekata ugovorene zaštite od rizika koji neispunjavaju uslove da se iskažu u okviru revalorizacionih rezervi	0	0
38. Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	67,523	612
39. Rashodi po osnovu rashodavanja zaliha materijala i robe	0	0
40. Ostali nepomenuti rashodi	818	4,975
41. Rashodi prethodnog perioda	17,052	1,955
IV OSTALI RASHODI IZ POSLOVANJA (32 do 41)	383,987	8,523
UKUPNI POSLOVNI RASHODI (I+II+III+IV)	7,930,786	8,040,994
POSLOVNI REZULTAT	(1,803,621)	(779,355)

17. FINANSIJSKI PRIHODI

	EUR-a	
	01.01-31.12. 2020.	01.01-31.12. 2019.
1. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
2. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		
3. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica		
I Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (1do3)		
4. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica		
5. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica		
6. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica		
II Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne razlike i efekti ugovorene zaštite) (4+5+6)		
7. Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		
8. Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica		
9. Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica	1,245	1,635
III Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (7+8+9)		
FINANSIJSKI PRIHODI (I+II+III)	1,245	1,635

18. VRIJEDNOSNO USKLAĐENJE KRATKOROČNIH FINANSIJSKIH SREDSTAVA I FINANSIJSKIH ULAGANJA KOJI SU DIO OBRTNE IMOVINE

01.01-31.12. 2020.	01.01-31.12. 2019.
-----------------------	-----------------------

1. Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja
kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji
su dio obrtne imovine

2. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja
kratkoročnih finansijskih sredstava i finansijskih ulaganja koji
su dio obrtne imovine

**Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih finansijskih
sredstava i finansijskih ulaganja koji su dio obrtne imovine
(1-2)**

19. FINANSIJSKI RASHODI

EUR-a

	01.01-31.12. 2020.	01.01-31.12. 2019.
1. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
2. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima		20,417
3. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	38,854	52,849
Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (1 do 3)	38,854	73,266

20. NETO REZULTAT

	01.01-31.12. 2020.	01.01-31.12. 2019.
1. Dobitak pre oporezivanja	0	0
2. Gubitak pre oporezivanja	1,841,234	850,985

3. Poreski rashodi perioda	0	0
4. Odloženi poreski rashodi perioda	8,150	2,919
5. Odloženi poreski prihodi perioda	0	0
Neto dobitak (1-2-3-4+5)	0	0
Neto gubitak (2-1+3+4-5)	1,833,084	853,904

21. ZNAČAJNI DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA

Svjetska zdravstvena organizacija je proglasila 11.marta 2020. godine pandemiju, usled širenja korona virusa COVID -19 u cijelom svijetu. Za prevazilaženje izazova uticaja krize uzrokovane pandemijom COVID 19 koja i dalje traje, Vlada Crne Gore je i u 2021. godini nastavila da donosi i donijela početkom godine više ekonskih mjera koje uglavnom imaju socio-ekonomski karakter.

Širenje COVID-19 prouzrokovalo je i dalje prouzrokuje poremećaje u snabdjevanju i utiče na proizvodnju i prodaju velikog broja industrija. Koliki uticaj će posledice COVID-19 imati na poslovanje i finansijske pokazatelje našeg Društva će zavisiti od daljeg razvoja situacije, uključujući i od trajanja i rasprostranjenosti pandemije, i uticaja na naše kupce, zaposlene i dobavljače. Rukovodstvo je procijenilo postojeće i očekivane efekte COVIDA-19 i zaključilo da raspolaže adekvatnim resursima za ostvarivanje planiranih finansijskih pokazatelja.

Nije bilo značajnih događaja nakon bilansa stanja koji bi imali uticaj na finansijske iskaze i zahtijevali korekcije u finansijskim iskazima Društva za godinu koja se završava 31.decembra 2020.

22. POTENCIJALNA SREDSTVA I OBAVEZE

Sudski sporovi

Društvo sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine vodi 15 sudskih sporova u kojima se javlja kao tuženi. Vrijednost 15 sudskih sporova koji se vode protiv Društva po osnovu naknade štete fizičkim licima, prema izjavi pravnog zastupnika procenjeni su na iznos od 71,200 EUR-a.

- DRUŠTVO JE IZVRŠILO REZERVISANJA ZA EVENTUALNE OBAVEZE PO NAVEDENIM SPOROVIMA NA IZNOS OD 71,200 EUR-A (2019. -77,200 EUR-A) (NAPOMENA12).

23. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZICIMA

Ciljevi upravljanja rizicima finansijskih instrumenata

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima: tržišnom riziku (kamatnom riziku), kreditnom riziku i riziku likvidnosti. Finansijski rizici se sagledavaju na vremenskoj osnovi i prevashodno se izbjegavaju umanjeanjem izloženosti Društva ovim rizicima.

Društvo ne koristi nikakve finansijske instrumente zaštite od efekata finansijskih rizika na poslovanje iz razloga što takvi instrumenti nisu u širokoj upotrebi, niti postoji organizovano tržište takvih instrumenata u Crnoj Gori.

Tržišni rizik

U svom poslovanju Društvo je izloženo finansijskim rizicima i u tom sklopu izloženo je tržišnom riziku koji se javlja kao devizni rizik i rizik od promjene kamatnih stopa. Zadatak upravljanja tržišnim rizicima jeste da se upravlja i kontroliše izloženost tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih pokazatelja, uz optimizaciju prinosa Društva.

Devizni rizik

Društvo nije izloženo deviznom riziku jer obavlja svoje poslovanje u evrima, koji su funkcionalna valuta u Crnoj Gori.

Kamatni rizik

Društvo je izloženo riziku promjene kamatnih stopa na sredstvima i obavezama kod kojih je kamatna stopa varijabilna. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta i Društvo nema na raspolaganju instrumente kojima bi ublažilo njegov uticaj.

Struktura monetarnih sredstava i obaveza na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine sa stanovišta izloženosti kamatnom riziku data je u sledećem pregledu:

Finansijska sredstva	2020	2019
<i>Nekamatonosna</i>	2,028,152	1,631,410
Kamatonosna (fiksna kamatna stopa)	361,023	135,800
Kamatonosna (varijabilna kamatna stopa)	-	-
	2,389,175	1,767,210
Finansijske obaveze		
<i>Nekamatonosne</i>	4,825,564	3,483,360
Kamatonosne (fiksna kamatna stopa)	852,267	508,250
Kamatonosne (varijabilna kamatna stopa)	-	-
	5,677,831	3,991,610

Na dan bilansa Društvo nema ugovorene obaveze sa varijabilnom kamatnom stopom

Kreditni rizik

Društvo je izloženo kreditnom riziku koji predstavlja rizik da dužnici neće biti u mogućnosti da dugovanja prema Društvu izmire u potpunosti i na vrijeme, što bi imalo za rezultat finansijski gubitak Društva. Kreditni rizik obuhvata dugoročne i kratkoročne finansijske plasmane, potraživanja i date garancije i jemstva trećim licima.

U Crnoj Gori ne postoje specijalizovane rejting agencije koje vrše nezavisnu klasifikaciju i rangiranje privrednih društava. Usled toga, Društvo je prinuđeno da koristi ostale javno dostupne finansijske informacije (npr. Podatke o bonitetu koje pruža Centralni registar privrednih subjekata, Poreska Uprava, Centralna banka Crne Gore i interne istorijske podatke o saradnji sa određenim poslovnim partnerom u cilju određivanja njegovog boniteta. Na osnovu boniteta kupca, utvrđuje se iznos njegove maksimalne kreditne izloženosti, u skladu sa poslovnom politikom usvojenom od strane rukovodstva Društva. Iznos maksimalne kreditne izloženosti revidira se najmanje jednom godišnje.

U slučaju povećanja iznosa dospjelih potraživanja i shodno tome povećane izloženosti kreditnom riziku, Društvo primjenjuje mehanizme predviđene poslovnom politikom.

U 2020 godini uticaj krize uzrokovane pandemijom COVID 19 na kreditni rizik osjetio se u različitim sektorima i doveo do velike izloženosti dužnika u pogođenim sektorima, posebno u turizmu u Crnoj Gori. Rukovodstvo je pratilo situaciju i nastojalo je da nađe raspoložive načine da umani uticaj COVID 19 na samo Društvo.

Izloženost Društva kreditnom riziku ograničena je uglavnom na potraživanja od manjeg broja kupaca na dan bilansa. Nominalni iznos potraživanja od kupaca, prije izvršene ispravke vrijednosti, sastoje se od potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu nastao po osnovu usluga prevoza tereta u domaćem i međunarodnom željezničkom prometu (Napomena 5).

	2020.	EUR-a 2019.
Naziv i sedište kupca		
Najznačajniji-5 kupaca	1,220,539	812,652
Ostali	460,297	335,461
	1,680,836	1,148,113

-
-

Rizik likvidnosti

Rukovodstvo Društva upravlja rizikom likvidnosti na način koji mu obezbeđuje da Društvo u svakom trenutku mora da ispunjava sve svoje dospele obaveze. Društvo upravlja rizikom likvidnosti održavajući odgovarajuće novčane rezerve, praćenjem planiranih i stvarnih novčanih tokova i održavanjem adekvatnog odnosa priliva finansijskih sredstava i dospeća obaveza.

Ročnost dospjeća finansijskih obaveza Društva data je u sledećoj tabeli:

RIZIK LIKVIDNOSTI

2020. godina	do 1	od 1 do 2	od 2 do 5	Ukupno
Dugoročni krediti	0	175,668	5,851	181,519
Obaveze iz poslovanja	2,981,557	0	0	2,981,557
Krat. finan. obaveze	670,748			670,748
Ostale krat. obaveze	1,844,007	0	0	1,844,007
	5,496,312	175,668	5,851	5,677,831
2019. godina	do 1	od 1 do 2	od 2 do 5	Ukupno
Dugoročni krediti	0	4,122	10,227	14,349
Krat. finan. obaveze	493,901	0	0	493,901
Obaveze iz poslovanja	2,312,490	0	0	2,312,490
Ostale krat. obaveze	1,170,870	0	0	1,170,870
	3,977,261	4,122	10,227	3,991,610

Prikazani iznosi zasnovani su na nediskontovanim novčanim tokovima na osnovu najranijeg datuma na koji će Društvo biti obavezno da takve obaveze namiri (aktuelni anuitetni plan).

U 2020 godini, rukovodstvo je pratilo i procenjivalo uticaj krize uzrokovan pandemijom COVID 19 na novčane tokove Društva. Rukovodstvo je pratilo situaciju i nastojalo je da nađe raspoložive načine da umanja uticaj COVID 19 na likvidnost.

24. UPRAVLJANJE RIZIKOM KAPITALA

U postupku upravljanja kapitalnim rizikom, rukovodstvo Društva ima za cilj očuvanje mogućnosti da posluje po principu stalnosti poslovanja, istovremeno maksimizirajući prinose vlasnicima i drugim interesnim stranama putem optimizacije odnosa duga i kapitala. Rukovodstvo Društva pregleda strukturu odnosa dugova i kapitala na godišnjoj osnovi.

Društvo analizira kapital kroz pokazatelj zaduženosti. Ovaj pokazatelj izračunava se kao odnos neto obaveza (zaduženosti) i ukupnog kapitala. Neto zaduženost se obračunava tako što se ukupne finansijske obaveze (kratkoročne i dugoročne) umanje za gotovinu i gotovinske ekvivalente. Ukupan kapital predstavlja zbir svih kategorija kapitala prikazanih u bilansu stanja i neto zaduženosti.

Pokazatelji zaduženosti na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine su bili sledeći:

RIZIK KAPITALA	2020	2019
1. Zaduženost*	852,267	508,250
2. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	158,493	188,329
I Neto zaduženost (1 – 2)	693,774	319,921
3. Kapital**	11,757,909	13,590,993
II Ukupni kapital (I+3)	12,451,683	13,910,914
III Racio (odnos) neto zaduženosti prema kapitalu (I/II)	6%	2%

*Zaduženost obuhvata dugoročne obaveze i kratkoročne finansijske obaveze

**Kapital obuhvata iznos ukupnog kapitala

25. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

U okviru svojih redovnih poslovnih aktivnosti Društvo obavlja transakcije sa povezanim licima, i to su:

- Ostala povezana lica: Željeznički prevoz Crne Gore AD Podgorica; AD Održavanje željezničkih vozniha sredstava Podgorica i Željeznička infrastruktura Crne Gore AD Podgorica.
- Ključno rukovodstvo: Odbor direktora i Izvršni Direktor.

U toku 2020. i 2019. godine obavljene su sledeće transakcije sa povezanim pravnim licima:

	2020	2019
Prihodi od prodaje		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica	82,882	99,836
	82,882	99,836
Prihodi od zakupa		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		

- ostala povezana pravna lica	17,398	
	17,398	
UKUPNO PRIHODI	100,280	99,836
Troškovi energije		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica	493,755	639,758
	493,755	639,758
Troškovi zarada		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica	17,340	
	17,340	
Troškovi proizvodnih usluga		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica	1,471,334	1,485,089
	1,471,334	1,485,089
Finansijski rashodi		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica		20,417
		20,417
UKUPNO RASHODI	1,982,428	2,145,264
Potraživanja od kupaca		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica	9,440	6,100
	9,440	6,100
Potraživanja iz specifičnih poslova		
- matično društvo		
- zavisna pravna lica		
- ostala povezana pravna lica	13,300	13,300
	13,300	13,300
UKUPNO POTRAŽIVANJA	22,740	19,400

Obaveze prema dobavljačima:

- matično društvo
- zavisna pravna lica
- ostala povezana pravna lica

1,639,723	571,902
1,639,723	571,902

Kratkoročna rezervisanja (sudski sporovi):

- matično društvo
- zavisna pravna lica
- ostala povezana pravna lica

	6,000
	6,000

UKUPNO OBAVEZE

1,639,723	577,902
------------------	----------------

Ključno rukovodstvo Društva čine direktori (izvršni i neizvršni) i članovi Nadzornog odbora. Naknade plaćene ili plative ključnom rukovodstvu po osnovu njihovog rada prikazane su u tabeli koja sledi:

	2020	2019
Direktor-zarade	23,873	27,547
Direktor -bonusi	105,494	
Odbor direktora	29,303	39,544
Zarade i naknade	158,670	67,091

26. NAČELO STALNOSTI POSLOVANJA

Finansijski iskazi su sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (načelo uzročnosti) i načelu stalnosti poslovanja.

Prema načelu nastanka poslovnog događaja učinci poslovnih promjena i drugih događaja se priznaju u momentu nastanka (a ne kada se gotovina ili njen ekvivalent primi ili isplati). Finansijski iskazi sastavljeni na načelu nastanka poslovnog događaja (osim Iskaza o tokovima gotovine) pružaju informacije ne samo o poslovnim promjenama iz prethodnog perioda, koje uključuju isplatu i prijem gotovine, već takođe i o obavezama za isplatu gotovine u budućem periodu i o resursima koji predstavljaju gotovinu koja će biti primljena u budućem periodu.

Sa stanjem na dan 31.decembar 2020.godine, Društvo je iskazalo gubitak u iznosu od 7,698,900 EUR-a (u 2019 – 5,865,816 EUR-a) i sa stanjem na taj dan iskazalo tekuće obaveze u visini od 5,675,856 EUR-a (2019 -4,141,804 EUR-a) i tekuću imovinu u iznosu od 2,629,196 EUR-a (2019.- 2,006,293 EUR-a). Pri primjeni načela nastavka poslovanja, Društvo je uzelo u obzir sledeće: Društvo je u svojim planovima predvidjelo da će u narednoj godini ostvariti bolje rezultate kroz proces unapređenja poslovnih aktivnosti.Takođe uz

podrška Ministarstva kapitalnih investicija, predviđa se učešće u projektima koji prate unapređenje željezničkih sistema u okviru Međunarodne željezničke organizacije (UIC).

U 2020 godini, rukovodstvo je pratilo i procjenjivalo uticaj krize uzrokovan pandemijom COVID 19 na vremensku neograničenost poslovanja Društva. Rukovodstvo je prilikom procjenjivanja vremenske neograničenosti poslovanja i u finansijskim projekcijama, uzimalo u obzir brojne faktore, uključujući zabrane putovanja, restrikcije, pomoć države, finansijski položaj dobavljača i kupaca i njihov uticaj na očekivanu profitabilnost i druge ključne finansijske pokazatelje uspješnosti, uključujući informacije koje pokazuju hoće li biti dovoljno likvidnih sredstava za nastavak ispunjavanja obaveza onda kad dospiju. Rukovodstvo je procijenilo postojeće i očekivane efekte COVIDA-19 i zaključilo da raspolaže adekvatnim resursima da nastavi da posluje u skladu sa načelom stalnosti poslovanja u periodu od najmanje 12 mjeseci nakon datuma bilansa stanja, kao i da COVID 19 neće imati značajan uticaj na poslovanje u 2021.god i ostvarivanje planiranih finansijskih pokazatelja.

Uzimajući u obzir gore navedeno, prezentovani finansijski izvještaji sastavljeni su u skladu sa konceptom nastavka poslovanja

27. PORESKI RIZICI

Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja su predmet pregleda i kontrola od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje kazni i zateznih kamata. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti u odnosu na transakcije i aktivnosti Društva mogu se razlikovati od tumačenja rukovodstva. Kao rezultat iznjetog, transakcije mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Društvu može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. U skladu sa Zakonom o Poreskoj administraciji Crne Gore ("Sl. list RCG", br. 65/01, 80/04 i 29/05 I Sl. list Crne Gore", br. 073/10, 020/11, 028/12, 008/15, 47/17 I 52/19), period zastarjelosti poreske obaveze je 5 godina, što znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neizmirenih poreskih obaveza u roku od 5 godina od trenutka kada je obaveza nastala.

28. USAGLAŠAVANJE POTRAŽIVANJA I OBAVEZA

Društvo je izvršilo usaglašavanje svojih potraživanja i obaveza sa stanjem na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine. U postupku usaglašavanja sa poslovnim partnerima, nisu utvrđena materijalno značajna neusaglašena potraživanja i obaveze.

Odgovorno lice za sastavljanje fin. iskaza:

Lidija Mitrović
Podgorica 30.03.2021.

Direktor:

V.D. Dragan Kljajević

IZVJEŠTAJ MENADŽMENTA
ZA 2020. GODINU

Podgorica, mart 2021. godine

Sadržaj:

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE.....	3
1.1. OSNOVNE INFORMACIJE.....	3
1.2. VLASNIŠTVO I STRUKTURA KAPITALA.....	3
1.3. OSNOVNE USLUGE	4
1.4. ORGANIZACIONA STRUKTURA.....	5
1.5. LJUDSKI RESURSI	6
1.6. INFORMACIJE O ČLANOVIMA UPRAVNIH I NADZORNIH TIJELA	6
2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA	8
3. MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE.....	15
4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ	16
5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA.....	18
5.1. ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ.....	18
5.2. ULAGANJE U OBRAZOVANJE ZAPOSLENIH.....	18
6. CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM	19
6.1. CILJEVI I METODE UPRAVLJANJA FINANSIJSKIM RIZIKOM	20
7. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA.....	21
7.1. UVOD - CILJEVI I OSNOVNA NAČELA KODEKSA	21
7.2. JAVNO OBJAVLJIVANJE PODATAKA	21
7.2.1. Osnovna načela javnog objavljivanja	23
7.2.2. Korištenje Interneta i vlastite web stranice	23
7.3. JEDNAKOST POSTUPANJA PREMA AKCIONARIMA	23
7.4. ORGANI DRUŠTVA	24
7.4.1. REDOVNA SKUPŠTINA.....	24
7.4.2. Revizorski odbor.....	24
7.4.3. UPRAVA (Odbor direktora i menadžment).....	25
7.5. NEZAVISNI REVIZOR.....	26
7.6. NOSIOCI INTERESA.....	26

1. KRATAK OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI I ORGANIZACIONE STRUKTURE

1.1. Osnovne informacije

AD „MONTECARGO“ (u daljem tekstu: Društvo) osnovano je u junu 2009. godine u postupku restrukturiranja Željeznice Crne Gore AD i upisano je u Centralni registar Privrednog suda u Podgorici, dana 19.06.2009. godine, pod registarskim brojem 4-0385650/001 shodno odredbama Zakona o Privrednim društvim.

Sjedište društva: Podgorica, Trg golootočkih žrtava 13

Djelatnost Društva: 4920 – Željeznički prevoz tereta

Osnovna djelatnost društva je prevoz tereta u željezničkom saobraćaju.

U registar poreskih obveznika društvo je shodno odredbama Zakona o poreskoj administraciji upisano Rješenjem Poreske uprave Područna jedinica Podgorica kojim je pravnom licu dodijeljen PIB 02758628. Isti organ donosi rješenjeo registraciji za PDV, pod brojem 30/31-08863-0 od 25.06.2009. godine.

1.2. Vlasništvo i struktura kapitala

Društvo se nalazi u većinskom državnom vlasništvu. Na dan 31.12.2020.godine u Centralnom klirinškom depozitarnom društvu je registrovano 3.340.114 akcija nominalne vrijednosti 5,2285 EUR-a.

Tabela 1: Struktura akcijskog kapitala
EUR-a

	Broj akcija	% akcija	Ukupna vrijednost
Država	2.853.947	85.44%	14.921.759
Fizička lica	134.918	4.03%	705.414
Otvoreni investicioni fond TREND	128.669	3,85%	672.741
Otvoreni investicioni fond HTL Fond	87.970	2.63%	459.948
Otvoreni investicioni fond EUROFOND u likvidaciji	38.900	1,16%	203.387
Republički fond penzijskog i invalid.osiguranja	51.442	1.54%	268.963
Zavod za zapošljavanje	20.512	0.61%	107.246
Ostala pravna lica	23.756	0,71%	124.210
Svega akcijski kapital	3.340.114	100,00%	17.463.668

Sve akcije Društva su obične akcije koje glase na ime i čine jednu klasu akcija. Akcije Društva se kotiraju na Standardnom tržištu akcija Montenegroberze pod simbolom trgovine »MORG«.

1.3. Osnovne usluge

Osnovna djelatnost Društva je pružanje usluga prevoza različitih vrsta robe za potrebe korisnika iz Crne Gore i država u okruženju, kao i sporedne djelatnosti utvrđene Statutom Društva. Društvo dominantno formira prihode realizacijom usluga prevoza robe na prugama Crne Gore.

Obavezujući poslovi prevoznika su: poslovi manevre, poslovi tehničkog pregleda kola i vozova, poslovi vuče vozova, poslovi komercijale, kolski poslovi i poslovi logistike (obezbjeđuju upravljanje poslovima lokalnog rada). Osnovna poslovna funkcija Društva ostvaruje se na teritoriji sedam opština države Crne Gore kroz koje prolazi pruga.

Privreda Crne Gore pritisnuta ekonomskom krizom sporo se oporavlja. Lokalni prevoz posljednjih nekoliko godina je ispod 1 % ukupnog obima prevoza. Društvo nema mogućnosti da samostalno nastupa na tržištu željezničkih usluga. Zato se moraju graditi kvalitativno novi partnerski odnosi sa susjednim željezničkim prevoznicima i kompanijama koje se bave pretovarnim i skladišnim uslugama u Luci Bar; AD Luka Bar. Zajednički komercijalni nastup na tržištu transportnih usluga je neophodan, ali je on opterećen inertnošću i nedefinisanim parametrima na osnovu kojih bi se utvrdila raspodjela ukupnog transportnog prihoda.

Drumski saobraćaj je konkurentniji, uglavnom zbog visoke elastičnosti prevoza, zasnovane na gustini saobraćajne mreže i većim komercijalnim brzinama. Konkurentsku prednost drumskog saobraćaja omogućava sve bolja i kvalitetnija putna infrastruktura i niže učešće fiksnih troškova u cijeni koštanja transportne usluge. Prethodno navedeno je dovelo do konstantnog pada konkurentnosti željeznice u posljednje dvije decenije, naročito u dijelu visoko tarifirajućih vrsta roba. Društvo uglavnom prevozi robe za koje drumski saobraćaj nije zainteresovan i koje drumski saobraćaj ne može da prevozi zbog njihove masovnosti i robe kompanija koje imaju industrijske kolosjake.

Kada treba uključiti nove vrste roba u predmet prevoza željeznicom, Društvo uz saglasnost organa upravljanja, odnosno u skladu sa usvojenom tarifskom i komercijalnom politikom, nekada samo, a nekada zajedno sa jednim ili više poslovnih partnera (Srbija Kargo, Željeznice Albanije, Luka Bar...) odobrava komercijalne povlastice. Primjera radi, uz punu partnersku saglasnost, izvršena je korekcija cijene prevoza žitarica u izvozu preko Luke Bar, u cilju utvrđivanja konkurentne cijene u odnosu na riječni transport Dunavom, odnosno željeznički za Rijeku i Kopar. Postignut je dogovor da se na sličan način nastupa kod ugovaranja prevoza svih novih vrsta robe.

Analiza tržišta dovodi do zaključka da tržište transportnih usluga karakterišu dinamične promjene na strani tražnje, prije svega u vezi sa zahtjevima povećanja kvaliteta usluga, pri čemu brzina, tačnost, urednost i učestalost prevoza, predstavljaju osnovne odrednice transportne tražnje. Dinamično se mijenja struktura i karakteristike robe za prevoz, a konkurencija, u prvom redu drumski prevoznici, imaju vrlo visok nivo prilagodljivosti prevoza robe uslovima koje zahtijeva tržište (prevoz „od vrata do vrata“).

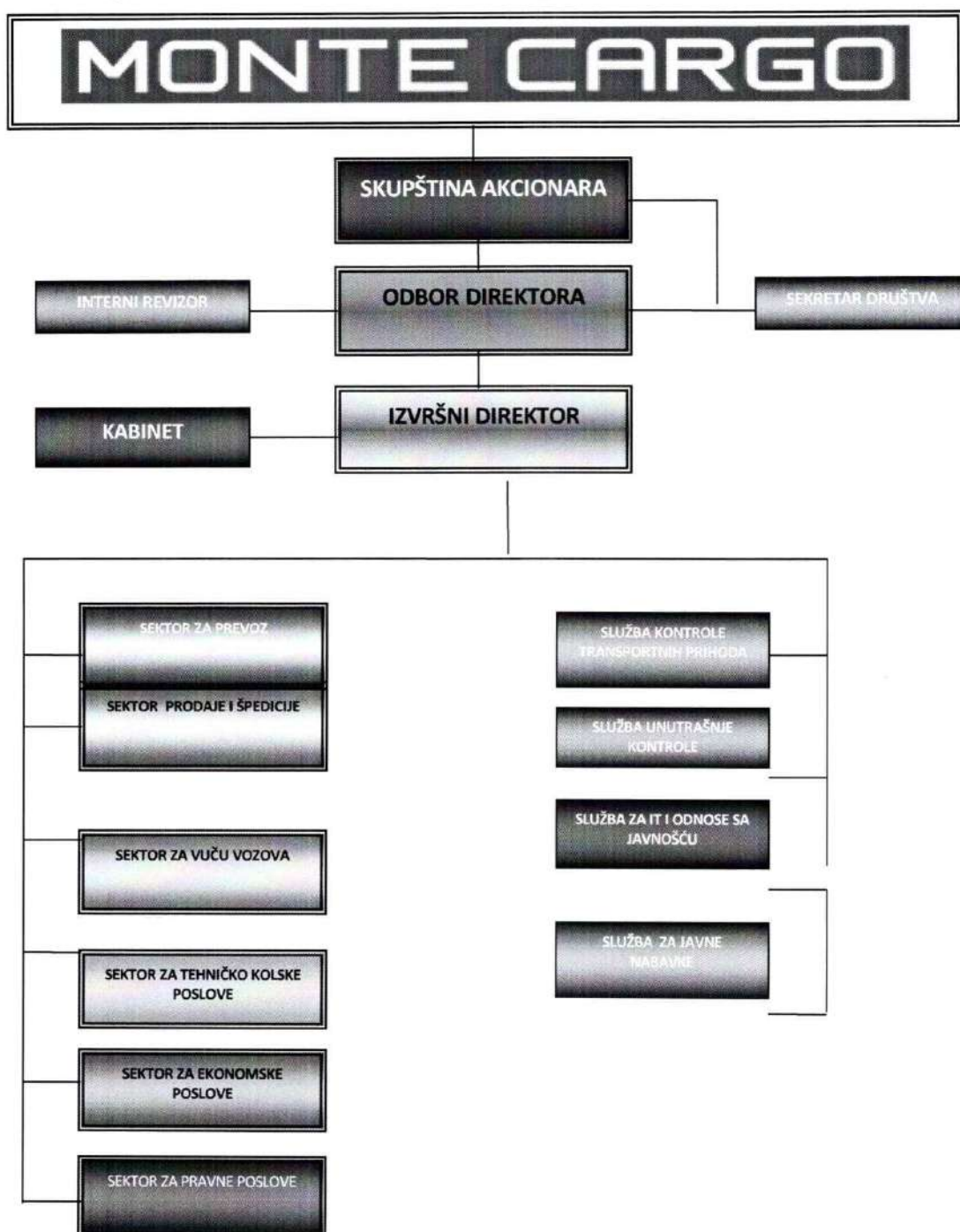
U postojećim okolnostima decentralizovanog privređivanja, stalnih promjena u količinama i strukturi robe za prevoz, povećanju broja subjekata koji odlučuju o transportima, izuzetnog jačanja konkurencije drumskog saobraćaja, osnovna preokupacija menadžmenta u Društvu odnosiće se na saradnju sa Srbija Kargo i Albanskim željeznicama u cilju poboljšanja kvaliteta usluge, dalje istraživanje tržišta i iznalaženju potencijalne robe koja gravitira prugama Crne Gore, kao i aktivnostima vezanim za rješavanje različitih komercijalnih, operativnih i drugih problema vezanih za realizaciju prevoza robe.

1.4. Organizaciona struktura

Odbor direktora Društva je dana 6. jula 2018. godine, donio Pravilnik o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta, po kome se organizaciona struktura Društva zasniva na funkcionalnoj i teritorijalnoj podjeli poslovnih procesa.

Poslovanje kompanije vrši se kroz šest sektora (sektor za prevoz, sektor za prodaju i špediciju, sektor za vuču vozova, sektor za tehničko kolske poslove, sektor za ekonomske poslove, sektor za pravne poslove) i četiri samostalne službe (služba kontrole transportnih prihoda, služba unutrašnje kontrole, služba za IT i odnose sa javnošću i služba za javne nabavke), sa Odborom direktora i izvršnim direktorom na čelu Društva.

Organizaciona šema Akcionarskog društva "MONTECARGO" Podgorica

1.5. Ljudski resursi

Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta sistematizovani broj zaposlenih je 323 po kvalifikacionoj strukturi raznih profila. Najveći broj zaposlenih neposredno učestvuje u stvaranju uslova za odvijanje nesmetanog prevoza i u samom procesu prevoza. Manji broj radi poslove organizacije, koordinacije i administracije.

Tabela 2: Broj zaposlenih u posljednje četiri godine

Broj zaposlenih				
Mjesec	2017	2018	2019	2020
Januar	258	249	280	288
Februar	258	252	281	292
Mart	258	252	281	293
April	256	253	285	293
Maj	256	253	284	292
Jun	256	255	287	294
Jul	258	259	286	299
Av gust	258	262	289	299
Septembar	258	273	288	301
Oktobar	262	277	291	302
Novembar	264	277	287	291
Decembar	271	278	288	300
Prosječan broj zaposlenih	259	262	286	295

1.6. Informacije o članovima upravnih i nadzornih tijela

U 2020. godini održane su tri sjednice Skupštine akcionara Društva i to dvije Vanredne i jedna Redovna.

Zbog ostavke člana Odbora direktora Ammara Borančića održana je sjednica VIII Vanredne Skupštine akcionara dana 31. januara 2020. godine i donešene su sljedeće Odluke o:

- razrješenju članova Odbora direktora Društva i
- izboru članova Odbora direktora Društva.

Na sjednici Redovne Skupštine akcionara Društva koja je održana 30. marta 2020. godine, donešene su odluke o:

- usvajanju finansijskih iskaza i Izvještaja o poslovanju Društva za 2019. godinu,
- usvajanju Izvještaja Nezavisnog revizora za 2019. godinu,
- imenovanju Nezavisnog revizora Društva za 2020. godinu,
- razrješenju članova Odbora direktora Društva,
- izboru članova Odbora direktora Društva,

Zbog ostavke člana Odbora direktora Slobodana Franete održana je sjednica IX Vanredne Skupštine akcionara dana 24. jula 2020. godine i donešene su sljedeće Odluke o:

- razrješenju članova Odbora direktora Društva i
- izboru članova Odbora direktora Društva.
-

Odbor direktora je organ upravljanja i rukovođenja Društva. Odbor direktora ima 5 (pet) članova, koje bira i razrješava Skupština akcionara.

Odbor direktora i izvršni menadžment su svoje aktivnosti tokom izvještajnog perioda usmjerili u pravcu iznalaženja najboljih rješenja, sa ciljem poboljšanja bezbjednosti u željezničkom saobraćaju, poboljšanju kvaliteta usluga, povećanju broja korisnika prevoznih usluga, kao i poboljšanju finansijskog poslovanja Društva i standarda zaposlenih.

Prilikom donošenja odluka i zaključaka, Odbor direktora Društva se pridržavao ovlaštenja iz člana 37 Statuta, kao i načela savjesnosti, postupajući sa pažnjom dobrog privrednika.

2. ANALIZA FINANSIJSKOG POLOŽAJA I REZULTATA POSLOVANJA

Finansijska analiza se bavi istraživanjem i kvantifikacijom funkcionalnih odnosa koji postoje između bilansnih pozicija, stanja i uspjeha, sa ciljem da se omogući vjerodostojna ocjena finansijskog položaja i profitabilnosti preduzeća, kao i da se procijene buduće performanse. Instrumenti finansijske analize su skup metoda, tehnika, procedura i postupaka koji služe za otkrivanje, pokazivanje i interpretaciju informacija o stanju i uspjehu preduzeća. Instrumenti finansijske analize se dijele na:

1. Opštu analizu finansijskih izveštaja;
2. *Racio analizu finansijskih izveštaja;*
3. Analizu neto obrtnog kapitala;
4. Analizu novčanih tokova.

ISKAZ O FINANSIJSKOJ POZICIJI/BILANS STANJA

	2020	2019
AKTIVA		
A. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
B. STALNA IMOVINA (003+008+016)	16.078.704	17.004.650
I NEMATERIJALNA ULAGANJA (004 do 007)	14.595	5.928
1. Ulaganja u razvoj		
2. Koncesije, patenti, licence i slična prava i ostala nematerijalna ulaganja	14.595	5.928
3. Goodwill		
4. Avansi za nematerijalna ulaganja i nematerijalna ulaganja u pripremi		
II NEKRETNINE, POSTROJENJA, OPREMA I BIOLOŠKA SREDSTVA (009+010+011+015)	15.703.086	16.862.922
1. Zemljište i objekti	331.207	332.980
2. Postrojenja i oprema	15.279.374	16.437.010
3. Ostala ugrađena oprema, alati i oprema (012+013+014)	4.055	4.482
3.1. Investicione nekretnine		
3.2. Biološka sredstva		
3.3. Ostala nepomenuta materijalna stalna sredstva	4.055	4.482
4. Avansi za nekretnine, postrojenja, opremu i biološka sredstva i nekretnine, postrojenja, oprema i biološka sredstva u pripremi	88450	88450
III DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (017 do 023)	361.023	135.800
1. Učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
2. Dugoročni krediti matičnom i zavisnim pravnim licima		
3. Učešća u kapitalu kod pravnih lica (sem zavisnih pravnih lica)		
4. Dugoročni krediti pravnim licima kod kojih postoji učešće u kapitalu (sem zavisnih pravnih lica)		
5. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća		
6. Dugoročna finansijska ulaganja (dati krediti i hartije od vrednosti)		
7. Ostali dugoročni finansijski plasmani i potraživanja	361.023	135.800
C. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA		

MONTECARGO

AD Podgorica JSC

D. OBRTNA SREDSTVA (026+031+039+043+044)	2.629.196	2.006.293
I. ZALIHE (027 do 030)	270.922	337.686
1. Zalihe materijala (materijal za izradu, rezervni delovi, sitan inventar i auto gume)	270.922	337.686
2. Nedovršena proizvodnja		
3. Gotovi proizvodi i roba		
4. Dati avansi		
II. KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (032 do 035)	2.199.781	1.480.278
1. Potraživanja od kupaca	1.563.694	1.030.971
2. Potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		
3. Potraživanja od ostalih povezanih lica		
4. Ostala potraživanja (036+037+038)	636.087	449.307
4.1. Potraživanja za više plaćen porez na dobit		
4.2. Potraživanja po osnovu poreza na dodatu vrijednost	330122	37197
4.3. Ostala nepomenuta potraživanja	305965	412110
III. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (040 do 042)	0	0
1. Učešće u kapitalu zavisnih pravnih lica namenjeno trgovanju		
2. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli		
3. Ostali kratkoročni finansijski plasmani		
IV. GOTOVINA NA RAČUNIMA I U BLAGAJNI	158.493	188.329
V. STALNA SREDSTVA NAMJENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO		
E. AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	174.045	15.509
F. UKUPNA AKTIVA (001+002+024+025+045)	18.881.945	19.026.452
PASIVA		
A. KAPITAL (102+103+104+105+111+116)	11.757.910	13.590.992
I. OSNOVNI KAPITAL	17.463.668	17.463.668
II. NEUPLAĆENI UPISANI KAPITAL		
III. EMISIONA PREMIJA		
IV. REZERVE (106+107+108+109-110)	1.636.483	1.757.888
1. Zakonske rezerve	106.338	106.338
2. Statutarne rezerve		
3. Druge rezerve		
4. Pozitivne revalorizacione rezerve i nerealizovani dobiti po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata	1.530.145	1.651.550
5. Negativne revalorizacione rezerve i nerealizovani gubici po osn. fin. sredstava i drugih komponenti ostalog sveobuhvatnog rezultata		
VI. NERASPOREDJENI DOBITAK ILI GUBITAK (112+113-114-115)	-7.342.241	-5.630.564
1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	235.253	117.781
2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	121.406	117.472
3. Gubitak ranijih godina	5.865.816	5.011.913
4. Gubitak tekuće godine	1.833.084	853.904
VIII. UČEŠĆE KOJE NE OBEZBJEĐUJE KONTROLU		
B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (118+122)	337.744	169.297
I. DUGOROČNA REZERVISANJA (119 do 121)	156.225	154.948
1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	156.225	154.948
2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku		
3. Ostala dugoročna rezervisanja		
II. DUGOROČNE OBAVEZE (123+124)	181.519	14.349
1. Dugoročni krediti	171.292	
2. Ostale dugoročne obaveze	10.227	14.349

MONTE CARGO

AD Podgorica JSC

C. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	1.081.431	1.089.581
D. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE		
E. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (128+129)	5.675.856	4.141.804
I KRATKOROČNA REZERVISANJA	174.193	162.466
II KRATKOROČNE OBAVEZE 130 do 137)	5.501.663	3.979.338
1. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu kreditne institucije		
2. Obaveze po osnovu kredita od kreditnih institucija	670.748	493.901
3. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	117.252	150.777
4. Obaveze prema dobavljačima	1.224.581	1.589.812
5. Obaveze po menicama		
6. Obaveze prema matičnom i zavisnim pravnim licima		
7. Obaveze prema ostalim povezanim licima	1.639.724	571.902
8. Ostale obaveze iz poslovanja i ostale kratkoročne obaveze (138 do 142)	1.849.358	1.172.946
8.1. Ostale obaveze iz poslovanja		
8.2. Ostale kratkoročne obaveze	1.844.007	1.170.870
8.3. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrijednost i ostalih javnih prihoda	5.351	2.076
8.4. Obaveze po osnovu poreza na dobit		
8.5. Obaveze po osnovu sredstava namjenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje je obustavljeno		
F. PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	29.004	34.778
G. UKUPNA PASIVA (101+117+125+126+127+143)	18.881.945	19.026.452

ISKAZ O UKUPNOM REZULTATU/BILANS USPJEHA

	2020	2019
1. Prihodi od prodaje - neto prihod	5.876.697	6.647.118
2. Promjena vrijednosti zaliha gotovih proizvoda i nedovršene proizvodnje		
3. Prihodi od aktiviranja učinaka i robe		
4. Ostali prihodi iz poslovanja (205 do 207)	250.469	614.522
a) Ostali prihodi iz redovnog poslovanja	191.554	28.095
b) Ostali prihodi iz poslovanja	58.915	586.427
c) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine		
5. Troškovi poslovanja (209+210)	3.841.880	4.431.066
a) Nabavna vrijednost prodate robe i troškovi materijala	1.002.570	1.313.382
b) Ostali troškovi poslovanja (amortizacija, rezervisanja i ostali poslovni rashodi)	2.839.310	3.117.684
6. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (212+213)	3.704.923	3.601.405
a) Neto troškovi zarada, naknada zarada i lični rashodi	2.230.836	2.114.876
b) Troškovi poreza i doprinosa (214 do 216)	1.474.087	1.486.529
1/ Troškovi poreza	283.288	280.180
2/ Troškovi doprinosa za penzije	736.980	714.655
3/ Troškovi doprinosa	453.819	491.694
7. Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja imovine (osim finansijske) (218+219)		
a) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja stalne imovine (osim finansijske)		

MONTE CARGO

AD Podgorica JSC

b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja obrtno imovine (osim finansijske)		
8. Ostali rashodi iz poslovanja	383.988	8.523
I. Poslovni rezultat (201+202+203+204-208-211-217-220)	-1.803.625	-779.354
9. Prihodi po osnovu učešća u kapitalu (223 do 225)		
a) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu zavisnih pravnih lica		
b) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu ostalih povezanih pravnih lica		
c) Prihodi po osnovu učešća u kapitalu nepovezanih pravnih lica		
10. Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova (kamate, kursne raz. i efekti ugovor. zaštite) (227 do 229)	1.245	1.635
a) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od matičnog i zavisnih pravnih lica		
b) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od ostalih povezanih pravnih lica		
c) Prihodi od ostalih finansijskih ulaganja i zajmova od nepovezanih pravnih lica	1.245	1.635
11. Ostali prihodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (231 do 233)		
a) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od matičnog i zavisnih pravnih lica		
b) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od ostalih povezanih pravnih lica		
c) Finansijski prihodi po osnovu tekućih potraživanja od nepovezanih pravnih lica		
12. Vrijednosno usklađivanje kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtno imovine (235-236)		
a) Prihodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtno imovine		
b) Rashodi po osnovu vrijednosnog usklađivanja kratkoročnih fin. sredstava i fin. ulaganja koji su dio obrtno imovine		
13. Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite (238 do 240)	38.854	73.266
a) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa matičnim i zavisnim pravnim licima		
b) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa drugim povezanim licima		
c) Rashodi po osnovu kamata, kursnih razlika i drugih efekata ugovorene zaštite po osnovu odnosa sa nepovezanim licima	38.854	73.266
II. Finansijski rezultat (222+226+230+234-237)	-37.609	-71.631
III. Rezultat iz redovnog poslovanja prije oporezivanja (221+241)	-1.841.234	-850.985
IV. Neto rezultat poslovanja koje je obustavljeno		
V. Rezultat prije oporezivanja (242+243)	-1.841.234	-850.985
14. Poreski rashod perioda (246+247)	-8.150	2.919
1. Tekući porez na dobit		
2. Odloženi poreski rashodi ili prihodi perioda	-8.150	2.919
15. Dobitak ili gubitak nakon oporezivanja (244-245)	-1.833.084	-853.904
VI. BRUTO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (250 do 257)		
1. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu nekretnina, postrojenja, opreme, nematerijalnih ulaganja i bioloških sredstava		
2. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu preračuna finansijskih izvještaja inostranog poslovanja		
3. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala		

4. Promjene aktuarskih dobitaka i gubitaka po osnovu planova def. naknada aktuarskih dobitaka (ili gubitaka) u vezi sa def. planovima penz. naknada		
5. Promjene učešća u ostalom sveobuhvatnom rezultatu pridruženog društva		
6. Promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka po osnovu instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje		
7. Promjene revalorizacionih rezervi po osnovu hedžinga tokova gotovine		
8. Ostale promjene nerealizovanih dobitaka i gubitaka		
VII. ODLOŽENI PORESKI RASHODI ILI PRIHODI PERIODA U VEZI SA DRUGIM STAVKAMA REZULTATA /POVEZANIM SA KAPITALOM/		
VIII. NETO REZULTAT DRUGIH STAVKI REZULTATA /POVEZANIH SA KAPITALOM/ (249-258)		
IX. NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT (248-259)	-1.833.084	-853.904
X. ZARADA PO AKCIJI		
1. Osnovna zarada po akciji		
2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji		
XI. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA VLASNICIMA MATIČNOG PRAVNOG LICA		
XII. NETO REZULTAT KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA KOJI NE OBEZBJEĐUJU KONTROLU		

Racio pokazatelji

Racio analiza predstavlja osnovni instrument za procjenu finasijske pozicije i potencijala preduzeća. Stavljanjem u odnos logički povezanih cjelina iz finansijskih izvještaja (Bilans stanja i Bilans uspjeha), dolazi se do rezultata uspostavljenih relacija koji za cilj imaju ocjenu stanja i aktivnosti preduzeća.

Pokazatelji likvidnosti

Likvidnost je sposobnost preduzeća da u roku može izmiriti svoje dospjele obaveze.

Koeficijent trenutne likvidnosti	2020	2019
<i>Gotovina i gotovinski ekvivalenti</i>	<i>158.493</i>	<i>188.329</i>
<i>Kratkoročne obaveze</i>	<i>5.501.663</i>	<i>3.979.338</i>
Gotovina i gotovinski ekvivalenti / Kratkoročne obaveze	0,03	0,05

Koeficijent trenutne likvidnosti manji od 1 pokazuje da Društvo nije u mogućnosti da iznosom raspoloživih novčanih sredstava izmiruje dospjele obaveze.

Tekuća likvidnost	2020	2019
Angažovana obrtna sredstva	2.629.196	2.006.293
Kratkoročne obaveze	5.501.663	3.979.338
Angažovana obrtna sredstva / Kratkoročne obaveze	0,48	0,50

Tekuća likvidnost pokazuje odnos kratkotrajne imovine i kratkoročnih obaveza, a trebao bi biti 2 ili više, a to znači da preduzeće ima dvostruko više gotovine, potraživanja i zaliha nego što su kratkoročne obaveze koje

dolaze na naplatu. Koeficijent tekuće likvidnosti 0,48 ukazuje na nedovoljnu likvidnost preduzeća odnosno da je 1€ obaveza pokriven u prosjeku sa 0,48 € obrtnih sredstava, pa preduzeće nema dovoljno sredstava za podmirenje kratkoročnih obaveza.

Koeficijent ubrzane likvidnosti	2020	2019
<i>Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina</i>	2.358.274	1.668.607
<i>Kratkoročne obaveze</i>	5.501.663	3.979.338
Kratkoročna potraživanja, plasmani i gotovina / Kratkoročne obaveze	0,43	0,42

Koeficijent finansijske stabilnosti	2020	2019
<i>Stalna imovina</i>	16.078.704	17.004.650
<i>Kapital</i>	11.757.910	13.590.992
<i>Dugoročne obaveze</i>	181.519	14.349
Stalna imovina / (Kapital + Dugoročne obaveze)	1,35	1,25

Koeficijent finansijske stabilnosti tiče se odnosa dugoročno vezanih sredstava i sopstvenog kapitala uvećanog za dugoročne obaveze. Koeficijent finansijske stabilnosti veći od 1 znači da su dugoročno vezana sredstva pokrivena trajnim i dugoročnim kapitalom, dugoročna finansijska ravnoteža je uspostavljena a time su stvoreni i uslovi za održavanje likvidnosti u oblasti dugoročnog finansiranja.

Pokazatelji zaduženosti

Pokazatelji zaduženosti mjere stepen zaduženosti preduzeća. Oni pokazuju koliko se preduzeće finansira iz tuđih sredstava, odnosno koliko je imovine finansirano iz vlastitog kapitala.

Koeficijent zaduženosti	2020	2019
<i>Ukupne obaveze</i>	6.013.600	4.311.101
<i>Ukupna imovina</i>	18.881.945	19.026.452
Ukupne obaveze / Ukupna imovina	0,32	0,23

Ovaj pokazatelj nam daje podatak o veličini zaduženja po 1€ vlastitog kapitala.

Koeficijent finansijskog leveridža	2020	2019
<i>Ukupne obaveze</i>	6.013.600	4.311.101
<i>Ukupan kapital</i>	11.757.910	13.590.992
Ukupne obaveze / Ukupan kapital	0,51	0,32

Faktor zaduženosti	2020	2019
<i>Ukupne obaveze</i>	6.013.600	4.311.101

<i>Neraspoređena dobit + Amortizacija</i>	3.195.969	3.352.937
<i>Ukupne obaveze / (Neraspoređena dobit + Amortizacija)</i>	1,88	1,29

Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazateljima ekonomičnosti se utvrđuje stepen ostvarenih prihoda društva po jedinici rashoda. Potrebno je da društvo posluje ekonomično, odnosno da ostvaruje više prihoda nego što je utrošeno za njihovo postizanje. Uspješno poslovanje znači kada navedeni pokazatelji nijesu manji od 1.

<i>Ekonomičnost ukupnog poslovanja</i>	2020	2019
<i>Ukupni prihodi</i>	6.128.411	7.263.275
<i>Ukupni rashodi</i>	7.969.645	8.114.260
<i>Ukupni prihodi / Ukupni rashodi</i>	0,77	0,90

Ekonomičnost ukupnog poslovanja utvrđuje se stavljanjem u odnos ukupnih prihoda i ukupnih rashoda. Koeficijent 0,77 pokazuje da je preduzeće u tekućoj godini na 1€ ukupnih rashoda ostvarivalo oko 0,77€ ukupnih prihoda.

<i>Ekonomičnost redovnog poslovanja</i>	2020	2019
<i>Poslovni prihodi</i>	6127166	7261640
<i>Poslovni rashodi</i>	7546803	8032471
<i>Poslovni prihodi / Poslovni rashodi</i>	0,81	0,90

Ekonomičnost redovnog poslovanja pokazuje koliko novčanih jedinica prihoda iz redovnog poslovanja preduzeće ostvaruje na jednu novčanu jedinicu rashoda iz redovnog poslovanja. Koeficijent pokazuje da se u tekućoj godini na 1€ rashoda iz redovnog poslovanja ostvarivao približno 0,81€ prihoda iz redovnog poslovanja.

3.MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Integracijom sistema menadžmenta kvalitetom, bezbjednošću i zdravljem na radu, zaštite životnom sredinom i bezbjednošću informacija AD "MONTECARGO" se osposbljava da u kontinuitetu identifikuje sve aspekte svoga poslovanja koji su u vezi sa životnom sredinom i sprovodi njihovo vrednovanje prema uticaju kojii maju, ili mogu imati na životnu sredinu.

Postupak identifikacije aspekata životne sredine i vrednovanja njihovog uticaja obezbjeđuje definisanje svih aktivnosti u Društvu koje mogu imati pozitivan ili negativan uticaj na životnu sredinu.

Način identifikacije aspekata životne sredine i vrednovanja njihovog uticaja propisan je procedurom *Aspekti životne sredine*. Kao rezultat primjene navedene procedure nastaju liste aspekata životne sredine Društva, koji su rangirani prema značaju uticaja koji imaju ili mogu imati na životnu sredinu.

Predstavnik rukovodstva je odgovoran da, prilikom svake promjene u Društvu i njegovom okruženju (identifikovane kroz preispitivanje od strane rukovodstva, kroz interne ili eksterne provjere, ili na neki drugi način, koja može da ima uticaj na zaštitu životne sredine-novi zakonski i drugi zahtjevi, nove tehnologije, novi proizvodi, novi objekti, novi zahtjevi zainteresovanih strana, nove sirovine, itd.), obezbijedi identifikaciju i vrednovanje novih aspekata životne sredine, kao i preispitivanje međusobnog uticaja sa već identifikovanim aspektima u organizaciji Društva.

Tokom identifikacije i vrednovanja aspekata životne sredine u AD "MONTECARGO" razmatraju se njihovi uticaji koji proističu ili mogu proisteći iz:

- normalnih radnih uslova,
- uslova koji odstupaju od normalnih radnih uslova,
- udesu ili situacija koje mogu da prerastu u udes,
- prošlih, tekućih i planiranih aktivnosti.

Aspekti za koje se na osnovu procedure *Aspekti životne sredine* utvrdi da imaju značajan uticaj na životnu sredinu, a na koje Društvo može da utiče neposredno ili posredno, predstavljaju prioritete na osnovu kojih se vrši definisanje strategije djelovanja, uspostavljanje opštih i posebnih ciljeva i programa za njihovo ostvarenje.

Društvo vodi i održava ažurne liste značajnih aspekata životne sredine kako bi se obezbjedilo da integrisani menadžment system pokriva sve oblasti stvarnih ili potencijalnih opasnosti sa aspekta očuvanja životne sredine.

Tokom identifikacije i vrednovanja aspekata životne sredine Društvo razmatra sljedeće opšte grupe aspekata:

- emisije u vazduh,
- ispuštanja u vodotokove,
- zagađivanje zemljišta,
- korišćenje sirovina i drugih prirodnih resursa,
- korišćenje energije,
- emitovanje energije (toplota, buka, radijacija, vibracije, itd.),
- otpadni materijali nusproizvodi,
- fizičke karakteristike (veličina, oblik, boja, izgled, itd.).

4. PLANIRANI BUDUĆI RAZVOJ

Ciljevi poslovne politike u 2021. godini su:

- strateški cilj Društva je da obezbjedi pouzdan, bezbjedan i ekonomski povoljan prevoz korisnicima, uz što efikasnije korišćenje sredstava i što niže troškove, uz očekivano povećanje obima prevoza,
- obezbjeđenje konkurentne cijene prevoza na transportnom tržištu,
- obezbjediti organizaciju korišćenja kapaciteta (strukturu i veličinu) i prilagodi strukturu tražnji usluga,
- biti tržišno konkurentan, znači dati tržištu prevoznu uslugu odgovarajućeg kvaliteta po prihvatljivoj cijeni, jer korisnika ne interesuje koliko željeznicu usluga košta,
- pronaći put koji garantuje maksimalnu bezbjednost i kvalitet usluge i obezbjedjuje "pokrivanje" troškova iz sopstvenih prihoda,
- iskoristiti konkurentske prednosti željeznice kao vida prevoza na određenim segmentima transportnog tržišta i njenu perspektivu u saobraćajnom sistemu,
- u proizvodnom i tehničko-tehnološkom smislu u narednom periodu, treba nastojati da se od Željezničke infrastrukture Crne Gore obezbjedi povećanje brzine vozova što bliže projektovanim, povećanje bruto mase vozova i bolja organizacija saobraćaja u toku rekonstrukcije pruga (izvođenje remonta na gornjem i donjem stroju),
- odnosi našeg Društva, Željezničkog prevoza Crne Gore AD Podgorica, Željezničke infrastrukture Crne Gore AD Podgorica i AD "Održavanje željezničkih voznih sredstava" Podgorica moraju počivati na tržišnim principima i biti jasno ugovorno definisani sa nadležnostima i odgovornostima koje što više uvažavaju pozitivna iskustva evropskih željeznica,
- obezbjediti uslove borbe za svoje mjesto na željezničkom transportnom tržištu sa konkurencijom – privatnim operaterima,
- obezbjeđenje uslova za realizaciju investicionih zahtjeva,
- nuđenje novih servisa,
- permanentna racionalizacija trošenja po svim segmentima Društva,
- primjena i implementacija svih međunarodnih standarda i propisa u svim relevantnim oblastima,
- edukacija kadrova u skladu sa tehnološko tehničkim djelatnostima,
- obezbjediti sve radne i socijalne uslove za rad zaposlenih,
- Preduzimanje mjera za ublažavanje uticaja krize nastale pandemijom KOVID
- sačuvati zdravlje zaposlenih u uslovima KOVID pandemije i
- poboljšanje životnog standarda zaposlenih.

Realizacija i način ostvarivanja postavljenih ciljeva, je veoma složen proces, jer se radi o sistemu koji u najvećoj mjeri funkcioniše u zavisnosti od uslova iz okruženja (nivoa i dinamike privrednih aktivnosti u zemlji i okruženju). Takođe u 2020. godini imamo novu ekonomsku krizu izazvanu pandemijom KOVID-a, koja je veoma specifična, uopšte nije pregledna, tako da je veoma teško kazati koji su sve poslovni potezi pravi.

Ova kriza za posledicu ima pad tražnje prouzrokovane ograničenjem kretanja ljudi i robe, i dalji tok i pad tražnje je neizvjestan. Nije zabilježeno u novijoj ekonomskoj istoriji, od vremena kriza izazvanih svetskim ratovima, da je čitav svijet bio pogođen ovakvim talasom neizvjesnosti za budućnost ekonomije. Ekonomski eksperti sa druge strane nemaju iskustva sa ovakvim krizama, samim tim kao dio svega toga prilagođavamo se kako bi sa najmanjim posledicama prošli i realizovali svoje poslovne ciljeve.

Društvo će nastojati da u poslovnoj 2021. godini zadovolji potrebe privrednih subjekata i korisnika usluga za prevozom robe, trudeći se da na suženom i probirljivom transportnom tržištu ostvari planirane ciljeve svoje poslovne politike i uz prisustvo konkurencije na željezničkom transportnom tržištu.

Rezultati analize transportnog tržišta i podataka dobijenih od korisnika prevoza, ukazuju na mogućnost porasta obima prevoza robe u narednoj godini. Povećanje obima prevoza robe, dodatno će motivisati menadžment Društva da obezbijedi optimalnu ispravnost vozni sredstava, kako bi Društvo na adekvatan način realizovalo planirane poslovne aktivnosti. Kod planiranja obima prevoza robe za 2021. godinu, kvantifikovani su i dodatni uticaji, prepoznati kao nastavak negativnih trendova iz ranijeg perioda i to: pad komercijalnih brzina duž cijele pruge Bar - Bijelo Polje - Beograd; poremećaj saobraćaja vozova usljed remonta pruga, kao i povećanje konkurentnosti na transportnom tržištu. Na osnovu sveobuhvatne analize tržišta i konkurencije, ocjene negativnih uticaja na odvijanje željezničkog robnog saobraćaja, kao i stanja transportnih kapaciteta, tokom poslovne 2021. godine očekuje se povećanje obima prevoza roba za 14 % u odnosu na projektovano izvršenje u 2020. godini, što će rezultirati iskazivanjem pozitivnog rezultata u poslovanju (dobiti) u iznosu od 20.000,00 eura.

Realizovanje projektovanog obima prevoza podrazumijeva neodložna ulaganja u održavanje, revitalizaciju i modernizaciju vozni kapaciteta. Programi njihovog održavanja i revitalizacije zasnovani su na rigoroznoj proceduri izbora prioriteta ulaganja, kako bi se u što kraćem roku došlo do očekivanih efekata.

Vučna sredstva koja saobraćaju, u pogledu tehničke ispravnosti nalaze su u zadovoljavajućem stanju i ima ih dovoljno za obavljanje planiranih poslova vuče vozova.

U poslovnoj 2021. godini neophodno je izvršiti investicionu opravku na jednoj elektro lokomotivi serije 461, čija je vrijednost opravke 300.000,00 eura.

Takođe, potrebno je izvršiti redovnu opravku na 50 teretnih vagona raznih serija, kako bi se mogle podmiriti potrebe prevoza u poslovnoj 2021. godini. Za ove namjene potrebna su ulaganja od 270.000,00 eura.

Projekcija bilansa uspjeha

PROJEKCIJA BILANSA USPJEHA		
r/b	Struktura	I
A	Ukupni prihodi	7.335.000
B	Ukupni rashodi	7.315.000
1.	Poslovni rashodi	7.290.000
1.1.	Materijalni i nematerijalni troškovi	2.815.000
1.2.	Amortizacija	885.000
1.3.	Bruto zarade	3.590.000
2.	Rashodi finansiranja (kamata)	25.000
C	Bruto dobit	20.000
D	Porez na dobit	1.800
E	Akumulacija / neto dobit	18.200

5. PODACI O AKTIVNOSTIMA ISTRAŽIVANJA I RAZVOJA

5.1. Istraživanje i razvoj

Tokom 2020. godine nije bilo direktinih ulaganja u investicione opravke vagona i lokomotiva zbog nedostatka novčanih sredstava, tako da je tokom izvještajne godine ulaganje na ime investicija u osnovna sredstva iznosilo 19.170,00 EUR-a.

5.2. Ulaganje u obrazovanje zaposlenih

Upotreba i razvoj ljudskih resursa treba da budu usmjereni na realizaciju krajnjih ciljeva Društva, njegove razvojne i poslovne politike.

U 2020. godini nastavljene su aktivnosti na podizanju stručne osposobljenosti zaposlenih, stalnom usavršavanju zaposlenih i njihove motivisanosti za rad.

Tokom poslovne 2020. godine Društvo je za obrazovanje zaposlenih izdvojilo 3.170,00 eura, od čega za:

- učešće zaposlenih na stručnim seminarima i kongresima 2.525,00 EUR-a,
- pretplatu za stručne časopise i literaturu 645,00 EUR-a.

6.CILJEVI I METODE ZA UPRAVLJANJE RIZIKOM

Sistem upravljanja rizicima je proces kojim organizacije metodološki vode računa o rizicima povezanim s njihovim aktivnostima radi postizanja kontinuirane dobiti, kako unutar svake aktivnosti, tako i u cjelokupnom portfoliju aktivnosti.

Cilj sistema upravljanja rizicima u preduzećima je stvaranje vrijednosti i smanjenje posljedica rizika.

Identifikacija rizika je proces kojim se identifikuju i dokumentuju potencijalni rizici. Da bi se rizici prepoznali i da bi se pripremilo iznalaženje odluka, potrebne su odgovarajuće strukture i metode identifikovanja rizika.

Sistem upravljanja rizicima obuhvata:

- 1) strategiju i politike za upravljanje rizicima, kao i procedure za identifikovanje i mjerenje, tj. procjenu rizika,
- 2) odgovarajuću organizacionu strukturu,
- 3) efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je društvo izloženo,
- 4) adekvatan sistem unutrašnjih kontrola,
- 5) odgovarajući informacioni sistem.

U sljedećoj tabeli dati su glavni rizici koji predstavljaju prijetnju Društvu svrstani po kategorijama.

<i>Kategorija rizika</i>	<i>Opis</i>
<i>Strateški</i>	<i>Ima uticaj na strateške ciljeve organizacije.</i> – <i>Oposobljavanje željezničke infrastrukture na području Crne Gore za nesmetano odvijanje željezničkog saobraćaja.</i> – <i>Oposobljavanje željezničke infrastrukture kod susjednih željezničkih uprava kuda gravitiraju tokovi robe – prvenstveno na području Republike Srbije i Republike Albanije.</i> – <i>Stvaranje što povoljnijih uslova za realizaciju lučkih usluga u Luci Bar, odnosno kod Port of Adria.</i> – <i>Izvršiti restrukturalne promjene koje će doprinijeti postizanju osnovnog cilja – da poslove tekućeg održavanja vrši vlasnik vozni sredstava.</i> – <i>Formiranje organizacionih i tehnoloških uslova za realizaciju tekućeg održavanja vozni sredstava kod prevoznika, kako u robnom tako i u putničkom željezničkom saobraćaju.</i>
<i>Operativni</i>	<i>Ima uticaj na operativne ciljeve organizacije.</i> – <i>Zastarjelost vozni sredstava (lokomotiva i teretnih vagona).</i> – <i>Nepovoljna starosna struktura izvršilaca na poslovima operative.</i> – <i>Nedovoljna prilagođenost postojeće organizacije rada novonastalim tržišnim uslovima.</i>
<i>Reputacioni</i>	<i>Utiče na reputaciju i imidž organizacije u javnosti.</i> – <i>Poistovjećivanje u široj javnosti naše kompanije sa ostalim željezničkim društvima u Crnoj Gori, koja nažalost u višegodišnjem periodu iskazuju zabrinjavajući stepen neefikasnosti.</i>
<i>Regulatorni</i>	<i>Rizik od neusklađenosti sa pozitivnim propisima teritorije na kojoj organizacija posluje.</i> – <i>Nepostojanje internih procedura u svim segmentima kompanije, zasnovanih na inoviranoj organizacionoj formi.</i>
<i>Finansijski</i>	<i>Utiče na finansijske resurse organizacije.</i> – <i>Kroz veći rast transportnih prihoda obezbjediti uslove za dinamičnije izvršenje plana investicionih opravki vozni sredstava i doškolovanje operativnog kadra.</i> – <i>Kroz pojačanu naplatu potraživanja obezbjediti sredstva za pravovremeno izmirenje tekućih</i>

obaveza u poslovanju.

- *U sudskim postupcima koji se vode protiv naše kompanije, maksimalno zaštititi sopstveni poslovni interes kako bi izbjegli ugrožavanje tekuće likvidnosti kompanije i dodatna troškovna opterećenja.*

6.1. Ciljevi i metode upravljanja finansijskim rizikom

Ciljevi upravljanja rizikom su:

- da Društvo može da preživi gubitke i posle toga da ostvari rast,
- da efikasno posluje u rizičnom okruženju,
- da usklađuje poslovanje sa zakonskim propisima.

Poslovanje Društva je izloženo različitim finansijskim rizicima kao što su: tržišni rizik (koji se javlja

kao devizni rizik i rizik od promjene kamatnih stopa), rizik likvidnosti, kreditni rizik.

Upravljanje rizicima u Društvu je usmjereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta apotencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

U svom poslovanju Društvo je izloženo tržišnim rizicima. Riječ je o rizicima gubitaka koji mogu nastati zbog nepovoljnog kretanja faktora tržišnog rizika, odnosno kamatnih stopa i deviznog kursa. Zadatak upravljanja tržišnim rizicima jeste da se upravlja i kontroliše izloženost tržišnim rizicima u okviru prihvatljivih pokazatelja, uz optimizaciju prinosa Društva.

Društvo svoje poslovanje obavlja u evrima, koji su funkcionalna valuta u Crnoj Gori, te prema tome nije izloženo deviznom riziku.

Društvo je izloženo riziku promjene kamatnih stopa na sredstvima i obavezama kod kojih je kamatna stopa varijabilna. Ovaj rizik zavisi od finansijskog tržišta i Društvo nema na raspolaganju instrumente kojima bi ublažilo njegov uticaj.

Kreditni rizik nastaje kod gotovine i gotovinskih ekvivalenata, depozita u bankama i finansijskim institucijama, potraživanja od pravnih i fizičkih lica, uključujući neizmirena potraživanja i preuzete obaveze. U cilji obezbjeđivanja naplate potraživanja, Društvo primjenjuje mehanizme predviđene poslovnom politikom.

Likvidnost je sposobnost preduzeća da izmiri svoje obaveze u rokovima dospijeća. Društvo upravlja rizikom likvidnosti na način da kontinuirano prati likvidnost kako bi obezbijedilo dovoljno gotovine za potrebe poslovanja.

7. IZJAVA O PRIMJENI KODEKSA KORPORATIVNOG UPRAVLJANJA

Odbor direktora Društva je na redovnoj Sjednici održanoj 04. decembra 2009. godine donio Odluku o prihvatanju preporuke za primjenu Kodeksa korporativnog upravljanja u Crnoj Gori (izdanje maj 2009. godine), a na osnovu člana 14 Zakona o računovodstvu (Sl list CG 52/16) menadžment Društva daje **Izjavu o primjeni kodeksa korporativnog upravljanja** sljedeće sadržine:

7.1 UVOD - CILJEVI I OSNOVNA NAČELA KODEKSA

Društvo kao poslovno lice koje djeluje i razvija svoje poslovanje na lokalnom tržištu, svjesno je važnosti odgovornog i etički utemeljenog ponašanja poslovnih subjekata kao nužnog preduslova za razvijanje kvalitetnih odnosa i lojalne konkurencije između poslovnih partnera, te za uspješno funkcionisanje tržišta i povezivanje nacionalne privrede u međunarodne tokove. U tom smislu, Društvo se razvija i djeluje u skladu s dobrom praksom korporativnog upravljanja te nastoji svojom poslovnom strategijom, poslovnim politikom, ključnim internim aktima i poslovnom praksom doprinijeti transparentnom i uspješnom poslovanju i kvalitetnijim vezama s poslovnom sredinom u kojoj djeluje.

Cilj Kodeksa je uspostavljanje standarda korporativnog upravljanja i otvorenosti poslovanja Društva radi olakšanja pristupa kapitalu uz niže troškove, s obzirom na to da su jasno određene procedure korporativnog upravljanja, koje se temelje na prepoznatljivim međunarodnim standardima, jedan od osnovnih kriterijuma za donošenje odluke o investiranju.

Ciljevi i načela korporativnog upravljanja Društva izvode se iz sljedećih principa:

- poslovanje u skladu s važećim propisima zemalja u kojima obavlja svoju djelatnost,
- zadovoljavanje najviših standarda kroz organizaciju poslovanja i primjena savremenih poslovnih načela u svim aktivnostima i odnosima Društva u svim područjima rada,
- primjena priznatih međunarodnih smjernica i ugradnja u poslovnu praksu i procedure.

Temeljna načela Kodeksa su:

- otvorenost/transparentnost/ poslovanja;
- jasno razrađene procedure za rad donosioca važnih odluka;
- izbjegavanje sukoba interesa;
- efikasna unutrašnja kontrola;
- efikasan sistem odgovornosti.

7.2. JAVNO OBJAVLJIVANJE PODATAKA

Osim podataka koje je dužno objaviti u skladu sa zakonima ili drugim pravilima, Društvo će u najkraćem mogućem roku javno objelodaniti i time staviti na raspolaganje svim zainteresovanim stranama, bitne podatke o radu i djelovanju Društva, kao i podatke o činjenicama i okolnostima koje mogu uticati na cijenu akcija.

U kategoriju podataka koje će Društvo učiniti javno dostupnima, uključeni su svi podaci koji su primjereni za zaštitu akcionara i budućih/mogućih ulagača, te osiguranje nesmetanog funkcionisanja tržišta.

Cjenovno osjetljivi podaci

Društvo će javno objaviti cjenovno osjetljive podatke, pod kojima se naročito smatraju podaci koji proizilaze iz propisa koji regulišu tržište hartija od vrijednosti, odnosno tržište kapitala te pravilima berze na kojoj se kotiraju vrijednosni papiri Društva.

Kod javnog objavljivanja cjenovno osjetljivih podataka Društvo će prvenstveno voditi računa o sadržaju podataka, a ne o formi u kojoj se podaci daju.

Finansijski izvještaji - godišnji, polugodišnji, tromjesečni

Društvo će javno objaviti finansijske izvještaje, kao najvažniji i najcjelovitiji izvor podataka o Društvu, te godišnje poslovne izvještaje o stanju i poslovanju Društva.

Kalendar važnih događaja

Društvo će javno objaviti kalendar važnih događaja koji se očekuju u poslovnoj godini, kao npr. predviđeni datum objave finansijskih rezultata, datum održavanja skupštine Društva, datum isplate dividende i slično.

Vlasnička struktura

Na web stranici Centralne depozitarne agencije AD Podgorica dnevno su dostupni podaci o identitetu najvećih akcionara s količinom i učešćem akcionara Društva u njihovom vlasništvu.

Društvo će objaviti vlasničku strukturu u svojim godišnjim izvještajima za svaku poslovnu godinu. Društvo će objaviti podatke o identitetu vlasnika bilo kojih drugih vrijednosnih papira izdatih od strane Društva.

Uzajamno akcionarstvo

Smatra se da između dva akcionarska društva postoji odnos uzajamnog akcionarstva onda kada su ta društva povezana na način da svako od njih ima više od 10% udjela u osnovnom kapitalu u drugome društvu.

Faktori rizika

Društvo će objaviti glavne rizike kojima je izloženo, kao i procjenu vjerovatnosti ostvarenja mogućih rizika.

Kandidature, odnosno biografije

Društvo će prilikom izbora odnosno imenovanja objaviti candidature, odnosno biografije članova organa upravljanja.

Dnevni red redovne skupštine i odluke redovne skupštine

Društvo će javno objaviti dnevni red redovne Skupštine i sve druge značajne podatke vezane za dnevni red, kao i odluke redovne Skupštine te podatke o eventualnim tužbama na pobijanje tih odluka i utvrđivanje njihove ništavosti.

Vlastite akcije

Društvo će javno objaviti podatke o broju akcija koje Društvo drži (u apsolutnom i relativnom iznosu) nakon svakog sticanja ili otpuštanja sopstvenih akcija.

Objelodanjivanje o svakom novom izdanju dužničkih hartija od vrijednosti

Društvo će objaviti svako novo izdanje dužničkih hartija od vrijednosti, a naročito će objaviti o svim osiguranjima ili jemstvima koja se odnose na predmetno izdanje.

Podaci o izmjenama i dopunama Statuta Društva

Društvo će objaviti svaku izmjenu i dopunu Statuta Društva.

Objava svake promjene u pravima iz izdatih akcija ili drugih izdatih hartija od vrijednosti

Društvo će objaviti svaku promjenu u pravima iz izdatih akcija ili drugih izdatih hartija od vrijednosti.

Društvo će javno objaviti i **sve druge podatke** koji se mogu smatrati cjenovno osjetljivim ili na drugi način bitnim u odnosu na Društvo, njegov finansijski položaj, rezultate poslovanja, vlasničku strukturu i upravljanje.

7.2.1. Osnovna načela javnog objavljivanja

Sve vrste podataka Društvo će objavljivati na jasan i nedvosmislen način te omogućiti jednak i pravovremen pristup podacima svim zainteresovanim stranama.

Osnovni kanal za javno objavljivanje podataka su web stranice Društva, a javne objave sprovode se putem berze u slučajevima propisanim zakonom.

Društvo će sve podatke koji mogu biti od uticaja na donošenje odluke o ulaganju u akcije i druge hartije od vrijednosti Društva objaviti odmah obuhvatajući u jednakoj mjeri i pozitivne i negativne podatke, s ciljem da se korisniku omogući potpuno razumijevanje i pravilna ocjena stanja Društva.

7.2.2. Korištenje Interneta i vlastite web stranice

Društvo će, osim zakonom i Statutom predviđenog načina javnog objavljivanja podataka osigurati uspješnu i praktičnu razmjenu istih putem vlastite web stranice i Interneta.

7.3. JEDNAKOST POSTUPANJA PREMA AKCIONARIMA

Prava i obaveze akcionara Društva proizlaze iz važećih zakonskih propisa, Statuta i ovog Kodeksa koji je u interesu uspostavljanja otvorenog saobraćanja sa akcionarima. Kako bi se svim akcionarima omogućilo ostvarivanje njihovih prava i obaveza, Društvo će omogućiti ostvarivanje jednakosti postupanja prema svim akcionarima.

Potvrda načela jedna akcija – jedan glas

Broj glasova koji akcionaru pripadaju u Skupštini odgovara njegovom učešću u osnovnom kapitalu Društva, tj. jednak je broju glasova njegovih akcija koje drže, bez obzira na prirodu akcija.

Ograničenje prava glasa

Društvo će, u slučaju da izdaje akcije bez prava glasa, odnosno s ograničenjima prava glasa, javno i pravovremeno objaviti sve važne podatke o sadržaju svih prava koja proizlaze iz takvih akcija kako bi se ulagačima omogućilo donošenje odluke o kupovini tih hartija od vrijednosti.

Načelo jednakog položaja akcionara

Društvo će postupati na jednak način i pod jednakim uslovima prema svim akcionarima, nezavisno o broju akcija kojima raspolažu, zemlji njihova porijekla te njihovim drugim obilježjima. To se posebno odnosi na dužnost jednakog uvažavanja pojedinačnih i institucionalnih ulagača.

Dostavljanje podataka akcionarima

Društvo će pravovremeno i kvalitetno dostavljati podatke svim akcionarima (Internet, dostupnost u poslovnim prostorijama) s namjerom da budu pravovremeno i potpuno upoznati sa svim važnim činjenicama, važnim za donošenje odluke na redovnoj skupštini.

Punomoćnici

Društvo će omogućiti akcionarima glasanje putem punomoćnika. Izdavanje punomoćja je krajnje pojednostavljeno i bez formalnih zahtjeva, osim onih predviđenih zakonom, odnosno Statutom.

Uslovi za učešće na redovnoj skupštini

Društvo će podsticati učešće na redovnim skupštinama pri čemu nije dopušteno akcionarima postavljati uslove, osim onih predviđenih zakonom ili Statutom.

Statutom Društva je propisano da akcionari, odnosno njihovi zakonski zastupnici ili njihovi punomoćnici, imaju pravo učestvovati na redovnoj skupštini i koristiti se pravom glasa uz uslov da najkasnije 10 dana prije održavanja redovne skupštine Društvu prijave svoje učešće na redovnoj skupštini.

7.4. ORGANI DRUŠTVA

Organi Društva koji osiguravaju sprovođenje dobre prakse korporativnog upravljanja su: Redovna skupština i Odbor direktora.

7.4.1. REDOVNA SKUPŠTINA

Redovna skupština je organ Društva putem kojeg akcionari ostvaruju svoja upravljačka prava odlučujući o poslovima Društva koji su u njenoj nadležnosti. Odluke koje donosi Redovna skupština propisane su zakonom i Statutom Društva. Redovna skupština po pravilu donosi odluke većinom od datih glasova, osim po pitanjima kada je zakonom predviđena neka druga većina.

7.4.1.1. Saziv Redovne skupštine

Odbor direktora dužan je sazvati godišnju redovnu skupštinu tokom svake poslovne godine radi predočavanja finansijskih i godišnjih izvještaja za prethodnu godinu u roku 3 mjeseca nakon isteka poslovne godine.

Odbor direktora mora sazvati redovnu skupštinu ako to u pisanom obliku zatraže akcionari koji zajedno imaju udjele u visini od 5% dijela osnovnog kapitala Društva i navedu svrhu i razlog sazivanja Skupštine.

Odbor direktora mora sazvati redovnu skupštinu i onda kada to zahtijevaju interesi Društva. Redovna skupština Društva saziva se najmanje 30 dana prije njenog održavanja. Akcionari imaju pravo učestvovati na skupštini pod uslovom da imaju upisano vlasništvo nad akcijama Društva, koje se vode na računima Centralne depozitarne agencije najkasnije 2 radna dana prije održavanja redovne skupštine i da Društvu u istom roku prijave svoje učešće na redovnoj skupštini.

7.4.2. Revizorski odbor

Odbor direktora imenovao je Revizorski odbor, koji se sastoji od tri člana, koja poznaju osnove finansijske i računovodstvene politike, revizije i finansijskog upravljanja.

Revizorski odbor detaljno analizira finansijske izvještaje, pruža podršku računovodstvu Društva te uspostavlja dobre i kvalitetne interne kontrole u Društvu.

Trajanje mandata Revizorskog odbora je vremenski ograničeno na 1 godinu.

Revizorski odbor ima otvorenu i neograničenu komunikaciju sa Upravom društva.

Revizorski odbor za svoj rad odgovara Odboru direktora.

Uprava Društva dostavlja Revizorskom odboru pravovremene i periodične prikaze finansijskih izvještaja i srodnih dokumenata prije javnog objavljivanja tih podataka, podatke o promjenama u računovodstvenim načelima i kriterijima, računovodstvene postupke prihvaćene za većinu radnji kao i svako bitnije odstupanje između knjigovodstvene i stvarne vrijednosti po pojedinim stavkama te svu prepisku sa unutrašnjim revizorom ili nezavisnim spoljnim revizorima.

Revizorski odbor usaglašava sa nezavisnim revizorom:

- promjene ili zadržavanje računovodstvenih načela i kriterijuma;
- primjenu propisa;
- važne procjene i zaključke u pripremanju finansijskih izvještaja;

- metode procjene rizika i rezultate
- visoko rizična područja djelovanja;
- uočene veće nedostatke i značajne manjkavosti u unutrašnjem nadzoru;
- djelovanje spoljašnjih uticaja (tržišnih, ekonomskih, pravnih i industrijskih) na finansijske izvještaje i revizorske postupke.

Revizorski odbor sastaje se po potrebi, a najmanje četiri puta godišnje, a obavezno prije sjednice Odbora direktora na kojoj se razmatraju predlozi odluka koje se upućuju na redovnu skupštinu.

7.4.3. UPRAVA (Odbor direktora i menadžment)

7.4.3.1. Zadaci i odgovornosti

Uprava u vođenju poslova Društva, najprije je dužna utvrđivati poslovnu politiku Društva, donositi planove, utvrditi organizaciju Društva, voditi operativno poslovanje, voditi poslovne knjige Društva i izvještavati druge organe Društva, te u sklopu toga donositi potrebne odluke i opšte akte.

Osim o pitanjima određenim zakonom i Statutom Društva članovi Uprave odlučuju: o pitanjima koje Upravi na odlučivanje predoči predsjednik ili član Uprave, o pitanjima koje Upravi na odlučivanje predoči uprava zavisnog društva, na osnovu akta o osnivanju i drugim aktima tog društva te odgovarajućim zakonskim propisima, o pitanjima koje Upravi predoči Sindikalna organizacija, o smjernicama i planovima za pojedine poslove iz područja rada zakola su zaduženi pojedini članovi Uprave.

7.4.3.2. Sastav Odbora direktora

Odbor direktora Društva sastoji se od pet (5) članova od kojih se jedan imenuje za predsjednika.

Predsjednika i članove Odbora direktora bira Skupština akcionara na period do jedne (1) godine uz mogućnost ponovnog izbora.

Način međusobne saradnje između članova Odbora direktora uređen je Poslovníkom o radu Odbora direktora.

Pri sastavljanju Odbora direktora mora se težiti da članovi Odbora direktora imaju:

- iskustvo u vođenju poslova;
- razvijene organizacione vještine;
- iskustvo u prepoznavanju i nadziranju rizika te rješavanju kriznih situacija;
- poznavanje računovodstva i finansija;
- poznavanje područja djelatnosti društva;
- poznavanje nacionalnog i međunarodnog tržišta;
- povezuju sve interese unutar društva;
- ličnošću doprinose ostvarivanju ciljeva društva.
- poznaju dobru praksu korporativnog upravljanja;
- imaju stratešku viziju.

Osim ispunjavanja navedenih uslova, predsjednik Odbora direktora mora imati ugled priznatog i dobrog privrednika u širem privrednom okruženju.

Osim ispunjavanja navedenih uslova, predsjednik Odbora direktora mora imati ugled priznatog i dobrog privrednika u širem privrednom okruženju.

7.5. NEZAVISNI REVIZOR

Društvo je svjesno značaja i uloge revizije za uspješnost korporativnog upravljanja i zakonitost te javnosti u odvijanju svih poslovnih procesa u Društvu.

Društvo je dužno imati nezavisnog spoljnog revizora kao važnog činioca korporativnog upravljanja, kako bi se osiguralo da finansijski izvještaji adekvatno odražavaju stvarno stanje Društva u cjelini.

Nezavisnim spoljnim revizorom će se smatrati revizor koji nije vlasnički ili interesno povezan sa Društvom te ne pruža, sam ili putem povezanih lica, nikakve druge usluge Društvu. Nezavisni spoljni revizor je dužan, na što jasnije mogući način i nedvosmisleno izraziti svoje mišljenje o tome da li finansijski izvještaji koje priprema Uprava Društva adekvatno odražavaju stanje kapitala i finansijsko stanje Društva te rezultate za određeno vremensko razdoblje. Odluka o izboru nezavisnog revizora donosi se na sjednici redovne Skupštine akcionara.

7.6. NOSIOCI INTERESA

U smislu Kodeksa, nosiocima interesa smatraju se lica koja preuzimaju određene direktne ili posredne rizike u odnosu na Društvo i u vezi sa Društvom.

Osim akcionara, u nosioce interesa, između ostalih, spadaju zaposleni, kupci i korisnici usluga Društva, dobavljači, povjerioci, lokalna zajednica i tijela državne vlasti.

Uprava Društva odgovorna je za otvorene i kvalitetne odnose Društva i nosioca interesa.

Uprava Društva dužna je brinuti o tome da Društvo poštuje sva prava nosioca interesa koja ishode iz zakona i dobrih poslovnih običaja.

Niko ne smije trpjeti negativne posljedice ukoliko nadležnim organima u Društvu ili izvan njega ukaže na nedostatke u primjeni propisa ili etičkih normi unutar Društva.

VD IZVRŠNOG DIREKTORA
Dragan Kljajević, dipl.ecc.
